

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้วิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เรียบเรียงเนื้อหาโดยครอบคลุมหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายและองค์ประกอบของการสื่อสาร
2. ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
3. การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
4. กลวิธีและวัสดุสารการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
5. การทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
6. งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง
7. งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและองค์ประกอบของการสื่อสาร

การสื่อสารมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย ช่วยให้มนุษย์ได้รู้จักตนเอง รู้จักสิ่งแวดล้อมและเป็นปัจจัยในการพัฒนามนุษย์ การที่สังคมมนุษย์ดำรงสภาพเป็นสิ่งคมอยู่ได้ก็เพราะมีการสื่อสารสัมพันธ์กัน

เจ เอ ฟอว์จูน (J.A. Fortune, 1977: 17) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารว่า การสื่อสารและการพัฒนาคือสิ่งคู่กัน การสื่อสารเป็นปัจจัยของการพัฒนา จะแยกสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกจากกันไม่ได้ ไม่มีการพัฒนาใด ๆ ประสบผลสำเร็จ ถ้าปราศจากการติดต่อสื่อสาร ซึ่งถือเป็นการให้ความกระจ่างในสังคมนั้น ๆ

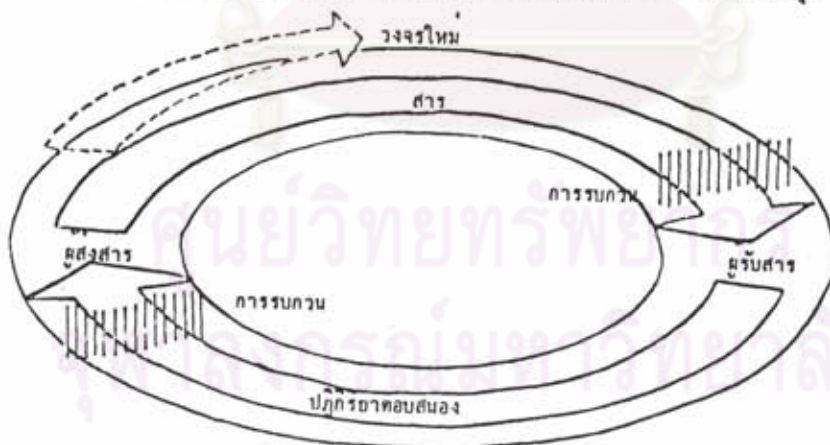
นักการศึกษาและนักการสื่อสารได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความหมายและองค์ประกอบของการสื่อสาร ดังต่อไปนี้

แคเธอรีน กาลวิน และคาสซานดร้า บุก (Kathleen Galvin and Cassandra Book, 1987: 7-17) มีความเห็นว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่มีความต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญได้แก่ ผู้ส่งสาร สาร ผู้รับสาร และปฏิกริยาตอบสนอง

ในกระบวนการสื่อสาร ผู้ส่งสาร (Sender) และผู้รับสาร (Receiver) จะพยายาม

ทำความเข้าใจสารของฝ่ายตรงข้าม โดยสารนั้นอาจสื่อได้ด้วยการใช้คำพูด หรือ ไม่ใช้คำพูด (Verbal or nonverbal message) ผู้ส่งสารสามารถตรวจสอบว่าการสื่อสารของตนมีประสิทธิภาพเพียงใด ได้จากปฏิกิริยาตอบสนอง (Feedback) ของผู้ส่งสาร ปฏิกิริยาตอบสนองนี้ยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้ส่งสารตัดสินใจได้ว่า สารที่จะสื่อในครั้งต่อไปควรมีลักษณะเช่นไร โดยปกติแล้ว จะได้รับการถ่ายทอดผ่านคลื่นเสียง (การได้ยินเสียง) คลื่นแสง (การเห็นภาพ) และการรับรู้ทางผิวหนัง (การสัมผัส) เหล่านี้รวมเรียกว่า ช่องทางการสื่อสาร (Channel) นอกจากนี้ การสื่อสารจะสมบูรณ์ได้ถ้าหากขาดการเข้ารหัสสาร และถอดรหัสสาร การเข้ารหัสสาร (Encoding) เป็นการเลือกสรรเนื้อหาของสารก่อนการสื่อสารเพื่อให้เหมาะสมกับผู้รับสาร ได้แก่ ระดับเสียง การเคลื่อนไหวของมือ และระดับความเร็วในการพูด เป็นต้น ส่วนการถอดรหัสสาร (Decoding) เป็นการตีความสารที่ได้รับ อย่างไรก็ตามการสื่อสารไม่อาจประสบความสำเร็จได้ทุกครั้งไป เนื่องจากมีการรบกวน (Interference) ระหว่างการสื่อสาร การรบกวนนี้ได้แบ่งเป็นการรบกวนจากภายนอกและการรบกวนจากภายใน การรบกวนจากภายนอกเกิดขึ้นที่ช่องทางการสื่อสารโดยสกัดกั้นสารมิให้เดินทางไปยังผู้รับสารได้สะดวก เช่น เสียงรบกวนต่าง ๆ เป็นต้น สำหรับการรบกวนจากภายใน เช่น การขาดความตั้งใจในการสื่อและรับสาร การขาดประสบการณ์ร่วมกันระหว่างผู้รับสารกับผู้ส่งสาร การมีทิวทัศน์คติที่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อและรับสาร และการขาดทักษะในการสื่อสาร เป็นต้น องค์ประกอบของกระบวนการในการสื่อสารที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเป็นไปในลักษณะวงจรซึ่งหมุนเวียนต่อเนื่องกันไปจนกว่าการสื่อสารแต่ละครั้งจะบรรลุผล ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงองค์ประกอบของกระบวนการในการสื่อสารของกาลวิน และบุค

เชวง จันทระเชตต์ (2528 : 3-33) ให้คำจำกัดความคำว่า การสื่อสาร ไว้ว่า เป็นกิจกรรมหรือพฤติกรรมของมนุษย์อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน สารสำคัญของ การสื่อสารอยู่ที่การแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดข่าวสารซึ่งมีความหมายกว้างคลุมตั้งแต่ข่าว ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น อารมณ์ ทักษะ ฯลฯ โดยการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น คำพูด รูปภาพ

ตัวเลข กราฟ เป็นต้น พฤติกรรมการถ่ายทอดดังกล่าว มีลักษณะเป็นกระบวนการ คือ มีการเปลี่ยนแปลงและการต่อเนื่องกันเป็นขั้นตอน นอกจากนี้ เขวง จันทรเชตต์ ยังได้อธิบายความหมายขององค์ประกอบของการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสาร ประกอบไปด้วย

1. แหล่งสาร หรือผู้ส่งสาร (Source) หมายถึง แหล่งที่เกิดหรือผู้ส่งสาร โดยผู้ส่งสารอาจเป็นบุคคลเพียงคนเดียว หรือ กลุ่มบุคคลที่ทำงานร่วมกันก็ได้

2. สาร (Message) หมายถึง สาระ เรื่องราว หรือสิ่งเร้าที่แหล่งสารหรือผู้ส่งสารส่งไปยังผู้รับสาร สารอาจเป็นความคิดหรือเรื่องราวใด ๆ ที่ส่งไปตามสื่อ ในการติดต่อสื่อสารโดยทั่วไปมักหมายถึง เนื้อหาของสารหรือข้อความที่ผู้ส่งสารเลือกใช้เพื่อสื่อความหมายตามที่ต้องการ

3. สื่อ (Channel or medium) หมายถึง ช่องทางที่สารเดินทางไปสู่ผู้รับสาร

4. ผู้รับสาร (Receiver or destination) หมายถึง ผู้รับสารจากแหล่งสาร หรือผู้ส่งสาร เป็นจุดหมายปลายทางที่สารส่งไปถึง ตามปกติในกระบวนการสื่อสาร ผู้รับสารทำหน้าที่เป็นคนถอดรหัสข่าวสารที่ส่งมาจากแหล่งของสารด้วย ดังนั้น ผู้รับสาร (Receiver) และ ผู้ถอดรหัส (Encoder) จึงมักเป็นคนคนเดียวกัน

5. ผล (Effect) หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ความขัดแย้ง หรือข้อแตกต่าง (Change or discrepancy) ซึ่งเกิดแก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลอันเนื่องมาจากการได้รับสาร

6. ปฏิกริยาย้อนกลับ (Feedback) หมายถึง กิริยาท่าทางที่ผู้รับสารใช้หรือแสดงออกมาให้ผู้ส่งสารได้รับทราบ เนื่องจากผลของสารเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ผู้ส่งสารทราบว่าสารที่ส่งออกไปได้รับผลตามเป้าหมายหรือไม่เพียงไร ปฏิกริยาย้อนกลับจึงมีหน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ เป็นกลไกควบคุมกระบวนการสื่อสาร คอยแจ้งให้ผู้ส่งสารทราบว่าสารที่ส่งออกไป บกพร่อง ผิดพลาด ล้มเหลวเพียงไรหรือไม่ จะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

อรุณี วิริยะจิตรวา (2532 : 18-23) มีความเห็นว่าการสื่อสารของมนุษย์จะบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ผู้ส่งสารและผู้รับสาร
2. สาร
3. พาหะของสารหรือสื่อ
4. ผลที่เกิดขึ้น

1. ผู้ส่งสารและผู้รับสารได้แก่ บุคคลอย่างน้อยสองคนที่มีบทบาทร่วมกันอยู่ในกระบวนการสื่อสาร ในกระบวนการสื่อสารหนึ่งนั้น ในบางครั้งก็เป็นการยากที่จะชี้ลง ไปว่าใครเป็นผู้ส่งสาร และใครเป็นผู้รับสารเช่น ในการสื่อสารเฉพาะหน้ากัน (Face-to-face communication) ระหว่างบุคคลสองคน บุคคลทั้งสองจะมีบทบาทเป็นทั้งผู้ส่งและผู้รับสารเกือบจะในเวลาเดียวกัน

แม้แต่ในขณะส่งสารผู้รับสารสามารถจะส่งสารไปยังผู้ที่กำลังพูดอยู่ด้วยท่าทางหรืออาการกิริยาแสดง ความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยได้ เป็นต้น สำหรับการสื่อสารในระดับอื่น เช่น การสื่อสารในห้อง เรียนหรือในที่สาธารณะ การสื่อสารทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือทางสื่อมวลชนอื่น ๆ นั้น บทบาทของ ผู้ส่งและรับสารอาจแลเห็นได้ง่ายขึ้น

หน้าที่ของผู้ส่งสาร คือ เป็นผู้นำสารมาเข้ารหัส (Encode) เนื่องจากผู้ส่งสารมี ความต้องการที่จะส่งสาร จึงใช้ทักษะทางภาษา หรือวิธีการอื่น ๆ มานำเสนอสารนั้น โดยส่วน ใหญ่แล้วมักมีการเข้ารหัสภาษาพูดเพราะเป็นสื่อที่สะดวกที่สุด รองลงมาคือการเข้ารหัสภาษา เขียน หรือในกรณีของคนเป็นใบ้ หูหนวกก็เข้ารหัสเป็นภาษามือ หรือถ้าเนื้อหาของสารมีความ ซับซ้อนผู้ส่งสารก็อาจเข้ารหัสเป็นแผนภูมิ รูปภาพ สัญลักษณ์ การ์ตูน เป็นต้น เพื่อให้ผู้รับสาร เข้าใจได้ง่ายขึ้น การนำสารมาเข้ารหัสนี้ผู้ส่งสารต้องคำนึงถึงผู้รับสารด้วยว่ามีพื้นความรู้ และ ประสบการณ์มากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะได้เลือกใช้ภาษาหรือวิธีนำเสนอ ให้เหมาะสมเพื่อให้การ สื่อสารบรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการได้

หน้าที่ของผู้รับสาร คือ เป็นผู้นำสารมาถอดรหัส (Decode) เมื่อผู้รับสารมีความ ต้องการที่จะรับสารผู้รับสารจะกระทำกรอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ฟัง อ่าน สังเกต ฯลฯ แล้ว จึงนำสิ่งที่ได้ฟังได้ เห็นนั้นมาถอดรหัสตีความออกมา ในการนำสารมาถอดรหัสนี้ ผู้รับสารจะต้อง ใช้ความรู้ในเรื่องกฎเกณฑ์ทางภาษา ความรู้รอบตัว ประสบการณ์ และความรู้ในเรื่องสังคมและ วัฒนธรรม มาช่วยในการตีความด้วยเพื่อที่จะเข้าใจสารได้ถูกต้องตรงจุดประสงค์ของผู้ส่งสาร

2. สาร หมายถึง เรื่องราวอันมีความหมายและแสดงออกมาโดยอาศัยภาษาหรือสิ่ง ใดก็ตามที่สามารถทำให้เกิดการรับรู้ร่วมกันได้ เรื่องราวนี้ได้แก่ ความรู้ ความคิด เหตุการณ์ สถานการณ์ ฯลฯ ที่ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารได้รับทราบ จะเห็นได้ว่าสารประกอบด้วยส่วน สำคัญสองส่วนเสมอ คือ เนื้อหาส่วนหนึ่ง และภาษา (หรือสัญลักษณ์อย่างหนึ่งอย่างใด) ที่ใช้ใน การสื่อสารอีกส่วนหนึ่ง เนื้อหาของสารที่มนุษย์สื่อสารกันนั้นมีขอบเขตกว้างขวางมาก อย่างไร ก็ตามอาจแยกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น

3. พาหะของสารหรือสื่อ หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยถ่ายทอดเรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้อง การส่งไปยังผู้รับสาร เนื่องจากการสื่อสารของมนุษย์มีหลายระดับหลายรูปแบบด้วยกัน เช่น การ สื่อสารเฉพาะหน้าระหว่างคนสองคน หรือเป็นกลุ่ม หรือการสื่อสารระหว่างผู้อยู่ห่างไกลกัน เป็น ต้น ดังนั้น สื่อที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อสื่อสารจึงแตกต่างกันไปตามรูปแบบของการสื่อสารด้วย ทั้ง นี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความสะดวก เช่น ในการสื่อสารเฉพาะหน้า สื่อที่ใช้มักเป็นภาษา พูดรวมทั้งกิริยาท่าทาง อาการต่าง ๆ นอกเหนือจากภาษาที่สามารถใช้สื่อความหมายได้ หรือถ้า การสื่อสารเฉพาะหน้าเกิดในชนกลุ่มใหญ่ อาจจำเป็นต้องใช้สื่ออย่างอื่นมาช่วยด้วย เช่น เอกสาร กระดานดำ ระบบเครื่องขยายเสียง เป็นต้น โดยปกติแล้วมนุษย์เรามักจะไม่ใช้สื่อแต่เพียงชนิด เดียวในการสื่อสาร อนึ่งการสื่อสารจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นถ้าสื่อที่ใช้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อ การสื่อสารในรูปแบบนั้น ๆ

4. ผลที่เกิดขึ้น องค์ประกอบของการสื่อสารจะสมบูรณ์ได้ต่อเมื่อได้มีการตอบสนองเกิดขึ้น ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง การตอบสนอง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงท่าทีและพฤติกรรมของผู้รับสารอันเป็นผลโดยตรงจากสารที่ได้รับ การตอบสนองนี้จะเกิดขึ้นในรูปใดก็ได้ เช่น เกิดความพอใจ ไม่พอใจ เข้าใจ ไม่เข้าใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยอมรับ หรือปฏิเสธ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะการตอบสนองจะเป็นเช่นไรถือว่าการสื่อสารได้เกิดขึ้นแล้ว ผลของการสื่อสารอาจตรงหรือไม่ตรงตามเจตนาของผู้ส่งสารก็ได้ ผลที่ได้รับขึ้นอยู่กับความสามารถ และคุณสมบัติต่างๆ ของทั้งผู้ส่ง และรับสาร สื่อที่ใช้และสถานการณ์ในการสื่อสารเป็นสำคัญ

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ (2533 : 6-13) ให้คำนิยามการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่มนุษย์แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน กระบวนการนี้จะเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มคน หรือระหว่างสถาบันก็ได้แล้วแต่จุดมุ่งหมายของการแลกเปลี่ยนแต่ละครั้งไป

ในด้านองค์ประกอบของการสื่อสาร ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะมีความเห็นว่า การสื่อสารมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ คือ

1. ผู้สื่อและผู้รับสื่อ
2. สารที่ต้องการจะสื่อความหมาย
3. วิธีการสื่อความหมาย
4. สิ่งแวดล้อมประกอบการสื่อสาร

1. ผู้สื่อและผู้รับสื่อ ในการสื่อความหมายนั้นผู้สื่อและผู้รับสื่อเป็นผู้ที่มีความสำคัญมากที่สุด การสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับองค์ประกอบแวกนี้ เป็นสำคัญ สิ่ง que เข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้สื่อก็คือ ทักษะคดี คำนิยม และความสนใจ รวมทั้งประสบการณ์อาชีพ และวัฒนธรรมของผู้สื่อและผู้รับด้วย

ในส่วนแรก คือ ทักษะคดี คำนิยม และความสนใจนั้นสะท้อนบุคลิกภายในที่แสดงความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อและความคาดหวัง ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบและวิธีการรวมไปถึงสารของสิ่งที่จะสื่อออกมา ถ้าความรู้สึกนึกคิดของผู้สื่อเป็นไปในลักษณะของเรื่องทั่วไป เรื่องสนุกสนาน เรื่องบันเทิง ก็จะมีแนวโน้มไปทางการสื่อความหมายด้านนั้น ถ้าความรู้สึกนึกคิดเป็นไปทางการเก็บตัว การแสดงออกทางทำทางก็จะน้อย เป็นต้น

ในส่วนที่สอง คือ ประสบการณ์ อาชีพ และวัฒนธรรมนั้นเป็นบุคลิกภาพภายนอกที่สะท้อนสิ่งแวดล้อมออกมา เพราะประสบการณ์ และอาชีพนั้นจะเป็นตัวกำหนดบทบาทในการสื่อความหมายต่อไป คนที่มีประสบการณ์มาในด้านใดก็จะสื่อความหมายในด้านนั้น คนที่มีอาชีพใดก็มีแนวโน้มก็จะสื่อไปทางด้านนั้น รวมถึงวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน การทำความเข้าใจในเรื่องของ

ประสบการณ์ อาชีพ และวัฒนธรรมของผู้สื่อและผู้รับสื่อจึงมีความสำคัญในการสื่อความหมาย

2. สภาวะที่ต้องการสื่อความหมาย ในการสื่อความหมายสภาวะที่ต้องการจะสื่อสำคัญมาก เพราะเป้าหมายของการสื่อขึ้นอยู่กับผลของการสื่อเป็นหลัก จึงจำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องกำหนดให้ได้ว่าต้องการจะให้ผู้รับสื่อได้รับอะไรในปริมาณมากน้อยเพียงไร สภาวะที่จะสื่อไปยังผู้อื่น อาจแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ความรู้ ความคิด และประสบการณ์

ในส่วนของความรู้นั้น เป็นการสื่อสารซึ่งเป็นข้อมูล รายละเอียด ทฤษฎี หรือหลักการ ซึ่งเป็นสิ่งที่เราได้มาจากบุคคลอื่นเป็นส่วนใหญ่ การที่จะได้สิ่งเหล่านั้นมาเราต้องไปเก็บรวบรวมมา หากความรู้ที่เราสะสมมา มีความสมบูรณ์และเป็นระบบเหมาะสม การสื่อสารย่อมได้ผลดี

ในส่วนของความคิดนั้น เป็นการสื่อสารที่เป็นนามธรรม เป็นกระบวนการของสมองที่จะต้องกลั่นกรองสิ่งต่าง ๆ ออกมา เป็นการสะท้อนลักษณะของผู้สื่อความหมายได้ชัดเจนกว่าการสื่อความรู้

สำหรับ ประสบการณ์ นั้นเป็นการสะท้อนผลกระทบบของสิ่งที่ได้เผชิญในสิ่งแวดล้อมเดียวกันคนเราอาจจะสะท้อนประสบการณ์นั้นแตกต่างกันออกไป

จากสารของเรื่องที่จะสื่อสามประการนี้จะเห็นได้ว่า ทุกคนสามารถจะสื่อสารได้ เพราะต่างก็มีความรู้ ความคิด และประสบการณ์ด้วยกันทั้งสิ้น ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละคนจะมีกลวิธีในการดึงสิ่งเหล่านั้นออกมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด

3. วิธีการสื่อความหมาย มีด้วยกัน 2 วิธี คือ การสื่อความหมายออกและการสื่อความหมายเข้า ทั้งสองวิธีนี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและต่อเนื่องซึ่งกันและกัน

การสื่อความหมายออก เป็นการสื่อความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของผู้สื่อไปสู่บุคคลอื่น ซึ่งมีลักษณะเป็นการถามไปตอบไปด้วยการพูดและการเขียนเป็นหลักสำคัญ นอกจากพูดและเขียนแล้วก็มีท่าทางและอุปกรณ์ประกอบไปด้วย เพื่อให้ผู้รับสื่อเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น การสื่อความหมายออกจึงขึ้นอยู่กับตัวผู้สื่อเป็นหลัก ใหญ่กว่าผู้สื่อมีอะไรจะให้กับคนอื่นมากนักแค่นั้นเพียงไร

การสื่อความหมายเข้าเป็นการรับรู้ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของคนอื่นเข้าสู่ตัวผู้สื่อเองเป็นการเพิ่มข้อมูลและสาระต่าง ๆ ของผู้สื่อ ช่วยให้ผู้สื่อได้เรียนรู้ และเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ได้กว้างขึ้น ถ้าบุคคลใดรับรู้ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของผู้อื่นมากขึ้นก็จะมีสิ่งที่สื่อให้กับผู้อื่นได้มากขึ้นต่อไปด้วย การรับรู้ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ของผู้อื่นหมายถึงรวมถึงการสังเกตกริยาท่าทาง และลักษณะของคนอื่นที่เป็นภาษาท่าทางพร้อมไปด้วย

4. สิ่งแวดล้อมประกอบการสื่อสาร ในการสื่อความหมายมีองค์ประกอบเกี่ยวข้องกับหลายประการ องค์ประกอบเหล่านี้เป็นองค์ประกอบในด้านสิ่งแวดล้อม และเป็นองค์ประกอบในด้านบุคลิกภาพของผู้สื่อประกอบกันไป ดังจะได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ คือ

4.1 บรรยากาศ เป็นสิ่งที่สามารถกำหนดให้การสื่อความหมายเป็นไปด้วยดีมากน้อยเพียงใดได้ บรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร หมายถึง บรรยากาศของความเป็นอิสระที่จะช่วย

ให้ผู้สื่อสารสามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่ บรรยากาศที่เป็นกันเองช่วยให้ผู้ส่งและผู้รับสื่อมีความสนใจในสิ่งที่จะแสดงออกมา โดยไม่ต้องกลัวว่าผู้อื่นจะบอกว่าไม่ได้เรื่อง

4.2 สถานที่และเวลา สถานที่และเวลาเป็นเรื่องของความพร้อม ความเหมาะสมและความสะดวกที่จะติดต่อซึ่งกันและกัน เช่น การเห็นหน้ากันได้ชัดเจน โอกาสที่จะพูดจาโต้ตอบกันได้ โอกาสที่จะแสดงข้อคิดซึ่งกันและกันได้ การจัดเวลาให้พอเหมาะกับการสื่อความหมาย เพื่อให้ผู้พูดแสดงออกได้ตามที่ต้องการ และมีเวลาของการซักถามโต้แย้งกันได้พอสมควรแต่ไม่นานจนเกินไป เหล่านี้ล้วนมีผลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสาร

4.3 ความน่าเชื่อถือ ถือได้ว่าเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญ ครอบคลุมตั้งแต่ความน่าเชื่อถือในตัวผู้ส่งและผู้รับสื่อ ความน่าเชื่อถือในสาระและวิธีการถ่ายทอด ตลอดจนความน่าเชื่อถือในการที่จะนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ตามสมควร ไม่ว่าจะนำผลไปใช้ในทางวิชาการ ความคิดหรือการกระทำใด ๆ ก็ตาม

4.4 จุดมุ่งหมายและความต้องการ ประเด็นนี้เน้นหนักที่จุดหมายของการสื่อสารว่าเรามีความต้องการอะไรในการสื่อ การสื่อแต่ละครั้งต้องมีเป้าหมายชัดเจน ไม่เช่นนั้นการสื่อจะเป็นไปอย่างปะปะ และไม่ได้ประเด็นที่เหมาะสมเพียงพอ

4.5 ปัญหาและความจำเป็น ในการสื่อสารควรคำนึงว่า การสื่อสารแต่ละครั้งแต่ละเรื่องเกิดขึ้นเพราะอะไร เป็นการสื่อความหมายที่มีความสำคัญและจำเป็นมากน้อยเพียงไร และการสื่อสารเกิดขึ้นในโอกาสที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุว่าหากการสื่อสารใดเกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง การสื่อสารนั้นจะมีความสำคัญขึ้นมาในทันที

4.6 ความพร้อม ความพร้อมของผู้ส่ง และผู้รับสื่อเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งเสริมให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อาจสรุปประเด็นสำคัญในเรื่องความหมายและองค์ประกอบของการสื่อสาร ได้ดังนี้ การสื่อสาร หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ของผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร และได้รับปฏิกิริยาตอบสนองจากผู้รับสาร สารที่สื่อกันนั้นประกอบด้วยสารที่สื่อ โดยใช้คำพูด และสารที่สื่อ โดยใช้กิริยาท่าทาง

ส่วนกระบวนการในการสื่อสารนั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบคือ กระบวนการส่งสาร และกระบวนการรับสาร

กระบวนการส่งสาร เริ่มจากผู้ส่งสารมีความรู้สึกนึกคิดบางอย่าง และมีความประสงค์ที่จะส่งสิ่งเหล่านี้ไปให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ จากนั้นจึงรวบรวมข้อมูล เพื่อให้สมองได้จัดลำดับและเรียบเรียงความรู้สึกนึกคิด โดยความรู้สึกนึกคิดดังกล่าวจะลึกซึ้งเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถประสบการณ์ และจุดประสงค์ในสถานการณ์นั้น ๆ ต่อมาผู้ส่งสารจะเข้ารหัส โดยแปรรูปความรู้สึกนึกคิดให้เป็นรูปอื่นที่สามารถจะถ่ายทอดออกไปได้ โดยพยายามเรียบเรียงความคิดให้เป็นคำพูด การเขียนสัญลักษณ์ ตามความรู้สึกนึกคิดเพื่อถ่ายทอดให้ผู้รับโดยผ่านสื่อ การเข้ารหัส

ของผู้ส่งสารย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนตัวของผู้ส่งสาร ได้แก่ ภูมิหลัง ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจ ความแตกต่างของบุคคล สำหรับตัวหนังสือ ภาษาเป็นรหัสที่มีความสำคัญมากที่สุดไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน ประกอบกับการใช้กริยาท่าทางต่าง ๆ เมื่อผ่านขั้นตอนของการเข้ารหัสแล้ว ก็จัดหาสื่อที่จะนำรหัสถ่ายทอดไปสู่ผู้รับสาร การถ่ายทอดจึงต้องคำนึงถึงโอกาสหรือกาลเทศะ เพราะโอกาสหรือกาลเทศะเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถกำหนดประสิทธิภาพของการสื่อสาร

สำหรับกระบวนการรับสาร การรับรู้ข่าวสารจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้รับ หากการสื่อสารใช้คำพูด ผู้รับต้องเป็นผู้ฟังที่ดี มิฉะนั้นการสื่อสารก็จะไร้ความหมาย เมื่อรับสารแล้วผู้รับสารต้องถอดรหัส เพื่อตีความข่าวสารที่ได้รับจากผู้ส่งสาร ทั้งนี้ความหมายที่ได้รับก็คือ ความรู้สึกนึกคิดภายในจิตใจของผู้รับสารนั่นเอง ในลำดับต่อมาผู้รับสารต้องทำความเข้าใจกับรหัสที่ผู้ส่งสารส่งมา หากผู้รับสารมีความพร้อม มีความสนใจ ตั้งใจ การสื่อสารนั้นก็就会产生ผล แต่บางครั้งผู้ส่งและรับสารจะเข้าใจไม่ตรงกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร และสถานการณ์ของผู้รับสารด้วย

ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

ดังได้กล่าวแล้วข้างต้นว่าภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันการสื่อสารได้ขยายวงกว้างสู่ระดับนานาชาติมากขึ้น การเรียนภาษาต่างประเทศจึงมีความจำเป็นมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ แนวทางในการศึกษาภาษาที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบัน คือ การศึกษาภาษาในฐานะเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เนื่องจากการศึกษาในแนวทางนี้ชี้ให้ผู้เรียน และผู้สอนมองเห็นเป้าหมายของการเรียนภาษาได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ เป็นการศึกษาเพื่อค้นหาว่า ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปี ค.ศ. 1971 ดี เอช ไฮม์ส์ (D.H. Hymes, 1981: 13-14) ได้เผยแพร่คำว่า ความสามารถในการสื่อสาร (Communicative competence) ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการใช้หรือตีความภาษาที่เกิดขึ้นในการสนทนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนมีความสามารถที่จะใช้ภาษาได้อย่างถูกกาลเทศะ กล่าวคือ รู้ว่าเมื่อไรควรพูด เมื่อไรควรนิ่งฟัง และควรพูดอะไร กับใคร เมื่อไร ณ สถานที่ใด และอย่างไร

นักวิชาการท่านอื่น ๆ ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไว้มากมาย สรุปได้ดังนี้

ไมเคิล คาเนล และเมอร์ริล สวैन (Michael Canale and Merrill Swain, 1980: 9-26) ให้ความเห็นว่า ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรจะประกอบ

ไปด้วย

ก. ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ (Grammatical competence) หมายถึง การใช้ทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีองค์ประกอบทางภาษาซึ่งได้แก่ เสียง คำศัพท์และไวยากรณ์ เป็นแกนในการสื่อความหมาย

ข. ความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic competence) หมายถึง ความสามารถที่จะใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติของสังคม กล่าวคือ มีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคมซึ่งประกอบไปด้วย วัฒนธรรม สถานภาพทางสังคม และบทบาทของบุคคลและโอกาส นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้ในกฎเกณฑ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของข้อความ (Rules of discourse)

ค. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic competence) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ เพื่อให้การสื่อสารบรรลุผล การใช้กลวิธีนี้เป็นการแสดงออกในทางที่ใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูด

ต่อมาในปี 1983 ไมเคิล คานาเล (Michael Canale อ้างถึงใน J.W. Oller, 1983: 333-342) ได้แยกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของข้อความ (Rules of discourse) ออกจาก ความสามารถทางสังคมภาษาศาสตร์ และเรียกองค์ประกอบที่แยกออกมาใหม่นี้ว่า ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ (Discourse competence) ซึ่งหมายถึง ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีของความสัมพันธ์ระหว่างประโยค โดยใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ และความสามารถในการเชื่อมโยงความหมายทางภาษาให้เข้ากันได้อย่างถูกต้อง มีความเข้าใจ และทำนายความข้างหน้าเกี่ยวกับรูปลักษณะของภาษาที่จะเกิดขึ้น ในบริบทได้ถูกต้อง

อาร์ เอ ฮัดสัน (R.A. Hudson, 1980: 219-220) ให้ความหมายความสามารถทางการสื่อสารไว้ว่า ได้แก่ ความรู้ที่จำเป็นต่อการสื่อสารและรับสาร ทั้งนี้มีความหมายกว้างกว่าความสามารถทางภาษา (Linguistic competence) ตามทฤษฎีภาษาศาสตร์ในแนวทางของชอมสกี (Chomsky) กล่าวคือ ความสามารถในการสื่อสารนั้นได้หมายถึงเฉพาะความรู้ในเรื่องรูปแบบของภาษา (Linguistic forms) เท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสามารถที่จะใช้รูปแบบนั้นได้อย่างเหมาะสม

ปีเตอร์ ดี สตรีเวนส์ (Peter D. Stevens, 1980: 113-114) มีความเห็นว่าความสามารถทางการสื่อสารควรจะได้แก่

ก. ความรู้ที่มีอยู่เดิม (Traditional competence) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง หรือ รูปแบบภาษา

ข. ความหมายที่เกิดจากการอ้างอิง (Referential meaning) หมายถึง ความ

รู้ประเภทต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้ก็นำไปสู่ความสามารถที่จะใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ

ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ผู้ใช้ภาษาต้องผสมผสานความรู้ทั้งสองนี้เข้าด้วยกัน การสื่อสารจึงจะบรรลุผล

แซนดร้า เจ ซาวิญอง (Sandra J. Savignon, 1983: 35-46) ระบุว่า ความสามารถในการสื่อสารแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ความรู้ทางไวยากรณ์ (Grammatical competence)
2. ความรู้ทางภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic competence)
3. ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ของข้อความ (Rules of discourse)
4. ความสามารถทางการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic competence)

นอกจากนั้น ยังแสดงทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสารเป็นสิ่งที่ไม่ตายตัว ขึ้นอยู่กับการโต้ตอบเพื่อสื่อความหมายของบุคคลสองคนขึ้นไป และมีบริบทที่เฉพาะเจาะจง การสื่อสารเกิดขึ้นได้ในหลายสถานการณ์ และจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับบริบท และภูมิหลังที่สอดคล้องกับบริบทนั้นของผู้รับและผู้ส่งสาร

คริสโตเฟอร์ เอน แคนด์ลิน (Christopher N. Candlin อ้างถึงใน C.W. Stansfield, 1986: 38-57) มีความเห็นว่า ความสามารถทางภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการสร้างความหมาย โดยใช้ศักยภาพทางภาษาที่มีอยู่เดิมเพื่อประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนท่าทีในการสนองตอบต่อความเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ต้องมุ่งให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันมากกว่ายึดติดอยู่กับกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น ความสามารถทางภาษาเพื่อการสื่อสารควรจะประกอบไปด้วยโครงสร้างของความรู้ที่เป็นระบบ และกระบวนการในการปรับใช้ความรู้นั้นเพื่อแก้ปัญหาในการสื่อสารความหมายซึ่งกระบวนการที่วุ่นวายไม่มีแนวทางที่ตายตัว หรือเสร็จสมบูรณ์ในตัวเอง

ซี ครัมช (C. Kramersch, 1986: 366-372) กล่าวถึง การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่าเป็น ปฏิสัมพันธ์ที่ประกอบด้วยการปรับท่าที เพื่อให้การสื่อความหมายที่ต้องการบรรลุผล เช่น การปรับเปลี่ยนคำพูดเพื่อให้คำพูดนั้นมีผลต่อผู้ฟังตามเจตนาของผู้พูด จึงต้องมีการคาดเดาคำตอบของผู้ฟัง อีกทั้งความเข้าใจผิดต่าง ๆ อันอาจเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ ผู้พูดต้องแสดงเจตนาของตนให้ชัดเจน และมีความพยายามที่จะสื่อความหมาย โดยมีพื้นฐานมาจากความเข้าใจเกี่ยวกับเจตนา การรับรู้ และสิ่งที่ผู้พูดคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า

ไลล์ เอฟ บาคแมน (Lyle F. Bachman, 1990: 671-704) ให้คำจำกัดความ

ของ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ไว้ว่า เป็นความสามารถในการใช้ความรู้ทางภาษา ร่วมกับ กลวิธีในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้เพื่อสร้างและตีความข้อความต่าง ๆ ดังนั้น ความสามารถในการใช้ภาษาจึงต้องครอบคลุมองค์ประกอบดังต่อไปนี้ คือ

๑๐๑ Bachman

1. ความรู้ทางภาษา (Language knowledge) ซึ่งประกอบไปด้วย

1.1 ความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษา (Organizational knowledge)

หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมโครงสร้างภาษาที่มีแบบแผน เพื่อใช้ในการสร้างประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาของข้อความที่มีการสื่อสาร และเพื่อจัดเรียงประโยคเหล่านั้นเข้าเป็นเรื่องราว ดังนั้นความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษานี้จึงได้แก่ ความรู้สองประเภท คือ ความรู้เกี่ยวกับกฎไวยากรณ์ที่จำเป็นต่อการสร้างรูปประโยค (Grammatical knowledge) และความรู้เกี่ยวกับการเรียบเรียงประโยคให้เป็นข้อความ (Textual knowledge)

ก. ความรู้เกี่ยวกับกฎไวยากรณ์ (Grammatical knowledge) ความรู้ประเภทนี้ประกอบด้วยความสามารถต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวภาษา (Usage) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ (Vocabulary) ระบบคำ (Morphology) ระบบโครงสร้าง (Syntax) ระบบเสียง (Phonology) หรือตัวอักษร (Graphology) ความรู้เหล่านี้มีบทบาทในการเลือกใช้คำเพื่อถ่ายทอดความหมาย สมมติว่าในการทดสอบวิชาภาษาอังกฤษ มีการแสดงภาพคนสองคนให้ผู้สอบเห็น คนหนึ่งเป็นเด็กชาย และอีกคนหนึ่งเป็นเด็กหญิงที่มีรูปร่างสูงกว่า คำสั่งกำหนดให้ผู้สอบอธิบายภาพที่เห็น ในการที่ผู้สอบจะทำตามคำสั่งนี้ ผู้สอบจะต้องแสดงความรู้ในเรื่องของคำ โดยเลือกคำที่มีความหมายเหมาะสม เช่น boy girl tall เพื่ออ้างอิงถึงเนื้อหาของภาพ นอกจากนั้นผู้สอบยังต้องแสดงความสามารถทางด้านระบบคำโดยเติมหน่วยคำ -er เข้าข้างท้ายคำว่า tall และผู้สอบต้องแสดงความรู้ในระบบโครงสร้าง โดยจัดเรียงคำต่าง ๆ ไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสมเพื่อเรียบเรียงเป็นประโยค The girl is taller than the boy. และเมื่อจะสื่อสารประโยคนี้ไปยังผู้ฟัง หรือผู้อ่านก็ต้องอาศัยกฎเกณฑ์เกี่ยวกับระบบเสียง หรือตัวอักษรภาษาอังกฤษ เพื่อสิ่งที่ถ่ายทอดออกมานั้นจะได้เป็นภาษาที่ถูกต้อง

ข. ความรู้เกี่ยวกับการเรียบเรียงประโยค (Textual knowledge) เป็นความรู้ในการเรียงร้อยประโยคให้เป็นเรื่องราว โดยถือว่าประโยคเป็นหน่วยหนึ่งของภาษา และในที่นี้หมายถึงประโยคสองประโยคขึ้นไป ในการเชื่อมโยงประโยคเข้าด้วยกันต้องอาศัยกฎเกณฑ์ต่อไปนี้

1) ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามหลักภาษา (Cohesion) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการแสดงความสัมพันธ์ของ ความหมาย เช่น การอ้างอิง (Reference) การแทนที่ (Substitution) การย่อ (Ellipsis) และการเชื่อมคำ (Conjunction)

2) การเรียบเรียงสำนวนโวหาร (Rhetorical organization) เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางความคิดรวบยอดของเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสัมพันธ์กับผลกระทบของเนื้อหาที่มีต่อผู้ใช้ภาษา ในการเรียบเรียงสำนวนโวหาร ได้แก่ ระเบียบวิธีต่าง ๆ เช่น การเล่าเรื่อง (Narration) การบรรยาย (Description) การเปรียบเทียบ (Comparison) การจัดประเภท (Classification) และการวิเคราะห์กระบวนการ (Process analysis) เป็นต้น

โดยปกติ จะมีการสอนเรื่องการเรียบเรียงประโยคในชั้นเรียนอย่างเป็นทางการอยู่แล้ว โดยแสดงให้เห็นว่าจะจัดลำดับข้อมูลที่มีเข้าไว้ในย่อหน้าแต่ละย่อหน้าได้อย่างไร อาทิ เช่น ประโยคหลัก (Topic sentence) ประโยคสนับสนุนลำดับแรก (First primary supporting sentence) และบทสรุป (Conclusion)

1.2 ความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย (Pragmatic knowledge) หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวผู้ใช้ภาษา (Language user) กับบริบทหรือสถานการณ์ในการสื่อสาร (The Context of communication) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร (Propositional knowledge) ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ทางภาษา (Functional knowledge) และความรู้เกี่ยวกับภาษาศาสตร์สังคม (Socio-linguistic knowledge)

ก. ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร (Propositional knowledge) เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความหมาย (Meaning) หรือเนื้อหาที่ผู้ใช้ภาษาต้องการสื่อให้แก่ผู้รับสารทราบ ซึ่งอาจเป็นการอ้างอิงหรือการคาดการณ์เกี่ยวกับบางสิ่ง ทั้งนี้ความหมายหรือเนื้อหาเดียวกันอาจถ่ายทอดผ่านรูปแบบภาษาที่ต่าง ๆ กันออกไปได้

ข. ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ทางภาษา (Functional knowledge) เป็นความรู้ในการใช้ภาษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร โดยหน้าที่ทางภาษาแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1) หน้าที่ทางภาษาเพื่อการสื่อสารความรู้ความคิด (Ideational function) เป็นหน้าที่ทางภาษาที่มีขอบเขตกว้างขวางที่สุด ซึ่งอาจให้คำจำกัดความได้ว่าเป็นประสบการณ์ทั้งหมดเกี่ยวกับโลกแห่งความเป็นจริง (Experience of the real world) หน้าที่ทางภาษาประเภทนี้ประกอบด้วยการใช้ภาษาเพื่อแสดงเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ หรือความรู้สึก ตัวอย่างเช่น การใช้ภาษาเพื่อสื่อความรู้โดยการบรรยาย หรือเขียนลงในบทความเชิงวิชาการ หรืออาจแสดงความรู้สึก เมื่อต้องการถ่ายทอดอารมณ์ของตนต่อเพื่อน หรือจดไว้ในสมุดบันทึกส่วนตัว โดยอาจต้องการหรือไม่ต้องการคำแนะนำหรือความช่วยเหลือก็ตาม

2) หน้าที่ทางภาษาที่นำไปสู่การปฏิบัติ (Manipulative function) เป็นหน้าที่ทางภาษาที่มีจุดประสงค์ให้มีผลกระทบต่อโลกรอบตัวเรา หน้าที่ทางภาษารูปแบบหนึ่งใน

กลุ่มนี้ คือ หน้าที่ทางภาษาที่ใช้เป็นเครื่องมือซึ่งช่วยในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไป (Instrumental function) ตัวอย่างเช่น ถ้าต้องการให้ใครบางคนทำบางสิ่งบางอย่างให้ ก็อาจใช้ข้อความที่เป็นการชี้แนะ การขอร้อง การสั่ง หรือการเตือน เป็นต้น หรืออาจทำกิจกรรมอื่น ๆ โดยแสดงเจตนาว่าจะทำบางสิ่งบางอย่าง เช่น การยื่นข้อเสนอ การสัญญา หรือการข่มขู่ หน้าที่ทางภาษาอีกรูปแบบหนึ่งในกลุ่มนี้ คือ หน้าที่ทางภาษาที่เกี่ยวกับกฎข้อบังคับ (Regulatory function) ซึ่งใช้ควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่น หรือการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น การกำหนดบรรทัดฐานความประพฤติหรือบัญญัติกฎหมาย ส่วนหน้าที่ทางภาษารูปแบบสุดท้ายในกลุ่มนี้คือ หน้าที่ทางภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์ (Interactional function) ใช้เพื่อสร้าง รักษา หรือเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3) หน้าที่ทางภาษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง (Heuristic function) เป็นหน้าที่ทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาเพื่อสืบทอดความรู้เกี่ยวกับโลกรอบตัวเรา และมักเกิดขึ้นในพฤติกรรมที่ต้องใช้ภาษา เช่น การแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหา และการจำ เป็นต้น การใช้ภาษาในการแสวงหาความรู้อาจมีลักษณะเป็นทางการ เช่น ในสถานการณ์การเรียนวิชาต่าง ๆ ในชั้นเรียน หรือไม่เป็นทางการ เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับการ ใช้ภาษา ในการแก้ปัญหานั้นอาจเห็นได้จากสถานการณ์ในการเขียนบทความ เพื่อแสดงกระบวนการในการสร้าง การจัดระเบียบ หรือการแก้ไขปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ส่วนตัวอย่างของการใช้ภาษาเพื่อช่วยในการจำข้อมูล ได้แก่ การจดจำข้อเท็จจริง คำศัพท์ สูตร หรือกฎต่างๆ เป็นที่น่าสังเกตว่า หน้าที่ทางภาษาประเภทนี้เกี่ยวพันกับการใช้ภาษาเพื่อวัตถุประสงค์ในการถ่ายทอดความรู้ทางภาษา กล่าวคือ มีประโยชน์ในการเรียนรู้ภาษา ตัวอย่างเช่น เมื่อครูภาษาอังกฤษชี้ไปที่หนังสือเล่มหนึ่งแล้วพูดว่า 'The book is on the table.' ข้อความนี้มิได้เป็นการให้ข้อมูล กล่าวคือ ครูมิได้แสดง "หน้าที่ทางภาษาเพื่อการสื่อสารความรู้ความคิด" (Ideational function) แต่เป็น "หน้าที่ทางภาษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง" เพื่ออธิบายความหมายของคำบุพบท 'on' ในภาษาอังกฤษ

4) หน้าที่ทางภาษาเพื่อการแสดงจินตนาการ (Imaginative function) ช่วยให้สามารถสร้าง หรือเล่าเรื่องราวเพื่อสร้างความสนุกสนานหรือเพื่อความบันเทิงซึ่งเป็นคุณสมบัติพิเศษของตัวภาษาเอง ตัวอย่างเช่น การเล่าเรื่องตลก การสร้างหรือการสื่อสารเรื่องราวที่เกิดจากจินตนาการ การเปรียบเทียบ หรือการใช้กลวิธีในการประพันธ์ ตลอดจนการชมละคร หรือภาพยนตร์ และการอ่านงานเขียน เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น หรือบทกวี เพื่อความเพลิดเพลิน

ค. ความรู้เกี่ยวกับภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic knowledge) หมายถึง ความรู้ในการใช้ภาษาเพื่อแสดงวัตถุประสงค์ในการสื่อสารที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และเป็นที่ยอมรับในแต่ละกลุ่มสังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือ เป็นความรู้ที่มีส่วนช่วยควบคุมการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ความรู้ความสามารถที่อยู่ในกลุ่มของความรู้เกี่ยวกับ

สังคมภาษาศาสตร์มีดังนี้

1) ความไวต่อความแตกต่างของภาษาถิ่น หรือความหลากหลายของภาษา (Sensitivity to dialect or variety) หมายถึง ความสามารถในการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการใช้ภาษาให้เหมาะสม โดยมีความตระหนักว่าภาษามีความหลากหลายในการใช้ เนื่องมาจาก การที่ผู้ใช้ภาษามีถิ่นที่อยู่ หรือกลุ่มสังคมที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งความหลากหลายของภาษาเนื่องมาจากสังคม หรือถิ่นฐานนี้เรียกว่า ภาษาถิ่น นอกจากนั้นเกณฑ์ในการตัดสินว่าภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมเพียงไรก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการใช้ภาษานั้นด้วย

2) ความไวต่อความหลากหลายของทำเนียบภาษา (Sensitivity to register) หมายถึง ความสามารถในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ภาษาโดยคำนึงถึงทำเนียบภาษา (Register) หรือความแตกต่างในการใช้ภาษาในภาษาใดภาษาหนึ่ง ซึ่งเนื่องจาก เนื้อเรื่อง และสถานการณ์ในการสื่อสาร ทักษะมาลา (Mode of discourse) และลีลาภาษา (Style of discourse)

ความแตกต่างในการใช้ภาษาอันเนื่องมาจากเนื้อเรื่อง และสถานการณ์ในการสื่อสารนั้น ผู้ใช้ภาษาควรคำนึงว่าภาษาที่ใช้บรรยายในชั้นเรียน ย่อมแตกต่างจากภาษาที่ใช้ในการพากย์ฟุตบอล

ความแตกต่างในการใช้ภาษาอันเนื่องมาจาก ทักษะมาลา คือ การใช้ภาษาในการเขียน หรือการพูดย่อมแตกต่างกัน เช่น หากใครก็ตามที่ต้องการจดบันทึกบทสนทนา หรือเสนอข้อเขียนออกมาในรูปแบบบทสนทนา ย่อมจะเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างภาษาพูด และภาษาเขียนเป็นอย่างดี

ความแตกต่างในการใช้ภาษาอันเนื่องมาจากลีลาภาษา เป็นความแตกต่างที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา ซึ่งมีผลให้ผู้ใช้ภาษาในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 5 ระดับ คือ เป็นพิธีการ (Frozen) เป็นทางการ (Formal) เป็นกลาง (Consultative) ตามสบาย (Casual) และแสดงความคุ้นเคย (Intimate) ทั้งนี้ผู้ใช้ภาษาควรระวังไว้เสมอว่า การใช้ทำเนียบภาษาที่ไม่เหมาะสม ผู้ฟังอาจตีความว่า เป็นการแสดงความหยิ่งยะโส หรือหยาบคายได้

3) ความไวต่อความเป็นธรรมชาติในการใช้ภาษา (Sensitivity to naturalness) เป็นความสามารถในการใช้ภาษาที่นอกจากจะถูกต้องตามหลักไวยากรณ์แล้วยังมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับเจ้าของภาษา (A Native-like way) ตัวอย่างจะเห็นได้จากประโยคที่ผู้พูด B พูดต่อไปนี้

A : Why are you yelling ?

B : Because I have much anger with him.

จะเห็นได้ว่า การที่ผู้พูด B ใช้ภาษาที่แปลก โบราณ และไม่เป็นธรรมชาติเช่นนี้ย่อมมีผลต่อความสามารถในการตีความของผู้ฟังด้วย ลองเปรียบเทียบประโยค 'I wish you wouldn't do

that.' กับประโยค 'I would feel better by your not doing that.' หรือ ประโยค 'I have my doubts.' กับประโยค 'I have several doubts.' จะเห็นว่า ประโยคแรกของประโยคทั้ง 2 คู่นี้ เป็นธรรมชาติมากกว่า และไม่ก่อให้เกิดความสับสนอย่างประโยคหลัง

4) ความสามารถในการตีความข้อความที่มีการอ้างอิงทางวัฒนธรรม และมีการใช้ ศิลป ในการประพันธ์ (Ability to interpret cultural references and figures of speech) ความสามารถที่จะใช้และตีความข้อความที่สามารถอ้างอิงไปถึงวัฒนธรรมเป็นความสามารถที่ต้องอาศัยความเข้าใจในเรื่องความหมายของคำ เนื่องจากคำศัพท์ในภาษาหนึ่ง ๆ มีที่มาจากวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติ อาจเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ สถานที่ สถาบัน หรือผู้คน ตัวอย่างเช่น หากจะเข้าใจทศนทนาต่อไปนี้ได้ดี ผู้ใช้ภาษาก็ควรรู้ความหมายของคำว่า 'Waterloo' ซึ่งใช้เพื่อแทน ความพ่ายแพ้ที่นำมาซึ่งผลอันเลวร้าย

A : I hear John didn't do too well on his final exam.

B : Yeah, it turned out to be his Waterloo.

ความเข้าใจความหมายของสถานที่เพียงในระดับแปลความ โดยไม่รู้ว่่าชื่อนี้มีความหมายแฝงอย่างไรจะไม่ช่วยให้ตีความคำพูดของ B ได้อย่างถูกต้อง

ในทำนองเดียวกัน การตีความการใช้ภาษาที่มีการใช้กลวิธีในการประพันธ์ ก็ต้องอาศัยความรู้ที่สูงกว่าความรู้ในระดับแปลความ ตัวอย่างเช่น ข้อความที่มีการใช้ ศิลป ในการประพันธ์แบบเกินจริง (Hyperboles) 'I can think of a million good reasons for not smoking.' หรือข้อความที่มีการใช้กลวิธีในการประพันธ์แบบภาษาโบราณ (Cliche) 'It's a jungle out there.' ต้องอาศัยความรู้เกินกว่าระดับความหมายของคำ และไวยากรณ์มาใช้ในการตีความ ขณะที่ประโยคแสดงการเปรียบเทียบ (Similes) เช่น 'The sound of tires on the hot tar was like a tearing of new silk. หรือประโยคอุปมา (Metaphores) เช่น 'The water sweats oil and tar.' ไว้ให้ผู้อ่านสร้างจินตนาการได้กว้างไกลกว่าสภาพภายนอกของสสารที่ข้อความอ้างอิง

2. ความสามารถด้านกลวิธีในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร หรือที่เรียกว่า กลวิธีเมตาคognitive (Metacognitive strategies) เป็นกระบวนการที่ใช้ควบคุมกลวิธีในการสื่อความหมายทั้งที่ใช้คำพูด และไม่ใช้คำพูด ซึ่งมีความสำคัญที่ติดเทียมกับ "ความรู้ทางภาษา" บาคแมนกำหนดว่า กระบวนการในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ ประกอบไปด้วย การประเมิน (Assessment) การตั้งเป้าหมาย (Goal-setting) และการวางแผน (Planning)

2.1 องค์ประกอบด้านการประเมิน (Assessment component) เป็นการประเมินเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องใช้ในการสื่อสาร และการประเมินกิจกรรมการสื่อสารที่เสร็จสิ้นลงไปแล้ว ได้แก่

ก. การประเมินสถานการณ์เพื่อกำหนดว่าจะมีโอกาสประสบความสำเร็จตามเป้าหมายในการสื่อสารที่ตั้งไว้หรือไม่

ข. การประเมินองค์ความรู้ทางภาษา และภูมิหลังที่ตนเองมีอยู่ ตลอดจนการค้นหาคำหรือภูมิหลังที่คู่สนทนามีร่วมกับผู้ใช้ภาษา ซึ่งจะช่วยให้การสื่อสารบรรลุผลตามเป้าหมาย

ค. การประเมินว่าข้อความที่ได้ถ่ายทอดไปนั้นบรรลุเป้าหมายทางการสื่อสารมากน้อยเพียงไร ตัวอย่างของการใช้ความสามารถด้านการประเมินอาจพบได้ในสถานการณ์ที่เป็นการบอกทิศทางไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่งทางโทรศัพท์ ก่อนอื่นผู้บอกทางต้องประเมินความสามารถเกี่ยวกับถนนหนทาง ตลอดจนสถานที่สำคัญของเมืองของคู่สนทนาเสียก่อน จากนั้นจึงตั้งต้นบอกทางจากสถานที่ที่ทั้งสองฝ่ายรู้จัก การบอกทิศทางจึงจะบรรลุผล

2.2 องค์ประกอบด้านการตั้งเป้าหมาย หรือความสามารถในการตัดสินใจว่ากำลังจะทำอะไร (Goal-setting component) ได้แก่

- ก. การระบุความสามารถในการสื่อสารที่เป็นไปได้
- ข. การเลือกสรรเป้าหมายจากเป้าหมายทั้งหมดที่ได้ตั้งไว้
- ค. การตัดสินใจว่าจะใช้ความพยายามมากน้อยเพียงใดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่เลือกไว้

2.3 องค์ประกอบด้านการวางแผน หรือความสามารถในการตัดสินใจว่าจะใช้ความรู้ทางภาษาที่มีอยู่อย่างไร (Planning component) ได้แก่

- ก. การเลือกองค์ความรู้ทางภาษาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการสื่อสารที่ตั้งไว้
- ข. การวางแผนในการใช้ความรู้เหล่านั้นในการผลิตหรือตีความข้อความ องค์ประกอบด้านการวางแผนนี้เป็นองค์ประกอบที่ต่อเนื่องมาจาก องค์ประกอบด้านการประเมิน กล่าวคือ เมื่อผู้รับสารได้รับสาร ผู้รับสารก็ต้องพยายามทำความเข้าใจเพื่อค้นหาข้อมูลอย่างใดอย่างหนึ่งจากถ้อยคำของผู้ส่งสาร และใช้ความสามารถในการประเมินโดยการเปรียบเทียบสารหรือเนื้อหาที่ตนได้รับกับสิ่งที่ตนต้องการทราบว่าสอดคล้องกันหรือไม่ จากนั้นจึงวางแผนว่าจะได้ตอบอย่างไร

ประเด็นสำคัญของกลวิธีในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ คือ การจับคู่ข้อมูลใหม่เข้ากับข้อมูลเก่าซึ่งเป็นภูมิหลังที่ตนเองมีอยู่ แล้วจึงกำหนดรูปแบบการใช้ภาษาที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารมากที่สุดเท่าที่ความสามารถทางภาษาของตนเองจะเอื้ออำนวย

อาจสรุปได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ความรู้หรือภูมิหลังทางภาษา และความสามารถด้านกลวิธีในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้เพื่อการสื่อสาร ความรู้ทางภาษา ประกอบด้วย ความรู้ด้านการจัด

ระเบียบภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับกฎไวยากรณ์ และความรู้เกี่ยวกับการเรียบเรียงประโยค ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ หรือตามหลักไวยากรณ์ และความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ทางภาษา และความรู้เกี่ยวกับสังคมาภาษาศาสตร์ ความรู้ในกลุ่มนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอย่างถูกต้องเหมาะสม กล่าวคือสอดคล้องกับระเบียบปฏิบัติของสังคมา สำหรับความสามารถด้านกลวิธี ในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้เพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา เพื่อช่วยให้การสื่อความหมายทั้งที่ใช้คำพูด และไม่ใช้คำพูดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ และแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารได้

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

เป้าหมายหลักของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบัน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาที่ได้เล่าเรียนมา ไปใช้ในสถานการณ์ที่มีการติดต่อสื่อสารจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ครูผู้สอนจึงควรมีความรู้ความเข้าใจถึงแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative competence or communicative language ability) เป็นอย่างดี เพื่อที่จะเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม และสามารถช่วยให้ศิษย์ของตนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับวิธีสอนที่มุ่งสนองวัตถุประสงค์ดังกล่าวก็คือ แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative approach)

แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีลักษณะเด่น คือ เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ทางภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละสังคมาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เป็นวิธีสอนที่มีพื้นฐานมาจากแนวความคิดของนักวิชาการทางด้านการศึกษาภาษาซึ่งพิจารณาว่าภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและวัตถุประสงค์หลักของการสอนภาษาคือมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากการสอนภาษาตามแบบอย่างของนักภาษาศาสตร์กลุ่มที่มุ่งเฉพาะตัวภาษา โดยไม่คำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาของผู้เรียน ดังเช่นในอดีต ไม่อาจช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาได้มากนัก จึงมุ่งสอนภาษาให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละสภาพสังคมา สำหรับลักษณะสำคัญของวิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ได้มีนักวิชาการให้ความเห็นไว้ดังต่อไปนี้

แมรี ฟินอคเชียโร (Mary Finocchiaro, 1977: 2-7) ให้ความเห็นว่าวัตถุประสงค์สำคัญของวิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ การเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. สามารถฟัง และอ่าน โครงสร้าง และศัพท์สำนวนได้ด้วยความเข้าใจ
2. สามารถเห็นความแตกต่างระหว่างรูปแบบภาษาที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ และเข้าใจว่ารูปแบบภาษาใดเป็นที่ยอมรับ หรือ ไม่เป็นที่ยอมรับ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ของแต่ละกลุ่มสังคม
3. มีทักษะในการพูดและเขียนประโยคประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการในการใช้ภาษา

เจ เรเวล (J. Revell, 1979: 5-6) เสนอวิธีสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารว่า ความมีลักษณะเป็นการสอนโครงสร้างภาษา (Usage) ควบคู่ไปกับการใช้ภาษา (Use) นอกจากนั้นในการเรียนการสอนควรควรตระหนักถึงกระบวนการในการเพิ่มพูนทักษะ (Skill-getting) ตลอดจนกระบวนการในการใช้ทักษะ (Skill-using) ของนักเรียน และยังแสดงทรรศนะว่า ข้อค้อยของการสอนภาษาในชั้นเรียนก็คือ สภาพแวดล้อมดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทำให้การสื่อสารมีลักษณะ ไม่สมจริง โดยแท้จริงแล้ว การสื่อสารเกิดจากความจำเป็นในการใช้ภาษา ซึ่งความจำเป็นดังกล่าวมักเกิดขึ้นจากการใช้ภาษา ในสถานการณ์จริงนอกชั้นเรียน ในการใช้ภาษาในชั้นเรียนนักเรียนมักคิดว่าล่วงหน้าว่าตนจะพูดอะไร และคู่สนทนาจะตอบว่าอย่างไร ในการถามคำถามจึงเป็นการถามในสิ่งที่ตนเองรู้คำตอบอยู่แล้ว และเมื่อสถานการณ์ดังกล่าวมิได้เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารที่แท้จริง ผู้เรียนจึงไม่รู้สึกถึงความจำเป็นในการสื่อสาร เป็นผลให้ไม่มีแรงจูงใจในการเล่าเรียนเท่าที่ควร ดังนั้นวิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจึงเป็นการสร้างบรรยากาศให้คล้ายคลึงกับการใช้ภาษานอกชั้นเรียน โดยพยายามทำให้นักเรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้อย่างแท้จริง หรือตั้งคำถามที่ต้องอาศัยกระบวนการในการสื่อสารในการตอบ การกระทำเช่นนี้นักเรียนต้องอาศัยทั้งทักษะการฟัง และทักษะการพูด เพื่อให้ได้ข้อมูล ขึ้นตอนทั้งหมดนี้จึงจะถือว่าเป็นลักษณะของการสื่อสารที่แท้จริง

คีท มอร์โรว์ (Keith Morrow, 1981: 59-66) กล่าวถึง วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารว่า ผู้สอนควรตระหนักถึงหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

1. ผู้สอนควรมีการวางแผนการสอน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนในแต่ละคาบเรียน กล่าวคือ มีการกำหนดว่าเมื่อผู้เรียนผ่านการเรียนในแต่ละคาบไปแล้วผู้เรียนจะสามารถทำกิจกรรมในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอะไรได้ เช่น การฝึกทักษะการอ่านอาจมีจุดหมายเพื่ออ่านคำแนะนำบางอย่าง ในการฝึกทักษะการเขียนอาจมีจุดหมายเพื่อการสมัครงาน การฝึกทักษะการฟังโดยการฟังพยากรณ์อากาศอาจมีจุดหมายเพื่อเลือกเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเดินทาง และในการฝึกทักษะการพูดอาจมีจุดหมายเพื่อถามทิศทาง เป็นต้น การเลือกเนื้อหาให้ผู้เรียนเรียนควรคำนึงถึงวัยของผู้เรียนด้วย ประเด็นสำคัญของวิธีสอนแนวนี้นี้ คือ เมื่อการสอนสิ้นสุดลง ผู้เรียนสามารถทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่แต่เดิมทำไม่ได้ และมีประโยชน์ต่อการสื่อสาร ดังนั้น

การสอนโครงสร้างทางไวยากรณ์จะมีประโยชน์ได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนสามารถนำความรู้นี้ไปเชื่อมโยงกับกิจกรรมในการสื่อสารได้ด้วย หลักการดังกล่าวนี้ควรนำไปใช้กับกิจกรรมในห้องเรียนด้วย เช่น บทบาทสมมติ (Role play) จะมีลักษณะเป็นการสื่อสารก็ต่อเมื่อมีการแสดงออกทางการสื่อสารที่แท้จริงโดยใช้ภาษาที่เรียน ไม่ควรเป็นเพียงการท่องจำเท่านั้น

2. ผู้สอนควรตระหนักว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่ง และไม่สามารถแยกเป็นส่วน ๆ ได้ โดยไม่ทำลายธรรมชาติของกระบวนการในการสื่อสาร แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจึงเกี่ยวข้องกับภาษาในระดับที่สูงกว่าระดับประโยค และเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่แท้จริง ขั้นตอนการสอนภาษาแนวนี้จึงเป็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ขั้นตอนในการสอนแบบสังเคราะห์ ได้แก่ การที่ผู้เรียนเรียนรู้รูปแบบภาษาไปทีละแบบ หลังจากนั้นจึงนำรูปแบบเหล่านั้นมารวมกันในภายหลัง ส่วนขั้นตอนในการสอนแบบวิเคราะห์เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ที่สมบูรณ์แบบ

3. กระบวนการในการสื่อสารมีความสำคัญที่เทียบเท่ากับรูปแบบภาษา วิธีการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนจึงเป็นความพยายามที่จะจำลองกระบวนการของการสื่อสารให้มากที่สุดเพื่อว่าการเรียนการสอนรูปแบบภาษาจะอยู่ในบริบทของการสื่อสาร กิจกรรมการฝึกฝนทางภาษาจะมีลักษณะเพื่อการสื่อสารมากขึ้นหากมีปัจจัย 3 ประการต่อไปนี้

ก. ช่องว่างของข้อมูล (Information gap) เป็นการเติมช่องว่างของข้อมูลเพื่อให้เกิดการสื่อสาร ในสถานการณ์การใช้ภาษาที่แท้จริงนั้นการสื่อสารจะเกิดขึ้นระหว่างคนสองคนขึ้นไป โดยคนหนึ่งจะเป็นผู้ที่ทราบเรื่องราวอย่างใดอย่างหนึ่ง ขณะที่อีกคนหนึ่งไม่ทราบจุดประสงค์ของการสื่อสารจึงเป็นการเติมช่องว่างของข้อมูลนี้ กิจกรรมซึ่งมีลักษณะดังกล่าวอาจเป็นการที่ผู้เรียนคนหนึ่งมีภาพภาพหนึ่งและเพื่อนมีภาพอีกภาพหนึ่งที่คล้ายกัน แต่มีบางสิ่งที่ขาดหายไปซึ่งสามารถถามหาได้จากฝ่ายตรงข้าม กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และทั้งสองฝ่ายจะประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมได้ด้วยการใช้ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

ข. การเลือกสิ่งที่ต้องการจะพูด (Choice) ผู้มีส่วนร่วมในการสนทนาควรมีโอกาสเลือกเรื่องที่จะพูด และวิธีการพูดด้วยตนเอง โดยผู้พูดจะเลือกทั้งความคิดที่ต้องการสื่อสารและรูปแบบภาษาที่เหมาะสม คู่สนทนาจึงไม่มีโอกาสทราบล่วงหน้าว่าผู้พูดจะพูดอะไร ในขณะที่กิจกรรมที่มีการควบคุม การแสดงออกทางภาษาของผู้พูด และผู้ฟัง จะเป็นกิจกรรมที่ไม่เป็นการสื่อสารที่แท้จริง

ค. การได้รับข้อมูลป้อนกลับจากผู้ฟัง (Feedback) ตามปกติผู้สื่อความหมายควรได้รับข้อมูลป้อนกลับจากอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ผู้ส่งสารรู้ว่าการสื่อความหมายของตนได้ผลหรือไม่ เช่น ถ้าอีกฝ่ายแสดงท่าไม่เข้าใจ ผู้ส่งสารจะทราบได้ทันทีว่าการสื่อความหมายของตนยังไม่ได้เท่าที่ควรจึงต้องหาวิธีการอื่นมาสื่อความหมาย เช่น อาจพูดซ้ำ หรือพูดโดยเปลี่ยนรูปแบบของภาษา อธิบายเพิ่มเติมหรือใช้ท่าทางประกอบ ถ้าได้ข้อมูลป้อนกลับว่าเรื่องที่ตนพูดเป็นที่เข้าใจด้วย

ดีก็อาจจะหยุดพูดหรือเปลี่ยนเรื่องพูด เป็นต้น การที่ผู้ส่งสารได้ข้อมูลป้อนกลับนี้ ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

4. ผู้เรียนควรเรียนด้วยการกระทำ กล่าวคือ ผู้สอนควรมีบทบาทเป็นผู้คอยช่วยเหลือ แนะนำ และจัดสภาพแวดล้อมตลอดจนกิจกรรมที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน การเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้มีการกระทำกิจกรรม กิจกรรมที่จัดขึ้นควรมีลักษณะเป็นการสื่อสารที่แท้จริง

5. แม้ว่าแนวการสอนเพื่อการสื่อสารได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์ว่าจะเลยต่อข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์ของผู้เรียน แต่กระนั้นข้อผิดพลาดดังกล่าวก็ไม่ถือว่าเป็นความผิดเสมอไป ทั้งนี้เพราะข้อผิดพลาดดังกล่าวอาจเกิดจากการที่ผู้เรียนมิได้เตรียมตัวมามากเท่าที่ควร ในขณะที่การสอนแบบเดิมพยายามหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดเหล่านั้นด้วยการควบคุมสิ่งที่นักเรียนพูด ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่ให้โอกาสให้ผู้เรียนทดลองใช้ความรู้ทางภาษาที่เรียน ฉะนั้นจึงเป็นธรรมชาติอยู่เองที่ผู้เรียนที่ได้รับอิสระในการใช้ความรู้ทางภาษา ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจะมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นได้บ้าง จึงถือว่าวิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมองข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น ในลักษณะที่มีความยืดหยุ่นมากกว่า และให้ผลดีต่อผู้เรียนมากกว่า

ไมเคิล คาเนล (Micheal Canale, 1983: 17-19) กล่าวถึงแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารว่าเป็นการบูรณาการสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมและส่งเสริมผู้เรียนให้ใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในการสื่อสาร แม้ว่าความสามารถในภาษาที่เรียนจะมีจำกัด การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีข้อควรคำนึงดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของความสามารถทางภาษา ได้แก่ ความสามารถทางด้านไวยากรณ์ สังคมภาษาศาสตร์ ความสัมพันธ์ของข้อความ และกลวิธีในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร แม้จะยังไม่มีหลักฐานที่จะพิสูจน์ได้ว่า ในการสื่อสารนั้นความรู้ทางด้านไวยากรณ์มีความสำคัญมากหรือน้อยกว่าความรู้ในด้านอื่น ๆ จุดหมายหลักของแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจึงเป็นการช่วยให้เกิดการบูรณาการความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้เข้าด้วยกัน โดยให้ความสำคัญกับองค์ประกอบต่าง ๆ โดยเท่าเทียมกัน

2. ความต้องการที่จะสื่อสาร แนวการสอนเพื่อการสื่อสารต้องมีพื้นฐานและการตอบสนองต่อความต้องการในการสื่อสาร ตลอดจนความสนใจของผู้เรียน โดยมีการบรรยายละเอียดปลีกย่อยขององค์ประกอบของความสามารถทางการสื่อสารแต่ละองค์ประกอบไว้อย่างชัดเจน อาทิ ความสามารถทางด้านไวยากรณ์ เช่น มีการระบุระดับความถูกต้องที่ต้องการของไวยากรณ์ในแต่ละสถานการณ์ ความสามารถทางด้านสังคมภาษาศาสตร์ เช่น สภาพการ(Setting) หัวข้อในการสนทนา และหน้าที่ทางภาษาที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ความสามารถทางด้านความสัมพันธ์ของข้อความ เช่น ประเภทของข้อความที่ใช้ และความสามารถด้านกลวิธีในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เช่น การเลี่ยงใช้คำศัพท์ที่ง่ายขึ้นหากไม่มีความชำนาญในการใช้ภาษามากพอ เป็นต้น

3. การมีปฏิสัมพันธ์ที่สมจริงและมีความหมาย ผู้เรียนต้องมีโอกาสเข้าร่วมในการมี

ปฏิสัมพันธ์อย่างมีความหมายกับคู่สนทนาที่มีความสามารถเพื่อตอบสนองความต้องการในการสื่อสารและความสนใจของผู้เรียนในสถานการณ์การสื่อสารทางภาษาที่มีความสมจริง หลักการข้อนี้มีความสำคัญต่อกิจกรรมในชั้นเรียนและการทดสอบด้วย เช่น การทดสอบโดยให้เขียนตอบ และการใช้เทปบันทึกเสียงในการทดสอบการฟังพูด เป็นการทดสอบที่มักไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทดลองทักษะในการสื่อสารในสถานการณ์การสื่อสารที่สมจริง ผู้สอนควรมีกิจกรรมการทดสอบที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์อย่างมีความหมายผ่านสื่อที่สมจริง

4. การสอนทักษะภาษาโดยอาศัยความคล้ายคลึงกันระหว่างภาษาที่เรียนกับภาษาแม่ของผู้เรียน ในระยะเริ่มต้นของการเรียนภาษาที่สอง การพัฒนาภาษาของผู้เรียนจะพัฒนาโดยอาศัยภาษาแม่เป็นพื้นฐาน ฉะนั้นการฝึกการสื่อสารในภาษาที่สองจึงควรมุ่งความรู้ หรือรูปแบบภาษาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาให้เรียนก่อน และสอดแทรกความรู้ที่เป็นสิ่งใหม่สำหรับผู้เรียนลงไป เช่น การสอนเรื่องการทักทายควรมีการเปรียบเทียบให้ผู้เรียนเห็นถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างของกฎเกณฑ์ทางสังคมในภาษาแม่ของผู้เรียน และในภาษาที่เรียน ประเด็นที่คล้ายคลึงกันจะง่ายต่อการเรียนรู้

5. การใช้หลักสูตรแบบกว้าง จุดประสงค์ของโปรแกรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเน้นการให้ข้อมูลข่าวสาร จึงควรมีการฝึกฝนและเสริมสร้างประสบการณ์ที่จำเป็นแก่ผู้เรียน โดยให้สอดคล้องกับความต้องการในการสื่อสารภาษาที่สอง ยิ่งไปกว่านั้นควรให้ความรู้ทั้งทางด้านภาษา และวัฒนธรรมแก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวาง การสอนโดยยึดหลักสูตรแบบกว้างนี้จะทำให้การบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความสามารถทางการสื่อสารในภาษาที่สองเป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น

กัณฑ์พิทย ลิงเหนติ และ ผ่าน บาลโพธิ์ (2526 : 28-29) ได้สรุปแนวคิดของนักภาษาศาสตร์เกี่ยวกับแนวการสอน เพื่อการสื่อสารที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาไว้ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อความหมาย (Communicative competence) ประกอบด้วยความสามารถทางด้านไวยากรณ์ (Grammatical competence) และความสามารถทางด้านสังคมภาษาศาสตร์ (Sociolinguistic competence) อันได้แก่ กฎเกณฑ์ทางสังคมและวัฒนธรรม และกฎเกณฑ์ทางด้านการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ ซึ่งความสามารถด้านไวยากรณ์และความสามารถด้านสังคมศาสตร์มีความสำคัญทัดเทียมกัน เนื่องจากยังไม่มีข้อพิสูจน์หรือทฤษฎีใด ๆ ที่จะอ้างได้อย่างสมเหตุสมผลว่าองค์ประกอบใดที่กล่าวมานี้มีความสำคัญมากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ

2. วิทยนัยเพื่อการสื่อความหมาย (Communicative approach) จะขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะสื่อความหมายของผู้เรียน (Learner's communication needs) ความต้องการของผู้เรียนดังกล่าวจะต้องกำหนดขึ้น โดยคำนึงถึงความรู้ทางด้านสังคมภาษาศาสตร์

(Sociolinguistic competence) และความรู้ทางด้านไวยากรณ์ (Grammatical competence) ผู้เรียนควรจะได้รับฝึกฝนในการใช้ภาษาหลาย ๆ รูปแบบ ซึ่งเป็นสถานการณ์ทางภาษาที่จะได้ใช้ในสถานการณ์จริง

3. ผู้เรียนต้องมีโอกาสได้สื่อความหมายทางภาษากับเจ้าของภาษา
4. ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ใช้ความสามารถในการสื่อความหมาย (Communicative competence) ซึ่งผู้เรียนได้มาจากการเรียนภาษาที่สอง หรือจากการใช้ภาษาแม่ให้มากที่สุด
5. จุดประสงค์สำคัญในการเรียนการสอนภาษาที่สอง ควรเน้นเรื่องการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย กล่าวคือ จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ การฝึกฝน และประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับการสื่อความหมาย เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนควรจะได้ศึกษาภาษาที่สองควบคู่ไปกับการเรียนรู้ภาษาแม่ สิ่งที่สำคัญนำมาสอน ได้แก่ ความสามารถด้านระเบียบกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ (Grammatical competence) หน้าที่ในการสื่อความหมาย (Communicative function) ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เหมาะสม (Appropriate conditions) กฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างประโยค (Discourse) และการใช้ทำเนียบภาษา (Registers) นอกจากนี้ ผู้เรียนควรได้รับการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมของภาษาที่สอง ในชั้นเรียนวิชาสังคมศึกษา เพื่อจะได้มีความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่สอง

สรุปได้ว่าแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เน้นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุด รูปแบบของการฝึกเป็นไปในลักษณะของทักษะสัมพันธ์ (Integrated skills) ผู้สอนจึงมีหน้าที่จัดกิจกรรมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในหมู่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของกิจกรรมคู่ หรือกิจกรรมกลุ่ม สาเหตุที่รูปแบบการเรียนการสอนมีลักษณะเช่นนี้ ก็เนื่องมาจากแนวการสอนมุ่งพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสารที่มุ่งหวัง

สำหรับขั้นตอนในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีนักวิชาการด้านการเรียนการสอนภาษาให้ความเห็นไว้ดังนี้

คริสโตเฟอร์ บรัมฟิต (Christopher Brumfit, 1980: 121) กล่าวถึงขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารว่าแตกต่างจากการสอนแบบเน้นรูปแบบภาษา โดยสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอน	การสอนแบบเน้นรูปแบบภาษา	การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
1	เสนอรูปแบบภาษา	ผู้เรียนสื่อความหมายโดยอาศัย สื่อการเรียนการสอนช่วย
2	ฝึกรูปแบบที่ผู้สอนแสดง ในชั้นที่ 1	ผู้สอนเลือกสอนรูปแบบของภาษา ที่จำเป็นในการสื่อความหมาย
3	ฝึกรูปแบบในสถานการณ์	ฝึกรูปแบบที่ทำให้การสื่อความหมาย ไม่ประสบความสำเร็จ

โรเจอร์ สก๊อต (Roger Scott, 1981: 70-77) เสนอขั้นตอนในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 บอกวัตถุประสงค์ (Stating your objectives) ก่อนอื่นผู้สอนมีหน้าที่บอกผู้เรียนถึงสิ่งที่จะเรียน เช่น คาบเรียนนี้จะเรียนเรื่องการขอร้อง การให้คำแนะนำ หรือ การขอโทษ เป็นต้น ในกรณีของวัตถุประสงค์ที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม เช่น ในกรณีของการให้คำแนะนำครูอาจต้องบอกตรง ๆ อย่างไรก็ตามการบอกวัตถุประสงค์สามารถทำได้หลายวิธี เช่น ในเรื่องการกล่าวขอโทษ ผู้สอนอาจแสดงภาพการ์ตูนที่คนหนึ่งทำกาแฟหกรด อีกคนหนึ่ง และถามผู้เรียนว่าคนที่ทำผิดควรพูดอย่างไรในสถานการณ์เช่นนี้ หากผู้เรียนไม่รู้ว่าควรจะทำอย่างไร ผู้เรียนก็จะตระหนักว่าตนมีปัญหาและจำเป็นต้องเรียนรู้ในเรื่องนี้ การเรียนของผู้เรียนก็จะมีคามหมายยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น ผู้สอนอาจใช้การ์ตูนที่มีคำพูดมาเป็นตัวอย่างเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อช่วยให้วัตถุประสงค์ในการเรียนชัดเจนยิ่งขึ้นก็ได้

ขั้นที่ 2 การแสดงภาษาในบริบท (Contextualisation) ผู้สอนแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าหน้าที่ทางภาษาหนึ่ง ๆ ที่กำหนดไว้ในตอนเริ่มเรียนนั้นสามารถแสดงออกมาในรูปแบบภาษาได้หลากหลายรูปแบบ และความหมายของประโยคหนึ่ง สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ขึ้นอยู่กับผู้พูด วิธีการพูดและเวลาขณะกำลังพูด การนำเสนอเนื้อหาในแนวทางนี้จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักว่าในการใช้ภาษาในสถานการณ์จริงนั้น ความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกกาลเทศะย่อมเป็นเรื่องสำคัญ

เนื้อหาที่ผู้สอนนำเสนอในขั้นนี้ จึงต้องเป็นภาษาที่มีบริบท กล่าวคือ ผู้สอนต้องกำหนดสถานการณ์ขึ้นว่า ผู้พูดเป็นใคร มีความสัมพันธ์กับผู้ที่สนทนาด้วยอย่างไร มีวัตถุประสงค์อะไรในการสนทนา มีอะไรเกิดขึ้นก่อนหน้าที่จะพูด และพูดในสถานที่ใด เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การฝึกและการถ่ายโอน (Practice and transfer) เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่เรียน สก๊อตย้ำว่าการฝึกควรมีลักษณะที่เป็นธรรมชาติ โดยพิจารณาว่าวิธีฝึกให้ผู้เรียนถามและตอบแบบเดิมกับว่าไม่เหมาะสมและไม่มิลักษณะของการสื่อสารที่แท้จริง เพราะผู้

ถามมักจะทราบคำตอบอยู่แล้ว หรือ การฝึกกระสวนประโยค (Pattern drill) โดยนำ โครงสร้างที่ใกล้เคียงกันมาฝึกไว้ด้วยกัน ก็ไม่เหมาะสมนัก ดังจะเห็นจากตัวอย่างการฝึก ประโยค "So do I" เพื่อแสดงความคล้ายคลึงกับสิ่งที่คู่สนทนาพูด ประโยคเช่นนี้ไม่จำเป็นต้องฝึกไปพร้อมกับประโยค "So does he" หรือ "So do they" เพราะมีหน้าที่ทางภาษาคนละอย่างกัน แม้จะมีรูปแบบภาษาที่คล้ายคลึงกันก็ตาม ความมุ่งสอนรูปแบบภาษาไปตามหน้าที่ทางภาษาจะ เหมาะกว่า

ในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น การฝึกควรกระทำทันทีหลังจากการนำเสนอเนื้อหา อาจเริ่มจากการพูดพร้อม ๆ กันเกี่ยวกับภาษาที่เรียน จากนั้นจึงให้ตอบทีละคน ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนพูดซ้ำในแนวเดิม แล้วจึงให้ผู้เรียนถามคำถาม หรือบางครั้งก็กระตุ้นให้แต่ละคนตอบ และเมื่อเห็นว่าผู้เรียนมีความสามารถที่จะโต้ตอบได้ ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องถูกต้องโดยสมบูรณ์ ผู้สอน จึงกำหนดให้ผู้เรียนจับคู่กัน และให้ฝึกสนทนา โดยผลัดเปลี่ยนบทบาทกัน เนื้อหาที่นำมาฝึกกำหนด ให้คู่สนทนาแทนคำลงในประโยค การฝึกเช่นนี้ก่อให้เกิดช่องว่างของข้อมูล เช่น นักเรียนคนที่ 1 ต้องตัดสินใจว่าจะถามอะไร ขณะที่นักเรียนคนที่ 2 ก็ไม่อาจทราบได้ว่าเพื่อนจะถามอะไร ในกรณีนี้การสนองตอบของนักเรียนคนที่ 2 จะขึ้นอยู่กับคำพูดของนักเรียนคนที่ 1 จะสังเกตเห็นว่า การสนทนาแบบนี้ต่างจากการสนทนาแบบเดิมที่ให้ผู้เรียนเลือกตอบจากคำตอบที่ให้มี โดยไม่คำนึง ว่าผู้พูดจะพูดอะไร ซึ่งถือว่าไม่มีช่องว่างของข้อมูล และไม่มีการสนองตอบที่แท้จริง ในทางตรงข้ามการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารผู้เรียนมีอิสระ ในการเลือกสิ่งที่จะพูด ผู้สอนเป็นเพียงผู้สนับสนุน และวางโครงเรื่องให้ ส่วนเนื้อหาและผลการสนทนาขึ้นอยู่กับผู้พูด เช่น เมื่อผู้เรียนได้ฝึกการถามเกี่ยวกับสถานที่ และการบอกทิศทางแล้ว ครูจะให้ผู้เรียนคนหนึ่งมีรายชื่อสถานที่อยู่ในมือ และให้คนอื่น ๆ ถามเพื่อนที่มีแผนที่ว่าสถานที่ที่ตนต้องการจะไปนั้นอยู่ที่ใด นอกจากนั้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารยังเน้นความสำคัญของเกม และการแสดงบทบาทสมมติที่มีการออกแบบมาเป็นอย่างดี มีการสนับสนุนให้ผู้เรียนฝึกภาษาอย่างเป็นอิสระ ใกล้เคียงกับสถานการณ์เป็นจริง และมีช่องว่างของข้อมูล สามารถเลือกสิ่งที่จะพูดด้วยตนเอง และมีการตอบสนอง เกมที่จะวัดความสำเร็จ คือ การที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้สอดคล้องและเหมาะสมกับช่องว่างของข้อมูล และตอบสนองได้เป็นอย่างดีตามความสามารถที่ตนมีอยู่ เพราะการจะใช้ภาษาให้ได้ดีนั้น ผู้เรียนต้องสามารถใช้ภาษาได้เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษา มิใช่เพียงแต่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เท่านั้น

สรุปได้ว่า แนวการสอนเพื่อการสื่อสารประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ ขั้นเสนอเนื้อหา ขั้นการฝึก และขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ในขั้นเสนอเนื้อหา เป็นขั้นที่ผู้สอนบอกวัตถุประสงค์เพื่อการสื่อสารที่มุ่งหวังและให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน ข้อมูลนี้ประกอบด้วยความรู้ทางภาษา และแนวทางในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเริ่มจากการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยสื่อการสอนหรือเรื่องราวที่น่าสนใจ การนำเข้าสู่บทเรียนมุ่งให้ผู้เรียนเห็นถึงความ

จำเป็นในการเรียนบทเรียนนั้น ๆ จากนั้นจึงเสนอเนื้อหาในบทเรียน โดยเสนอเนื้อหาทางภาษาแก่ผู้เรียน ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฟังหรืออ่านเนื้อหาที่มีบริบทหรือสถานการณ์กำกับ เนื้อหาที่นำมาต้องมีคำศัพท์และรูปแบบภาษาที่ผู้สอนต้องการสอน ต่อมาผู้สอนตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจเนื้อหานั้นมากน้อยเพียงใด เพื่อช่วยในการพิจารณาว่าจะต้องอธิบายคำศัพท์ และรูปแบบภาษาที่อยู่ในเนื้อหานั้นโดยละเอียดเพียงใดต่อไป ขั้นตอนต่อมาคือ ขั้นตอนการฝึก เริ่มจากการให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่เรียนรู้ใหม่ในแบบที่มีการควบคุม การฝึกนี้จะค่อนข้างเน้นรูปแบบภาษาโดยให้ผู้เรียนฝึกกล่าวซ้ำๆ จนสามารถจดจำและใช้รูปแบบภาษานั้น ๆ ได้ จากนั้นจึงให้ผู้เรียนฝึกโดยอิสระ ผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำแนวทางโดยกำหนดสถานการณ์ให้เพียงคร่าว ๆ เท่านั้น ผู้เรียนจะมีบทบาทในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมากยิ่งขึ้น ผู้สอนจะช่วยแนะนำช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหา ตลอดจนให้ข้อมูลป้อนกลับและประเมินผลการใช้ภาษาของผู้เรียนในภายหลังเท่านั้น และขั้นสุดท้ายซึ่งได้แก่ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นขั้นตอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ทางภาษาที่ได้เล่าเรียนในชั้นเรียนไปใช้จริงนอกห้องเรียนได้ ผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดกิจกรรม แล้วให้ผู้เรียนทดลองสื่อสารโดยอาศัยสิ่งที่ได้เล่าเรียนไป

วัสดุสาร และกลวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

คริสตอฟ เอเดลฮอฟ (Christoph Edelhoff, 1981: 49-62) มีความเห็นว่าแต่เดิมการสอนภาษาต่างประเทศมักนำความเรียงเป็นตอน ๆ มาใช้ในการสอนและเมื่อครูเห็นว่าเรื่องใดมีความยากเกินระดับของผู้เรียนก็จะปรับให้สั้นลง และเปลี่ยนไปใช้ภาษาที่ง่ายขึ้น เป็นเหตุให้ผู้เรียนต้องเลียนแบบรูปแบบภาษาที่มีลักษณะไม่ต่อเนื่องและขาดสภาพความสมจริงในการใช้ภาษาในการสื่อสารตามแบบฉบับของเจ้าของภาษา เอเดลฮอฟ จึงแนะนำหนังสือที่จะนำมาใช้สอนควรประกอบด้วย เนื้อหาหลาย ๆ ประเภท ที่สะท้อนภาพการสื่อสารอันแท้จริง ครูอาจคัดสรรเนื้อหามาจากวัสดุสารต่าง ๆ ดังนี้

รายงานข่าวจากหนังสือพิมพ์	โทรสาร
โฆษณา	รายงานข่าวทางวิทยุ
รายงานการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์	บทสัมภาษณ์จากสื่อสารมวลชนต่าง ๆ
รูปภาพ	บทวิจารณ์ภาพยนตร์
เรื่องสั้น	บทละครทางวิทยุ

วัสดุสารเหล่านี้ล้วนแต่มีลักษณะของการสื่อสารที่สมจริง ประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ คือ ผู้เรียนได้เรียนภาษาอย่างมีจุดหมาย เพราะผู้เรียนจะสามารถเลือกจำข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อนำไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้

เอเดสซอพยุงได้ชี้ให้เห็นประโยชน์ของการนำเสนอสื่อผสม (Multi-media package) มาใช้ประโยชน์ในชั้นเรียน เช่น การนำภาพยนตร์ หรือ วิดิทัศน์มาใช้ จะช่วยให้เห็นการเคลื่อนไหวของการสื่อสารระหว่างบุคคลที่ใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ และผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ด้านภาพ และด้านการได้ยินเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาที่ผู้เรียนได้ยินนั้นได้รับการถ่ายทอดมาจากบริบททางสังคม และสถานการณ์ กล่าวคือ ผู้เรียนเห็นว่าผู้พูด คือ ใคร มีลักษณะเช่นไร แต่งตัวอย่างไร และมีอายุประมาณเท่าไร มีอารมณ์เช่นไร กิริยาอาการที่แสดงออกสอดคล้องหรือขัดแย้งกับสิ่งที่พูด นอกจากนี้สื่อประเภทนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงช่วงระยะเวลา และช่องว่างของเวลาระหว่างการสื่อสาร

สำหรับสื่อประเภทเครื่องบันทึกเสียงให้ประโยชน์คล้ายกับเครื่องวิดิทัศน์ ในแง่การถ่ายทอดสภาพของการสื่อสารหากแต่ไม่มีภาพปรากฏ อย่างไรก็ตามการสร้างเสียงประกอบการสนทนา จะช่วยให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการได้ดีขึ้น

สื่อประเภทตำรา ผู้ผลิตควรเพิ่มความพยายามในด้านศิลป์ เพื่อให้ตำรานั้นมีเนื้อหาที่มีรูปแบบหลากหลายยิ่งขึ้น เช่น อาจมีบทความที่ตัดตอนมาจากหนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ ตัวตารางเวลา ข้อแนะนำในการใช้เครื่องจักร โฆษณา แผนภูมิ เป็นต้น

การใช้วัสดุสารที่กล่าวมานี้ ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ในการเรียนภาษาผ่านสื่อที่นำเสนอเนื้อหาซึ่งตรงตามสภาพจริงของสื่อเหล่านั้น เช่น เนื้อหาที่เป็นบทเพลงควรถูกนำเสนอจากสื่อประเภทเครื่องบันทึกเสียง หรือการพยากรณ์อากาศควรถูกเสนอทางวิทยุ หนังสือพิมพ์หรือ โทรทัศน์ เป็นต้น

นอกจากนั้น การใช้วัสดุสารในการเรียนการสอนภาษายังเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะสื่อสารในชั้นเรียน เช่น สไลด์ ภาพถ่าย ภาพประกอบในหนังสือ หรือ โปสเตอร์ อาจชวนให้ผู้เรียนมีความต้องการแก้ปัญหาตามที่สื่อเหล่านั้นนำเสนอ ผู้เรียนอาจใช้ประโยชน์จากวัสดุสารเหล่านี้ได้หลายทาง เช่น ผู้เรียนอาจสร้างสถานการณ์แล้วบันทึกเสียงลงในเครื่องบันทึกเสียง แล้วเปิดฟังในภายหลัง หรือผู้เรียนอาจลงมือเขียนจดหมายโต้ตอบกับผู้เรียนกลุ่มอื่น หรือเจ้าของภาษาก็ได้

แอนดรู ไรท์ (Andrew Wright, 1981: 117-125) ให้ความเห็นเกี่ยวกับสื่อที่เป็นภาพไว้ว่า สื่อที่เป็นภาพจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ โดยเฉพาะการฟังที่มีการชี้แนะ (Directed listening) เพราะการใช้สื่อแบบนี้ไม่เพียงช่วยชี้แนะให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจจากการฟัง โดยให้บริบทและบรรยากาศโดยทั่วไป แต่ยังช่วยเพิ่มแรงจูงใจ และช่วยด้านการตรวจสอบการฟังของผู้เรียนอีกด้วย กิจกรรมการใช้สื่อที่เป็นภาพอาจมีลักษณะดังต่อไปนี้

ก. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย หรือเขียนลงบน แผนที่ แผนที่ แผนผัง แผนภูมิ รูปภาพ

ตารางเวลา และกราฟ ตามข้อมูลที่ได้ฟังจากครูหรือเครื่องบันทึกเสียง เช่น

ตัวอย่างที่ 1 ให้แผนที่ถนนสายหนึ่งแก่นักเรียนคนหนึ่ง และกำหนดให้นักเรียนทำเครื่องหมายลงบนเส้นทางตามทิศทางที่ได้ยินจากเทป หรืออาจให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ทำเครื่องหมายลงบนสถานที่ที่กำหนดให้ เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 2 ให้นักเรียนกาเครื่องหมายลงบนตารางบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยววันหยุดในประเทศอังกฤษ โดยให้ฟังข้อมูลจากเทป แล้วกาเครื่องหมายแสดงลักษณะโดยทั่วไป และสถานที่พักผ่อนซึ่งอยู่ในบริเวณต่อไปนี้

	WALKING	HISTORICAL INTEREST	SEASIDE	CINEMA THEATRE	OTHER
Cambridge	X	✓	X	✓	Shopping, restaurant
Cornwall	X	X	✓	X	Warm region
Cumberland	✓	X	X	X	High rainfall

บางครั้งครูอาจให้นักเรียนวาดภาพตามที่ตนได้ยิน ภาพวาดนั้นอาจเป็นแผนที่พร้อมเส้นทาง หรือลำดับการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 3 ครูอ่านรายละเอียดเกี่ยวกับคดีอาชญากรรม เช่น การปล้นธนาคาร พร้อมทั้งรายงานของประจักษ์พยานเกี่ยวกับลักษณะของอาชญากรให้นักเรียนฟังแล้ววาดภาพตาม

ข. การฝึกให้ผู้เรียนสนทนาแบบมีการควบคุม (Controlled practice of conversations)

ตัวอย่างที่ 1 แจกภาพเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของหนึ่งแก่ผู้เรียน จำนวน 4-6 คน โดยคว่ำภาพลงกับโต๊ะ ผู้เรียนผลัดกันถามและตอบคำถามตามตัวอย่างประโยคที่ให้ไว้ต่อไปนี้ (คำตอบอาจเป็นจริงหรือเท็จก็ได้)

Student 1 : Where are you going for your holiday ?

Student 2 : (Picks up a picture, does not show it to the other and decides whether to tell the truth or lie.)
To Egypt.

Student 1 : (Decides 'Student 2' is lying) I don't believe you.

Student 2 : (Shows his picture of Barbados and gives it to student 1 who has, thereby, won it.)

หรือ นักเรียนคนที่ 1 อาจทายว่า 'Oh, that's nice?' และหากนักเรียนคนที่ 2 มีภาพของประเทศอียิปต์อยู่จริง นักเรียนคนที่ 1 ก็จะได้เป็นผู้นายบ้าง

ตัวอย่างที่ 2 ให้ผู้เรียนเปรียบเทียบภาพ 2 ภาพที่มีวิวทัศน์เดียวกัน โดยถ่ายมาจากสถานที่เดียวกัน หากแต่ถ่ายคนละเวลากัน และให้ผู้เรียนบรรยายถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้น ครูจะสอนอุปประโยคที่จำเป็นต่อการอธิบายภาพไว้ให้ผู้เรียนด้วย เช่น

- This is Church Street today and this is how it used to be.
- The butcher's shop used to be a bootmaker's.
- The pub was a pub, even then.
- It looks as if they've made the walls of this house higher. There are two windows in it now, there didn't use to be.

บางครั้งอาจมีประโยคแสดงความรู้สึกดังเช่น

- It's amazing, isn't it ?
- It's hard to believe that ....
- Really ?

นอกจากนั้น การอภิปราย และการโต้แย้ง เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการฝึกสนทนา ลักษณะนี้ ผู้สอนควรให้ความสำคัญต่อการใช้ภาษา (Use) มากกว่าตัวภาษา (Usage) ที่ผู้เรียนใช้ และควรสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้ประโยคจากความรู้ทางภาษาของตนให้มากที่สุด

ไว้ท์ เชื่อว่า การสนทนาที่แท้จริงเกิดขึ้นได้กับผู้เรียนระดับต้น แม้จะเกิดขึ้นในช่วงสั้น ๆ ก็ตาม และเมื่อมีการใช้ภาษาต่างประเทศในสภาพจริง มิใช่ในบทบาทสมมติ หรือการฝึกฝนเพื่อขอข้อมูล ขอโทษ อธิบาย หรือแสดงความยินดี ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งดี แม้จะมีความบกพร่องในการใช้ภาษาบ้างก็ตาม

ค. การฝึกสนทนาโดยไม่มีการควบคุม (Free practice conversations)

ตัวอย่างที่ 1 ครูรวบรวมภาพจากนิตยสารประมาณ 10 ภาพ ให้มีภาพบางภาพเป็นสิ่งของหรือวิวทัศน์ที่แปลก ๆ แสดงภาพเหล่านั้นบนผนังห้อง หน้าต่าง หรือตู้ภายในชั้นเรียน แล้วกำหนดตัวเลขลงบนภาพแต่ละภาพ ให้นักเรียนจับคู่กันแล้วจินตนาการเรื่องราวที่ต่อเนื่องจากภาพแต่ละภาพ แล้วเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง นักเรียนอาจจัดบันทึกหมายเลขของภาพที่ตนเลือกตามลำดับที่ต้องการ หรืออีกวิธีหนึ่งคือ ครูแสดงภาพ 4 ภาพ ให้นักเรียนทั้งชั้นดูไปทีละภาพ หลังจากได้ดูภาพแรก ไปสักครูแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคนเริ่มเขียนเรื่องจากภาพนั้น เมื่อ 5 นาทีผ่านไปเลือกนักเรียนบางคนอ่านเรื่องของตนให้เพื่อน ๆ ฟัง จากนั้นครูแสดงภาพที่สอง โดยให้นักเรียนเขียนเรื่องให้ต่อเนื่องจากภาพแรก ทำเช่นนี้ไปจนถึงภาพสุดท้าย

ไว้ท์ แนะนำทางที่คิดว่าให้นักเรียนทำกิจกรรมเหล่านี้เป็นกลุ่ม เพื่อไม่ให้เกิดความเครียด และการทำงานเป็นกลุ่มยังช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการอภิปรายระหว่างกันอีกด้วย ครูอาจแนะนำภาษาที่จำเป็นในการแสดงความคิดเห็น โต้แย้ง แสดงความเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

หรือ แสดงความพึงพอใจ ตลอดจนภาษาที่เกี่ยวกับการผูกเรื่อง และเนื่องจากผู้เรียนทุกคนต้องใช้ภาพชุดเดียวกันในการผูกเรื่อง ดังนั้นจึงเกิดความเข้าใจร่วมกัน หรือโต้แย้งกัน เกี่ยวกับความสมเหตุสมผลของเรื่องราวที่แต่ละคู่เล่าให้ฟัง

ตัวอย่างที่ 2 ถามนักเรียนว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ที่จะตัดสินใจอายุของคนจากงานที่เขาทำ หรือบุคลิกภาพของเขา อภิปรายเรื่องนี้กันสักครู่ แล้วครูแสดงภาพบุคคลที่ครูรู้จัก แต่ผู้เรียนไม่รู้จัก ให้นักเรียนอธิบายเกี่ยวกับคนคนนั้น โดยต้องมีเหตุผลสนับสนุนความคิดของตนด้วย

กรณีนี้ นอกจากครูจะแนะนำรูปแบบภาษาที่จำเป็นต่อการบรรยายบุคคลแล้ว ครูยังอาจแนะนำรูปแบบภาษาที่จำเป็นสำหรับการอภิปราย และโต้แย้งอีกด้วย

บรรยากาศในการทำกิจกรรมประเภทนี้อาจเคร่งเครียดกว่ากิจกรรมการคาดเดา โดยทั่วไป ทั้งนี้เพราะความคิดที่ผู้เรียนเสนอย่อมต้องมีเหตุผลรองรับ อย่างไรก็ตาม กิจกรรมประเภทนี้ ก่อให้เกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียนต้องการถ่ายทอดความคิดเป็นภาษาที่เรียนมากขึ้น

กิล สเตอร์ทริจ (Gill Sturtridge, 1984: 126-130) มีความสนใจในเรื่องบทบาทสมมติ (Role-play) และเสนอว่าบทบาทสมมตินี้มีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้ในชั้นเรียนที่มีการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพราะหากจัดได้ดีแล้วกิจกรรมประเภทนี้จะช่วยให้การสื่อสารในชั้นเรียนมีความสมจริงขึ้นมา บทบาทสมมติช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่า มีเหตุผลที่จะพูดและสนทนาอย่างมีความหมายกับผู้เรียนคนอื่น ๆ

ในการทำกิจกรรมบทบาทสมมตินี้ นักเรียนจะมีอิสระในการเลือกสิ่งที่จะพูดอยู่พอสมควร กล่าวคือ บางครั้งผู้เรียนจะสามารถเลือกภาษาที่จะใช้ และเลือกบทบาท หรือสถานการณ์ที่แต่ละคนต้องการได้บ้างพอสมควร

ตัวอย่างที่ 1 ที่ทำการไปรษณีย์ (At the Post Office)

A : I'd like to post this _____ please.

B : Put it on the scales. Where to ?

A : To _____.

B : That'll be _____.

A : _____.

B : _____.

บทบาทสมมติต่างจากการฝึกสนทนาแบบมีการควบคุม(The Controlled Practice) ตรงที่ว่า การฝึกสนทนาแบบมีการควบคุมจะไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความคิดของตนเองมากเท่าบทบาทสมมติ เพราะการฝึกสนทนาดังกล่าวยอมให้ผู้เรียนเพียงเติมคำในช่องว่าง หรือแทนที่คำที่กำหนดให้เท่านั้น ในตัวอย่างต่อไปผู้เรียนจะมีอิสระในการแสดงความคิดของตนมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 2 การเชื้อเชิญ (The Invitation)

นักเรียนพบเพื่อนที่โรงเรียน และต้องการเชิญเพื่อนไปในงานเลี้ยงที่จะจัดขึ้นในวัน

เสาร์ งานเลี้ยงจะจัดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการนัก ให้บอกกับเพื่อนด้วยว่า นักเรียนคงยินดีอย่างยิ่ง หากเขามาในงานเลี้ยงได้

บทพูด :

- We're having a party .....
- Are you doing anything on Saturday ?
- It's very informal .....
- Come as you are .....
- That's great.
- That'll be lovely.

บทพูดของนักเรียนมิได้ถูกจำกัดเพียงเท่านั้น กรณีที่นักเรียนกำลังเรียนการกล่าวเชิญชวนในรูปแบบอื่นอยู่ ครูก็อาจปรับให้นักเรียนเชื้อเชิญในรูปแบบนั้นได้ เช่น 'Would you like to come to a party ?'

ในการทำกิจกรรมบทบาทสมมตินี้ ครูต้องมีบัตรแสดงบทบาทของผู้เรียนแต่ละคน (Role - card) เช่น กำหนดว่า ผู้เรียนเป็นนักเรียนผู้ซึ่งคุยอยู่กับเพื่อน นอกจากนี้ยังกำหนดสถานการณ์ทางสังคม และสถานการณ์ของผู้พูดไว้อย่างชัดเจน การปฏิบัติเช่นนี้ ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักว่า ในภาษาต่างประเทศผู้เรียนก็ต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้เหมือนอย่างในภาษาแม่ กล่าวคือ ผู้ที่มีสถานการณ์ต่างกันจะพูดในลักษณะที่ต่างกัน รูปแบบภาษาแต่ละรูปแบบไม่อาจใช้ได้กับทุกสถานการณ์

ตัวอย่างที่ 3 การขอยืม (Borrowing something)

<p>A. 2 Friends</p> <p>Ask B to lend you something</p> <p>_____</p> <p>Give reason</p> <p>_____</p> <p>Agree</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Thank B</p> <p>End conversation</p>	<p>B. 2 friends</p> <p>_____</p> <p>Ask reason</p> <p>_____</p> <p>Agree : add a condition</p> <p>_____</p> <p>Give object to A (words or action)</p> <p>_____</p> <p>End conversation</p>
--	---

สำหรับตัวอย่างนี้จะเห็นว่า ผู้เรียนเมื่อสละในการใช้ภาษามากขึ้น ประโยชน์ของการใช้บัตรแสดงบทบาทในการทำกิจกรรมคู่เช่นนี้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในหลาย ๆ สถานการณ์ และบางครั้งผู้เรียนแต่ละคู่อาจแลกเปลี่ยนบทบาทกันก็ได้ ครูควรให้บัตรที่กำหนดสถานการณ์ที่ยากกว่าแก่ผู้เรียนคู่ที่เก่งกว่าเพื่อความเหมาะสม

อาลัน มาเลย์ (Alan Maley, 1981: 137-147) ให้ความเห็นว่า เกมและกิจกรรมที่คล้ายกับเกมนั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เป็นอย่างดี ข้อดีของเกมเหนือกิจกรรมอื่น ๆ ก็คือ สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมทางภาษาที่เป็นธรรมชาติ สว่าง สวรรค์ และสมจริง ผู้เรียนมีความเป็นตัวของตัวเองในการใช้ภาษา เกมเป็นกิจกรรมที่อำนวยความสะดวกแก่การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (Acquisition of the foreign language) มากกว่าจะเป็นการเรียนภาษา

จุดเด่นประการสำคัญของกิจกรรม เกมและการแก้ปัญหาคือ เน้นการสร้างและใช้ประโยชน์จาก 'ช่องว่างของข้อมูล' (Information gap)

ลักษณะสำคัญ ๆ ของเกม และกิจกรรมการแก้ปัญหามีได้ดังนี้

เกม

- ก. ผู้เรียนต้องอาศัยการสังเกต และความจำ
- ข. ผู้เรียนต้องอาศัยการตีความ และการเดา
- ค. เกี่ยวพันกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม

กิจกรรมการแก้ปัญหา

- ก. ผู้เรียนต้องอาศัยการถ่ายโอนข้อมูล
- ข. ผู้เรียนต้องอาศัยการตัดสินใจ
- ค. ผู้เรียนต้องอาศัยการคิดเชิงเหตุผล

ตัวอย่างที่ 1 การเป็นพยาน (Witness)

ครูกำหนดให้นักเรียนเป็นพยานผู้เห็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ให้นักเรียนจำและรายงานเหตุการณ์นั้นโดยละเอียด ภาพเหตุการณ์จะปรากฏขึ้นบนสไลด์ในช่วงเวลาประมาณ 5 วินาที นักเรียนแต่ละคนต้องจำ และบันทึกสิ่งที่จำได้ จากนั้นครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้ นักเรียนได้เปรียบเทียบบันทึกของแต่ละคน ท้ายที่สุดครูฉายสไลด์อีกครั้งเพื่อให้นักเรียนออกความเห็น เปรียบเทียบกับบันทึก และอภิปราย หรือแทนที่จะใช้สไลด์ครูอาจแบ่งกลุ่มนักเรียนแล้วให้แต่ละกลุ่มดูภาพด้วยกันเป็นระยะเวลาสั้น ๆ แล้วครูจึงเก็บภาพไปโดยนักเรียนในกลุ่มต้องช่วยกันจำภาพไว้ หลังจากนั้นแต่ละกลุ่มจะได้รับภาพของอีกกลุ่มหนึ่ง จากนั้นจึงถามกลุ่มที่เป็นเจ้าของภาพในตอนแรกว่าจำอะไรได้บ้าง

ตัวอย่างที่ 2 ภาพไม่ชัด (Blurred focus)

ครูฉายสไลด์ที่ภาพไม่ชัดจนให้นักเรียนดู อย่างไรก็ตามควรเป็นภาพที่เมื่อนักเรียนดูแล้วพอจะแยกสีได้ จากนั้นให้นักเรียนจับคู่แล้วช่วยกันเดาว่าสิ่งที่เห็นเป็นภาพอะไร จากนั้นครูจึงปรับภาพให้ชัดขึ้นทีละน้อย นักเรียนเดาภาพอีกครั้ง เปลี่ยนความคิดเดิมได้หากเห็นกระบวนการการดำเนินต่อไปจนภาพสไลด์อยู่ในสภาพชัดเจน

ตัวอย่างที่ 3 เขียนบนหลังเพื่อน (Back writing)

ให้นักเรียนจับคู่กันแล้วให้คนหนึ่งเขียนข้อความด้วยนิ้วลงบนหลังของเพื่อน โดยครูอนุญาตให้นักเรียนคิดข้อความขึ้นเอง หรือถ้าครูต้องการจะทำให้เกมนี้เป็นเกมเพื่อการสื่อสารที่มีข้อความซึ่งถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ก็อาจแจกการ์ดซึ่งมีข้อความเขียนไว้ให้นักเรียนแต่ละคน (เกมนี้อาจใช้ตัวเลข หรือรูปภาพก็ได้)

อีกวิธีหนึ่งอาจให้นักเรียนยืนเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหาด้านหลังของอีกฝ่ายหนึ่ง ครูบอกข้อความแก่นักเรียน 2 - 3 คน เมื่อทราบความแล้วนักเรียนเหล่านั้นเขียนข้อความดังกล่าวลงบนหลังเพื่อนที่อยู่ข้างหน้าตน ข้อความจะถูกส่งผ่านกันไปรอบวงกลมจนกระทั่งกลับมาหาผู้เริ่ม

ตัวอย่างที่ 4 บอร์ดเกม (Board games)

Start/Finish	Where	How	Who	Chance	What	?					
Why						How					
How						Go on 2 squares					
When						Who	Word	Number	How	When	
Chance											Where
?						When	TAKE A CHANCE WITH QUESTIONS		What	Why	
Who											What
Sorry, miss a chance						Why	Picture	Chance	Where	Another chance	
Who											?
Where											Who
What											How
How	Why	Take a chance	What	When	Go on 3 squares	Where					

ก่อนจะเริ่มเล่น ผู้เล่นหยิบบัตรมาใบหนึ่ง จากกองบัตรภาพ กองบัตรคำ และกองตัวเลข จากนั้นจึงหยอกลูกเต๋า แล้วเดินหมากไปตามจำนวนที่หยอได้ หากไปตกที่ช่อง 'what' ก็ให้หยิบไพ่จากกองบัตรที่มีคำว่า 'what' บัตรที่หยิบได้จะเป็นคำถามที่ต้องอาศัยข้อมูลจากบัตรภาพ บัตรคำ และบัตรตัวเลขที่ตนมีอยู่ หากคำตอบที่ได้เป็นที่พอใจของเพื่อน ๆ เขาก็จะสามารถเก็บบัตรใบนั้นไว้ได้ ผู้ชนะคือผู้ที่มีบัตรในครอบครองมากที่สุด มิใช่ผู้ที่เดินถึงจุดสุดท้ายก่อน สำหรับบัตรที่อยู่ในกองที่มีคำว่า 'Chance' จะเป็นสิ่งที่ครูต้องการสอน

โดยสรุปแล้ว กิจกรรมหรือวัสดุสสารที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ควรเป็นกิจกรรมหรือวัสดุสสารที่มีลักษณะสมจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคย และสามารถสื่อสารในสถานการณ์การใช้ภาษาจริงอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น ต้องสนับสนุนให้เกิด "ข้อมูลที่ขาดหายไป" หรือสภาพที่ผู้เรียนไม่ทราบข้อมูลบางประการ และต้องอาศัยความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของตนจึงจะได้ข้อมูลนั้นมา เช่น กิจกรรมที่ใช้รูปภาพเป็นสื่อ เกม และกิจกรรมแก้ปัญหา เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้นควรเป็นกิจกรรม หรือวัสดุสสารที่ให้โอกาสผู้เรียนเลือกรูปแบบภาษาหรือวัตถุประสงค์ในการสื่อสารด้วยตนเองได้พอควร ตลอดจนสามารถก่อให้เกิดสภาพการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลป้อนกลับ และทราบว่าสิ่งที่ตนสื่อสารไปนั้นประสบผลสำเร็จเพียงไร เช่น กิจกรรมบทบาทสมมติ และการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น

การทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

การทดสอบเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าขั้นตอนการสอน เพราะจะทำให้ครูผู้สอนตระหนักถึงความรู้ความสามารถทางภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนแต่ละรายวิชาเสร็จสิ้นลงแล้วดังที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535: 197) ให้ความเห็นไว้ดังนี้

การวัด และการประเมินผลถือเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง จึงต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางการเรียนการสอน ดังนั้นถ้าจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การประเมินผลก็ย่อมมุ่งวัดและประเมินความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายของผู้เรียนด้วย

ในการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น จอห์น ดับเบิลยู ออลเลอร์ (John W. Oller, 1979 : 151) มีความเห็นว่าควรเน้นที่ความสามารถโดยรวมของผู้เรียนที่จะปะทะสังสรรค์ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยการวัดความสามารถดังกล่าวต้องไม่เน้นเฉพาะความถูกต้องทางรูปแบบภาษาเท่านั้น จึงไม่ควรแยกทดสอบเป็นส่วน ๆ แต่ควรทดสอบโดยคำนึงว่า ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถโดยรวม (Global) และในการนำองค์ประกอบต่าง ๆ ของความสามารถดังกล่าวไปใช้ในสถานการณ์จริงต้องอาศัยการบูรณาการเข้าด้วยกัน (Integration)

ในการนำเสนอสาระสำคัญในเรื่องนี้ ผู้วิจัยจัดแบ่งประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการทดสอบความสามารถทางภาษาเพื่อการสื่อสารเป็น 3 ประเด็น คือ การทดสอบความสามารถทางภาษาโดยรวม การทดสอบความสามารถทางภาษาจุกย่อย ๆ และข้อควรคำนึงในการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

1. การทดสอบความสามารถทางภาษาโดยรวม (Global tests)

อาเธอร์ ฮิวส์ (Authur Hughes, 1989 : 59-72) เสนอวิธีทดสอบความสามารถทางภาษาโดยรวม โดยระบุว่ารูปแบบของการทดสอบที่เหมาะสมในการทดสอบความสามารถทางภาษาโดยรวม ได้แก่ แบบสอบโคลซ (Cloze) แบบสอบซี (C-Test) และการเขียนตามคำบอก (Dictation) และเสนอว่าแบบสอบทั้งสามลักษณะนี้เป็นแบบสอบความสามารถทางภาษาโดยรวมที่มีประสิทธิภาพ

1.1 แบบสอบโคลซ (Cloze) แบบสอบโคลซมีลักษณะการทดสอบที่ผู้สอบจะต้องใช้ความสามารถทางภาษาหลาย ๆ ด้านในการหาคำมาเติมในช่องว่าง และจำเป็นที่จะต้องใช้วิจารณญาณที่นอกเหนือบริบทที่ปรากฏตรงหน้าในการคาดเดาคำที่หายไปนั้น กล่าวคือ ผู้สอบต้องอาศัยความสามารถที่มีภายในมาช่วยในการพิจารณาหาคำตอบ

แบบสอบโคลซนับได้ว่ามีข้อดีหลายประการ ดังนี้

1. การสร้าง การดำเนินการทดสอบ และการตรวจให้คะแนนทำได้ง่าย
2. ในการใช้แบบสอบโคลซเพื่อวัดความสามารถทางภาษาที่ผู้สอบมีอยู่ภายในนั้น ไม่ว่าจะผู้ออกข้อสอบจะเลือกความเรียงเรื่องใดมาใช้ทดสอบหรือไม่ว่าจะเลือกตัดคำใดออกไปก็ตาม ผลที่ได้จะยังคงมีความตรงและความเที่ยงไม่ต่างกัน

อย่างไรก็ตาม การทดสอบแบบ โคลซก็ยังคงถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่ามีข้อจำกัดหลายประการ ดังนี้

1. แม้ว่าแบบสอบโคลซจะวัดความสามารถภายในได้ดีก็ตาม แต่เราก็ไม่อาจบอกได้อย่างแน่ชัดว่าความสามารถดังกล่าวเป็นความสามารถในการใช้ภาษาทักษะใด (ฟัง พูด อ่าน หรือเขียน)
2. งานวิจัยบางเรื่องชี้ให้เห็นว่าการใช้ความเรียงต่างเรื่องกันให้ผลที่แตกต่างกัน รวมถึงการตัดคำต่างกันในความเรียงเรื่องเดียวกันก็ให้ผลที่ต่างกันได้
3. แม้เจ้าของภาษาที่มีการศึกษาเองก็ยังสามารถในการคาดเดาคำที่ขาดหายไปแตกต่างกันมาก หรือบางครั้งเจ้าของภาษาบางคนยังทำแบบสอบประเภทนี้ได้ไม่ดีกว่าผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา

หากตัดสินอย่างเป็นธรรมจะพบว่า แบบสอบโคลซที่ตีความมีการเลือกตัดคำอย่างระมัดระวัง และควรมีการทดลองใช้ก่อนการใช้จริง

แบบสอบโคลงมีลักษณะดังต่อไปนี้

Choose the best word to fill each of the numbered blanks in the passage below. Write your answers in the space provided in the right hand margin. Write only one word for each blank.

Ecology

Water, soil and the earth's green mantle of plants make up the world that supports the animal life of the earth. Although modern man seldom remember the fact, he could not exist without the plants that harness the sun's energy and manufacture the basic foodstuffs he depends (1) for life. Our attitude (2) plants is a narrow (3). If we see any immediate utility in (4) plant we foster it. (5) for any reason we find its presence undesirable, (6) merely a matter of indifference, we may condemn (7) to destruction.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....

(Answers: 1. on; 2. to; 3. one; 4. a; 5. If; 6. or; 7. that/which)

ประเด็นส่วนใหญ่ที่แบบสอบนี้มุ่งทดสอบคือเรื่อง ไวยากรณ์ อย่างไรก็ตามในการตอบผู้เรียนต้องใช้ความรู้ความสามารถเกินกว่าระดับไวยากรณ์ และยังคงคิดวิเคราะห์บริบทอีกด้วย ลักษณะอีกประการหนึ่งของแบบสอบทำนองนี้ คือ เจ้าของภาษาที่มีความสามารถเชิงวิชาการเท่าเทียมกันกับนักเรียนผู้จะต้องทำแบบสอบนี้ ควรจะสามารถให้คำตอบ ซึ่งเป็นที่ยอมรับได้ทุกข้อ

หลักสำคัญในการสร้างแบบสอบโคลง

1. ความเรียงที่เลือกมานั้นควรมีความยากเหมาะสมแก่ระดับผู้สอบ หากไม่แน่ใจในเรื่องความยาก ควรนำบทความหลาย ๆ เรื่องมาทำการทดลองสอบก่อนใช้จริง
2. รูปเรื่องควรมีลักษณะที่เหมาะสมแก่การทดสอบทางภาษาโดยรวม
3. ไม่ควรตัดคำที่ต้นประโยค จากนั้นจึงตัดทุก ๆ คำที่ 8 หรือ 10
4. ควรนำความเรียงที่ตัดคำแล้วนั้น ไปทดลองใช้กับเจ้าของภาษาเพื่อกำหนดคำตอบที่อาจเป็นไปได้
5. ควรเขียนคำสั่งให้ชัดเจน ที่สำคัญควรกำหนดว่าจะถือเอาคำในลักษณะใด

บ้างเป็น 1 คำ เช่น isn't เป็นต้น ควรบอกให้นักเรียนเข้าใจว่า ไม่มีผู้ใดจะสามารถเติมคำที่ถูกตัดออกไปได้ตรงกับคำเดิมทุก ๆ คำ และควรแนะนำให้นักเรียนอ่านความเรียงนั้นตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อให้ได้แนวคิดของเรื่องที่ย่าน (เพราะบางครั้งเนื้อหาในช่วงท้าย ๆ อาจแนะนำให้นักเรียนทราบถึงคำตอบในช่วงต้น ๆ ได้)

6. การออกแบบในการจัดวางรูปเรื่องที่ตีพิมพ์ เช่น ในเรื่อง Ecology ช่วยให้การตรวจให้คะแนนเป็นไปได้ง่ายขึ้น ผู้ตรวจควรมีบัตรแสดงคำตอบที่เป็นไปได้ ซึ่งสามารถนำมาเทียบในตำแหน่งเดียวกับคำตอบของผู้สอบ

7. ผู้ที่รับการทดสอบควรมีความคุ้นเคยกับแบบสอบโคลซ หากผู้สอบมีประสบการณ์ในแบบสอบประเภทนี้มากเท่าใด คะแนนที่ได้ก็จะยังเป็นตัวแทนของความสามารถทางภาษาที่แท้จริงของผู้สอบมากเท่านั้น

8. คะแนนจากการทำแบบสอบโคลซเพียงอย่างเดียวไม่อาจนำมาประเมินความสามารถของนักเรียนได้โดยตรง ในกรณีของการทดสอบเพื่อจัดชั้นเรียนคะแนนที่ได้ควรนำมาเปรียบเทียบกับระดับของผู้เรียน นอกจากนี้ยังอาจประเมินควบคู่ไปกับข้อมูลจาก ครูและตัวผู้เรียนเอง และเมื่อสถานการณ์กำหนดระดับคะแนนของผู้เรียนและระดับชั้น ได้อย่างลงตัวแล้วจึงจะสามารถนำแบบสอบโคลซมาเป็นส่วนหนึ่งของการทดสอบเพื่อจัดชั้นเรียนได้

ประเภทของแบบสอบโคลซ

วาสนา โกวิทยา (2525: 141-147) ได้จัดแบ่งแบบสอบโคลซไว้ 2 ลักษณะ คือ แบบสอบโคลซมาตรฐาน และแบบสอบโคลซดัดแปลง

แบบสอบโคลซมาตรฐาน (Standard Cloze) เป็นแบบสอบที่คล้ายกับแบบสอบเติมคำในช่องว่างที่เว้นไว้สำหรับเติมคำให้ตรงกับคำเดิม หรือคำที่มีความหมายแทนคำเดิมได้ ดังที่ยกตัวอย่างไว้ในตอนต้น

แบบสอบโคลซดัดแปลง (Modified Cloze) มีหลายลักษณะและรูปแบบดังนี้

ก. การตัดคำแบบเลือกคำ (Variable-ratio method) คือ ตัดคำที่ต้องการทดสอบด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ความสามารถในการเข้าใจและใช้โครงสร้างไวยากรณ์ ในกรณีนี้อาจตัดคำ article, preposition, conjunction เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

Crossing the Pacific

The Pacific Ocean is the largest ocean 1 the world. In fact, 2 occupies almost one quarter of 3 whole surface of the 4. It took early explorers 5 long time to sail across it.

a
earth
in
it
the
world

ข. การผสมผสานแบบสอบโคลชกับแบบสอบชนิดอื่น ๆ คือ แบบสอบเลือกคอบและแบบสอบจับคู่ กรณีที่ผสมผสานแบบสอบโคลชกับแบบสอบเลือกคอบ การสร้างแบบสอบจะเริ่มด้วยวิธีการโคลช และลงท้ายด้วยวิธีการของแบบสอบเลือกคอบ คือ ผู้สร้างต้องจัดหากลุ่มคำซึ่งจะใช้เติมในช่องว่างแต่ละแห่งไว้ให้ผู้ตอบเลือก โดยมีคำคอบถูกซึ่งตรงกับคำที่ตัดออก และตัววง 3 คำ กรณีการผสมผสานแบบสอบโคลชกับแบบสอบจับคู่ ก็อาศัยวิธีการของการสร้างแบบสอบทั้งสองชนิดนี้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Crossing the Pacific

The Pacific Ocean is the largest ocean 1 the world. In fact, 2 occupies almost one quarter of 3 whole surface of the 4. It 5 early explorers a long time to sail across it.

1. a. at	2. a. it
b. on	b. Pacific
c. in	c. world
d. by	d. ocean
3. a. a	4. a. world
b. all	b. earth
c. most	c. water
d. the	d. land
5. a. took	
b. takes	
c. taken	
d. was taking	

1.2 แบบสอบซี (C-Test)

แบบสอบซีเป็นแบบสอบโคลงลักษณะหนึ่ง โดยแทนที่จะตัดคำออกไปทั้งคำ กลับตัดเพียงครึ่งคำและตัดแบบคำเว้นคำดังตัวอย่างต่อไปนี้

There are usually five men in the crew of a fire engine. One o..... them dri..... the eng..... The lea..... sits bes..... the dri..... The ot..... firemen s..... inside t..... cab o..... the f.. it is always the leader who decides how to fight a fire. He tells each fireman what to do.

ข้อดีของแบบสอบซีที่เหนือกว่าแบบสอบโคลงได้แก่ สามารถตรวจให้คะแนนได้อย่างเที่ยงตรงแม่นยำ และสามารถทดสอบด้วยความเร็วที่สั้นกว่า กล่าวคือสามารถทดสอบได้อย่างหลากหลายในด้านหัวข้อเรื่อง ลีลาภาษาและระดับความสามารถ การตัดคำไม่หมดทั้งคำมีผลให้เกิดความเป็นตัวแทนของคำประเภทต่าง ๆ และประการสำคัญ เมื่อเทียบกับแบบสอบโคลงแล้วแบบสอบซี จำนวน 100 ข้อ ประหยัดเนื้อที่และใช้เวลาในการทำน้อยกว่า และผู้สอบไม่ต้องเสียเวลาอ่านเรื่องมากนัก ข้อจำกัดของแบบสอบซี คือ มีลักษณะคล้ายกับกิจกรรมเกมปริศนาและอ่านยากกว่าความเรียงของแบบสอบโคลง อีกทั้งคำตอบที่ถูกต้องมักพบได้จากบริบทรอบ ๆ ดังนั้นผู้สอบที่มีทักษะในการเล่นเกมนปริศนาอาจได้เปรียบผู้สอบที่มีความสามารถทางภาษาเท่ากัน อย่างไรก็ตามงานวิจัยระบุว่าแบบสอบซีนั้นใช้วัดความสามารถในภาษาต่างประเทศโดยรวมได้ดี

หลักในการสร้างแบบสอบซีคล้ายกับการสร้างแบบสอบโคลงทั่วไป ต่างกันเฉพาะในแง่การตัดคำซึ่งได้กล่าวไปแล้ว

1.3 การเขียนตามคำบอก (Dictation)

ในอดีตการทดสอบประเภทนี้ได้รับการตำหนิว่าเป็นการทดสอบในแนวทางที่ผิด เพราะไม่มีประโยชน์ในการทดสอบในเรื่องใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องลำดับของคำ (Word order) เพราะมีการเรียงลำดับมาอยู่แล้ว หรือในด้านคำศัพท์การทดสอบเช่นนี้ก็มีมาให้คำมาอยู่แล้ว อีกทั้งในแง่การรับฟังข้อมูลจากการพูด บริบทที่ได้ฟังย่อมช่วยให้ผู้สอบเดาได้ ตลอดจนด้านเครื่องหมายวรรคตอนก็ยังมีวิธีทดสอบประเภทอื่นที่ประหยัดมากกว่า อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน การทดสอบแบบการเขียนตามคำบอกกลับมาได้รับความนิยม เพราะการทดสอบลักษณะนี้สามารถวัดความสามารถทางภาษาโดยรวมได้

การทดสอบแบบการเขียนตามคำบอกให้ผลเหนือกว่าการทำแบบสอบโคลง กล่าวคือ นอกจากจะสามารถวัดความสามารถโดยรวมแล้ว ยังสามารถทดสอบความสามารถในการฟังได้ด้วย ประโยชน์ที่เด่นชัดในการสร้างกิจกรรมการทดสอบประเภทนี้ คือ สร้างได้ง่ายและจัดสอบค่อนข้างง่าย

ข้อจำกัดของการทดสอบนี้ คือ ตรวจให้คะแนนได้ยาก จอห์น ดับเบิลยู โอเลอร์ (John W. Oller, 1980: 74) จึงเสนอว่าการให้คะแนนควรนับตามจำนวนคำที่ปรากฏตามลำ

ดับของต้นฉบับ (การสะกดคำผิดไม่ถือว่าผิด ตราบใดที่มีได้ทำลายกฎเกณฑ์ทางเสียง) นอกจากนี้ยังกินเวลาในการตรวจสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อนการให้คะแนนถือเป็นงานหนักอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ตาม อาจแก้ไขข้อจำกัดด้านการตรวจให้คะแนนด้วยการใช้การทดสอบ การเขียนตามคำบอกที่ไม่เต็มรูปแบบ (Partial Dictation) หมายความว่า มีการพิมพ์ข้อความบางตอนไว้ในกระดาษของผู้สอบ ผู้สอบมีหน้าที่เพียงเติมช่องว่างให้เต็มเท่านั้น การตรวจให้คะแนนแบบสอบลักษณะนี้จะมีความเที่ยงสูงกว่า

การทดสอบแบบนี้เป็นวิธีที่ดีในการทดสอบความสามารถทางภาษาโดยรวมเช่นเดียวกันกับแบบสอบโคลซ และหลักในการเลือกความเรียงมาใช้ในการทดสอบก็มีลักษณะเดียวกับแบบสอบโคลซ ข้อความที่จะบอกให้นักเรียนเขียนตามนั้นควรจะได้มีการแบ่งข้อความไว้เป็นวรรค ๆ เพื่อไม่ให้เกิดการขาดตอน และแต่ละวรรคต้องยาวพอสมควร เพื่อบังคับให้ผู้สอบทำความเข้าใจมิใช่เพียงท่องจำเท่านั้น ผู้สอบจะต้องตีความ และจดจำสิ่งที่ได้ฟังเอาไว้ จากนั้นจึงเขียนขึ้นมาใหม่อีกครั้ง ในการบอกข้อความควรเริ่มด้วยการบอกข้อความจนจบทั้งเรื่องทีเดียวหนึ่งก่อน แล้วจึงค่อยอ่านทีละวรรค โดยใช้ความเร็วพอควร ทั้งนี้ควรเว้นระยะให้ผู้สอบมีเวลาในการเขียนอย่างเพียงพอด้วย

โดยสรุปแล้ว การทดสอบแบบการเขียนตามคำบอก และการทดสอบโดยใช้แบบสอบโคลซที่กล่าวมาแล้วนี้ มิได้แสดงความสามารถของผู้สอบในทักษะใดทักษะหนึ่ง หากแต่แสดงความสามารถทางภาษาโดยรวมของผู้รับการทดสอบ

2. การทดสอบความสามารถทางภาษาจุดย่อย ๆ (Discrete-point tests)

การทดสอบประเภทนี้ใช้วัดความสามารถทางภาษาในลักษณะองค์ประกอบย่อย เช่น องค์ประกอบของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร หรือ ทักษะต่าง ๆ อันได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นต้น

2.1 การทดสอบความสามารถทางภาษาตามองค์ประกอบของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

อัจฉรา วงศ์โสธร (2529 : 59-60) ได้ให้ตัวอย่างข้อทดสอบความสามารถทางภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยแยกองค์ประกอบของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็น 4 องค์ประกอบ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตัวอย่างข้อทดสอบสมรรถวิสัยในการสื่อความหมายทางภาษา

สมรรถวิสัยในการใช้ ระเบียบวิธีของภาษา	สมรรถวิสัยในการใช้ ภาษาในสังคม	สมรรถวิสัยในการใช้ความ สัมพันธ์ของเนื้อความ	สมรรถวิสัยในการใช้กลวิธี ในการสื่อความหมาย
<p>- คำศัพท์ "Liberal" (line 4) means..... a. generous b. freely c. open-minded</p> <p>- ระบบคำศัพท์ Give the noun form of "generous".....</p> <p>- ระบบเสียง "ed" in "vexed" is pronounced as.....</p> <p>- โครงสร้าง He denied (know) ..... anything about her plan.</p> <p>- ระบบความหมาย From the passage we can conclude</p>	<p>- ระดับทางสังคม - เศรษฐกิจ</p> <p>- กาลเทศะ</p> <p>- วัฒนธรรม</p> <p>- บทบาท/ฐานะ</p> <p>- ลีลาภาษา (สุภาพ, หยาบ เป็นทางการ ฯลฯ) (In a biology lecture) Excuse me, I wonder if you could explain again the nucleus of bacteria. Speaker: a. friend b. student c. servant</p>	<p>- ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อความ..... it was so cold, he went out without an overcoat.</p> <p>- ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อความกับวัตถุประสงค์ของการใช้ภาษา Is that salt over there? ข้อความนี้ใช้เพื่อ a. ถามเพื่อแก้ข้อสงสัย b. ขออนุญาต c. ขอร้อง</p>	<p>- กลวิธีที่อาศัยภาษา - น้ำเสียง From the speaker's tone of voice, we can infer that he is..... a. sarcastic b. sincere c. joking or.... Speak sarcastically about abortion</p> <p>- การใช้คำ ฯลฯ Yesterday, I had a bowl of ice-cream with some melted chocolate and a piece of red cherry on top (=chocolate sunday)</p>

สมรรถวิสัยในการใช้ ระเบียบวิธีของภาษา	สมรรถวิสัยในการใช้ ภาษาในสังคม	สมรรถวิสัยในการใช้ความ สัมพันธ์ของเนื้อความ	สมรรถวิสัยในการใช้กลวิธี ในการสื่อความหมาย
<p>that floods are mainly caused by.....</p>	<p>Listener: a. chauffeur b. instructor c. viewer Style: a. polite, b. impolite Status: The relationship between the speaker and the listener is ..... a. equal b. high/low c. intimate</p>		<p>- กลวิธีที่นอกเหนือภาษา สีหน้า From the picture, we can say that the man is..... a. annoyed b. happy c. surprised</p> <p>- ท่าทาง In Thai culture, this gesture (Wai) signifies..... a. greetings b. sorrow c. acceptance or Make the gesture which signifies greetings in Thai culture.</p>

นอกจากนั้น ไลล์ เอฟ บาคแมน (Lyle F. Bachman, 1991: 671-704) ยังได้
เสนอเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบที่จะให้ผลสอดคล้องกับความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อ
สารในสถานการณ์จริงของผู้เรียนว่า ความมีองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ คือ ความรู้ทาง
ภาษา และความสามารถด้านกลวิธี ในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้

- 1) ความรู้ทางภาษา (Language knowledge) ซึ่งประกอบด้วย
  - 1.1) ความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษา (Organizational knowledge)
    - ก. ความรู้เกี่ยวกับกฎไวยากรณ์ (Grammatical knowledge)
    - ข. ความรู้เกี่ยวกับการเรียบเรียงประโยค (Textual knowledge)
  - 1.2) ความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย (Pragmatic knowledge)
    - ก. ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร (Propositional knowledge)
    - ข. ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ทางภาษา (Functional knowledge)
    - ค. ความรู้เกี่ยวกับภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic knowledge)
- 2) ความสามารถในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ (Metacognitive strategies) ซึ่งเป็นความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา เพื่อให้การใช้ภาษาทั้งที่ใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถด้านนี้ ประกอบด้วย
  - 2.1) องค์ประกอบด้านการประเมินสถานการณ์ในการสื่อสาร (Assessment component)
  - 2.2) องค์ประกอบด้านการตั้งเป้าหมายในการสื่อสาร (Goal-setting component)
  - 2.3) องค์ประกอบด้านการวางแผนในการสื่อสาร (Planning component)
- 2.2 การทดสอบความสามารถในการสื่อสารตามทักษะภาษา
  - ก. การทดสอบทักษะการฟัง

วาสนา โกวิทยา (2525: 148-172) ให้ความเห็นเกี่ยวกับสาระสำคัญของควรวัด และประเมินผลด้านการฟังว่า ได้แก่ ความเข้าใจองค์ประกอบของภาษา และความเข้าใจแบบรวมสรุป

1. ความเข้าใจองค์ประกอบของภาษา ประกอบด้วย
  - 1.1 เสียง ลักษณะเสียงในภาษาอังกฤษที่สำคัญ ได้แก่
    - 1.1.1 เสียงเน้นหนัก (Stress)
    - 1.1.2 ระดับเสียงสูงต่ำในวลี หรือประโยค (Intonation)
    - 1.1.3 การเชื่อมเสียง (Linking) เช่น far away, such a good apple

1.1.4 การย่อเสียง (Contraction) เช่น I'll be, I'd

1.1.5 การไม่ออกเสียง (Elision) เสียงสระที่ออกเสียงเบา อาจถูกตัดออก เช่น factory, every, carefully เป็นต้น

1.2 ศัพท์และไวยากรณ์ของภาษา

2. ความเข้าใจแบบรวมสรุป (Overall comprehension) หมายความว่า ผู้เรียนสามารถเข้าใจสิ่งที่เจ้าของภาษาพูด ในอัตราความเร็วปกติในสิ่งที่ต่อไปนี้ คือ

2.1 หัวเรื่อง ใจความสำคัญ และรายละเอียด

2.2 การสรุปอ้างอิง เป็นความสามารถที่จะสรุปความได้แม้ผู้พูดจะมีได้พูดโดยตรง

2.3 การติดตามและคิดล่วงหน้า เช่น หากได้ยินคำว่า The students have two projects. First of all... ก็คิดล่วงหน้า ผู้พูดจะพูดถึงทั้งสองโครงการ

2.4 การพูดที่มีเสียงรบกวน เช่น พูดโทรศัพท์ที่มีเสียงรบกวน พูดสนทนา ในสถานที่ที่มีเสียงอีกที ซึ่งผู้ฟังจะเข้าใจได้จากการมีความชำนาญของภาษา

2.5 การพูดโดยเร็ว

ข. การทดสอบทักษะการพูด

จอห์น ดับเบิลยู ออลเลอร์ (John W. Oller, 1979: 327-335) กล่าวถึงทักษะการพูดว่าควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. การอ่านออกเสียง (Reading aloud) คือ ให้ผู้เรียนอ่านข้อความตามที่กำหนดแล้วบันทึกเทปไว้เพื่อนำมาให้คะแนนในภายหลัง โดยการให้คะแนนอาจให้ตามมาตราส่วนประเมินค่าตามความถูกต้อง และช่วงเวลาที่ใช้ในการอ่าน

2. การสอบปากเปล่าด้วยวิธีการแบบโคลซ (Oral cloze procedure) การเลือกข้อความสำหรับสอบใช้วิธีเดียวกับการเลือกข้อความสำหรับให้เขียนตามคำบอก โดยอาจบันทึกเทปจากรายการวิทยุ โทรทัศน์ บทละคร หรือข้อความอื่น ๆ ที่อยู่ในรูปแบบของการพูด และข้อความไม่ควรยากเกินไป เพราะการพูดต้องใช้ความจำช่วงสั้น แบบสอบชนิดนี้ผู้เรียนจะได้ฟังข้อความ 2 ครั้ง ครั้งแรกฟังข้อความทั้งหมด หลังจากนั้นให้ผู้เรียนฟังข้อความที่มีบางตอนเว้นว่างไว้ให้เติมผู้เรียนจะต้องพูดเติมช่องว่างให้เหมือนกับที่ได้ยินมาแล้วในรอบแรก

3. การเล่าเรื่อง (Narrative task) ผู้สอนเล่าเรื่องให้ผู้เรียนฟังแล้วให้ผู้เรียนเล่าให้ผู้เรียนอีกคนหนึ่งฟัง แล้วบันทึกเทปไว้เพื่อให้คะแนนในภายหลัง การให้คะแนนอาจให้ตามประสิทธิภาพของการสื่อสารทั้งหมด หรือให้ตามรายละเอียดหลัก ๆ ในเรื่องที่มีผลต่อความเข้าใจในเรื่อง

ค. การทดสอบทักษะการอ่าน

ริเบคกา เอ็ม วาเล็ทท์ (Rebecca M. Valette, 1979: 201-209) เสนอว่า การทดสอบทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารควรมีลักษณะดังนี้

1. การอ่านออกเสียง การทดสอบการอ่านออกเสียงในภาษาที่สองจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนสามารถพูดภาษาที่สองได้แล้ว ผู้เรียนที่ออกเสียงได้ดีและเข้าใจถึงความสอดคล้องระหว่างเสียงกับสัญลักษณ์จะสามารถอ่านได้แม้จะไม่เข้าใจ

2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ วิธีการที่อาจจะทำได้ คือ

2.1 ให้อ่านคำถามที่เป็นภาษาที่ผู้เรียนเข้าใจ แต่อาจจะให้ตอบเป็นภาษาแม่ของผู้เรียนในผู้เรียนระดับต้น

2.2 ให้อ่านข้อความที่ตัดจากหนังสือพิมพ์ แล้วบอกว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เช่น ข่าว รายงานอากาศ กีฬา บันเทิง เป็นต้น

2.3 อ่านโดยใช้การกวาดสายตา (Scanning) เช่น ให้ดูหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ และให้อ่านเก็บรายละเอียดต่อไปนี้ รายงานอากาศ ผลของการแข่งขันฟุตบอล รายงานอุบัติเหตุทางรถไฟ เป็นต้น

2.4 อ่านคร่าว ๆ (Skimming) เช่น ให้ผู้เรียนอ่านจดหมายที่ส่งมาจากการสำรวจประชามติ เพื่อจัดประเภทของความคิดเห็นที่เหมือนกันไว้ด้วยกัน

3. การอ่านเพื่อรับข้อมูล (Obtaining Information) เนื้อเรื่องที่นำมาให้อ่านอาจนำมาจากหนังสือพิมพ์ วารสาร การประกาศโฆษณา ตารางเวลา รถไฟหรือภาพยนตร์ จดหมาย ถ้าในผู้เรียนระดับสูงอาจใช้เนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เช่น บทความทางวิทยาศาสตร์ บทความย่อของหนังสือหรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสมแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับข้อความที่อ่าน

4. การอ่านข้อความที่ตัดออกมาจากหนังสือ แล้วให้ตอบคำถาม ซึ่งมักจะเป็นแบบเลือกตอบเพื่อทดสอบความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ในระดับต้นและระดับกลางอาจให้ตอบแบบถูก-ผิด หากเป็นการตอบคำถามโดยเขียนตอบซึ่งจะต้องเกี่ยวกับทักษะการอ่าน และการเขียนประกอบกัน ควรให้คะแนนทั้งในด้านเนื้อหา และรูปแบบภาษา หรือถ้าหากให้ตอบปากเปล่าก็ควรให้คะแนนทั้งจากการอ่านและการพูดด้วย

ง. การทดสอบทักษะการเขียน

วาสนา โกวิทยา (2525 : 210-233) เสนอว่าสาระสำคัญของวัด และ ประเมินสำหรับทักษะการเขียน คือ องค์ประกอบของภาษา และการสื่อความหมายด้วยการเขียน

1. องค์ประกอบของภาษา ได้แก่ กลไกและแบบแผนของการเขียนรวมทั้งศัพท์ และไวยากรณ์ของภาษา

2. การสื่อความหมายด้วยการเขียน ซึ่งใช้ในชีวิตจริง มีความสัมพันธ์กับความต้องการของนักเรียน หมายความว่า นักเรียนมีอะไรจะเขียน และมีจุดประสงค์ชัดเจนว่าจะเขียนให้ใครอ่าน เช่น เขียนเล่าประสบการณ์ให้เพื่อนอ่าน เขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์

ประเด็นที่จะพิจารณาเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลทักษะการเขียนอาจแยกได้เป็น 3 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

1. การวัดเฉพาะทักษะการเขียนอย่างเดียว เช่น การบรรยายภาพ หรือ วัดทักษะการเขียนสัมพันธ์ไปกับทักษะอื่น ๆ เช่น ฟัง-เขียน อ่าน-เขียน พูด-เขียน และ เขียน-อ่าน เป็นต้น หมายความว่า นักเรียนอาจเขียนตามคำบอก เขียนสรุปคำจากเรื่องที่ได้อ่าน ฟังหรือได้อ่าน หรืออ่านเรื่องที่เขียนให้ผู้อื่นฟัง

2. วัดจุดย่อย ในการวัดจุดย่อยของทักษะการเขียนอาจเป็นไปดังนี้

2.1 การเขียนเครื่องหมายวรรคตอน เช่น นักเรียนเติมเครื่องหมายวรรคตอนลงไปในประโยคที่กำหนดให้

2.2 ไวยากรณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น นักเรียนเขียนเปลี่ยนประโยคจากปัจจุบันกาลเป็นอดีตกาล สำหรับการวัดผลเรื่อง tenses

2.3 การเรียงคำในประโยค เช่น นักเรียนเรียงคำที่กำหนดให้เป็นประโยคที่ถูกต้อง

2.4 การสะกดคำ เช่น นักเรียนเขียนคำศัพท์ตามคำบอก หรือเขียนแก้คำที่สะกดผิด

3. วัดรวมสรุป

3.1 เขียนตอบคำถาม

3.2 เขียนข้อความต่อเนื่องในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น เขียนเรียงความตามแนวทางที่กำหนดหรือเขียนโดยเสรี เขียนย่อความและจดหมายประเภทต่าง ๆ เขียนบรรยายภาพ หรืออธิบายวิธีทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นต้น

3.3 เขียนเรียงประโยคที่สลับสนให้เข้าลำดับเพื่อแสดงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

3.4 เขียนข้อความตามคำบอก

3.5 เขียนกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ

3.6 เขียนแปลจากข้อความจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

3.7 เขียนบทละครสั้น ๆ

3.8 เขียนร้อยกรองในรูปแบบต่าง ๆ

4. การวัดทักษะการเขียนโดยตรงหรือโดยอ้อม การวัดโดยตรงคือ การทดสอบโดยให้นักเรียนลงมือเขียนจริง แต่ในทางปฏิบัติบางครั้งมีอุปสรรคบางประการจึงจำเป็นต้องวัดโดยอ้อม โดยใช้วิธีการที่มีความสัมพันธ์กับการเขียน คือ การระลึกได้ (Recognition) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Match each sentence in List A with the sentence of the same register in List B.

List A

1. The Tenant shall keep the interior of the premises in good order and condition.

2. A bicycle pump is a device for moving the air against a pressure difference

3. A driver injured in thrilling race of year.

List B

a. An object normally becomes hot when it is placed in the sun.

b. Gang fight death — youth killed when pushed onto electric line.

c. Any amendment of this certificate or failure to complete any part of it may render it invalid.

3. ข้อควรคำนึงในการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

เบรนแดน เจ แครีโวล (Brendan J. Carroll, 1983: 13-57) ให้ความเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่หึงนำมาพิจารณาในการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในเชิงปฏิบัติดังนี้

1. รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เรียน ได้แก่ อายุ เพศ สัญชาติ

2. วัตถุประสงค์ในการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้ภาษาเพื่อการศึกษา เพื่อการสมาคม หรือเพื่อการประกอบอาชีพ

3. ลักษณะของกิจกรรม เช่น การเขียนรายงานการประชุม การใช้ภาษาเพื่อการเดินทาง
4. ชนิดของสื่อ เช่น การสื่อสารแบบมีการโต้ตอบ การฟังจากเทป บันทึกเสียง หรือการชมภาพยนตร์ เป็นต้น
5. สถานภาพทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น ความสัมพันธ์อันดีเพื่อน หรือ คนแปลกหน้า เป็นต้น
6. ระดับความสามารถในการใช้ภาษา ได้แก่ ความถูกต้องและความแคล่วคล่องในการใช้ภาษา
7. เนื้อหา ได้แก่ เนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
8. ทักษะทางภาษา ได้แก่ ทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน และทักษะรวม
9. หน้าที่ทางภาษา ได้แก่ การเลือกใช้สำนวน ลีลา และรูปประโยคที่เหมาะสม
10. รูปแบบของการทดสอบ ได้แก่ คำถามแบบปลายปิด แบบปลายเปิด และการแสดงออก

ในการออกแบบ คณะผู้สร้างแบบสอบจะต้องนำข้อควรคำนึงทั้ง 10 ประการนี้มาอภิปราย จากนั้นจึงแบ่งเป็นกลุ่มย่อยเพื่อออกแบบตามขอบเขตการทดสอบที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ ผู้ออกแบบควรคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้ร่วมด้วย

- ก. ความสอดคล้อง (Relevance) หมายถึง ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมที่มุ่งทดสอบกับความจำเป็นในการสื่อสารของผู้สอบ ได้แก่ การใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน การใช้ภาษาเพื่อการศึกษา และการใช้ภาษาในงานอาชีพ
- ข. การยอมรับ (Acceptability) หมายถึง เนื้อหา และรูปแบบในการทดสอบ เป็นที่ยอมรับได้สำหรับผู้สอบ
- ค. การเทียบเคียงกันได้ (Comparability) หมายถึง การเทียบเคียงกันได้ของคะแนนในการทดสอบที่ใช้ทดสอบต่างวาระกัน และเมื่อใช้ทดสอบผู้สอบต่างกลุ่มกัน
- ง. ความประหยัด (Economy) หมายถึง ความประหยัดในด้านเวลา และแรงงานที่ใช้ในการทดสอบ

ซีวิล เจ เวียร์ (Cyril J. Weir, 1990 : 10-14) กล่าวถึงข้อควรคำนึงในการทดสอบความสามารถทางภาษา โดยใช้แบบสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ว่า ผู้สร้างแบบสอบจะต้องสามารถระบุถึงทักษะและกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการใช้ภาษาในสภาพการณ์จริง เพราะทักษะและกิจกรรมเหล่านี้จะชี้ว่าแบบสอบที่สร้างขึ้นมีลักษณะใกล้เคียงกับกิจกรรมการใช้ภาษาในชีวิตจริงมากน้อยเพียงใด และหากไม่มีการศึกษาถึงองค์ประกอบเหล่านี้ ก่อนการสร้างแบบสอบก็มักเป็นเรื่องยากที่จะระบุถึงความสามารถของผู้สอบ ในสถานการณ์การใช้ภาษาในชีวิตจริง

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้สร้างแบบสอบควรยืนยันได้ว่า องค์ประกอบของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในแบบสอบที่ลุ่มตัวอย่างมาเป็นตัวแทนอย่างแท้จริง เพื่อให้คะแนนที่ได้จากการทดสอบสามารถนำไปอ้างอิงถึงความสามารถในการใช้ภาษาที่แท้จริงของผู้สอบ

นอกจากนั้น ข้อควรคำนึงในการสร้างแบบสอบอีกประการหนึ่งก็คือ วัตถุประสงค์ของแบบสอบ ได้มีการเสนอว่า ควรมีการสร้างแบบสอบเฉพาะทักษะภาษาชั้น เพื่อประเมินกลุ่มผู้สอบแต่ละกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ในการใช้ภาษาต่างกัน ในการวัดความสามารถทางภาษาในกรณีนี้จึงควรคำนึงว่าผู้สอบจะใช้ภาษากับใคร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม ในเรื่องอะไร และส่งผลกระทบ อีกทั้งยังต้องคำนึงว่า ความสามารถในการสื่อสารย่อมได้รับอิทธิพลนั้นจากภูมิหลังและประสบการณ์ของผู้สอบแต่ละคน

บริบทในการทดสอบความสามารถทางภาษาก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะภาษาจะไม่มีมีความหมายใด ๆ เลยหากปราศจากบริบทอันได้แก่ ตัวภาษา ความสัมพันธ์ของข้อความ ตลอดจนองค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรม เนื้อหาของแบบสอบจึงควรมีความหลากหลายและคล้ายคลึงกับการใช้ภาษาจริง ทั้งในด้านความยาว ประเภทของรูปเรื่อง และรูปแบบในการสื่อสาร

อีกประเด็นหนึ่งที่ควรคำนึงคือควรมีการสร้างแบบสอบที่มีกิจกรรมการใช้ภาษาที่สมจริงเพราะมีจะนั้นแล้ว ผลที่ได้จากการวัดอาจคลาดเคลื่อน เพราะจะกลายเป็นการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาที่ระบียบวิธีในการทดสอบสร้างขึ้น มิใช่ทดสอบความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน หรือทักษะภาษาโดยรวม

โลล์ เอฟ บาคแมน (Lyle F. Bachman, 1991: 671-704) กล่าวถึงประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาในการทดสอบความสามารถทางภาษาว่า เนื่องจากการทดสอบทางภาษานั้นมีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เพื่อนำผลของการทดสอบมาใช้อ้างอิงถึงความสามารถทางภาษาของผู้เข้ารับการทดสอบ
2. เพื่อคาดเดาถึงความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ในอนาคตนอกสถานการณ์การทดสอบ

ในการสร้างแบบสอบจึงควรมีการสร้างแบบสอบที่สามารถดึงเอาความสามารถทางภาษาที่แท้จริงของผู้สอบออกมาให้ได้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้การสร้างแบบสอบจึงจำเป็นต้องอาศัยแนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสม เพื่อที่จะสามารถนำผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบไปอ้างอิงถึงความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อทำกิจกรรมนอกสถานการณ์การทดสอบได้อย่างแม่นยำมากที่สุด บาคแมนกล่าวไว้อย่างชัดเจนว่าการที่แบบสอบใดจะมีศักยภาพดังที่กล่าวมานี้ได้ แบบสอบนั้นต้องมีความสอดคล้อง 2 ประการ คือ

ก. ความสอดคล้องระหว่างความสามารถทางภาษาที่แบบสอบวัดกับความสามารถในการใช้ภาษาในชีวิตจริง

ข. ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมในการทดสอบกับกิจกรรมการใช้ภาษาในสถานการณ์การใช้ภาษาเป้าหมาย

ตัวอย่างเช่น ในสภาพการณ์การเรียนการสอนนั้น ครูอาจต้องการใช้แบบสอบเพื่อวัดความสามารถทางภาษาของผู้เรียน โดยยึดองค์ประกอบของความสามารถทางภาษาที่ปรากฏในหลักสูตร ครูต้องพยายามสร้างแบบสอบที่มีเนื้อหาที่เป็นตัวแทนของเนื้อหาของรายวิชานั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องสามารถยืนยันได้ว่าองค์ประกอบของความสามารถทางภาษาที่แบบสอบวัดสอดคล้องกับองค์ประกอบของความสามารถทางภาษาในเนื้อหาวิชานั้นๆ และกิจกรรมที่ปรากฏในแบบสอบสอดคล้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ความสอดคล้องที่กล่าวมาช่วยให้การแปลความหมายคะแนน เพื่ออ้างอิงถึงความสามารถทางภาษาของผู้สอบมีความสมเหตุสมผลมากยิ่งขึ้น

บาทแนบยังได้กล่าวถึงการสร้างแบบสอบความสามารถทางภาษาไว้ว่า ในการสร้างแบบสอบ ครูควรคำนึงว่า รูปแบบหรือวิธีในการทดสอบมีผลกระทบต่อการแสดงออกในการทำข้อสอบของผู้สอบ ดังนั้นการเลือกวิธีการทดสอบจึงมีความสำคัญยิ่ง ประเด็นที่จะต้องนำมาพิจารณาร่วมกันก่อนการสร้างแบบสอบจึงควรประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. ลักษณะของสภาพแวดล้อมในการทดสอบ
2. ลักษณะของกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแบบสอบ ได้แก่ การเรียบเรียงแบบสอบ เวลาที่กำหนดให้ในการทำแบบสอบ การตรวจให้คะแนน และการใช้คำสั่ง
3. ลักษณะของตัวบ่อนในแบบสอบ ได้แก่ รูปแบบ และภาษาที่ใช้ในตัวบ่อน เช่น ความยาว ลักษณะของการเรียบเรียง และลักษณะของกลวิธีในการใช้ภาษา
4. ลักษณะของคำตอบที่คาดหวัง ได้แก่ รูปแบบ ภาษาที่คาดว่าผู้รับการทดสอบจะใช้ในการตอบ เช่น ความยาว ลักษณะของการเรียบเรียง และลักษณะของกลวิธีในการใช้ภาษา
5. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่อนในแบบสอบกับคำตอบ ได้แก่ สัมพันธ์กัน ไม่สัมพันธ์กัน และสอดคล้องกัน

ประเด็นเหล่านี้เป็นสิ่งที่ครูผู้สร้างแบบสอบต้องพิจารณาว่า มีความสอดคล้องกับการใช้ภาษาเป้าหมายในสถานการณ์จริงหรือไม่

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ส่งผลให้การทดสอบทางภาษาที่มีความสอดคล้องกับการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง คือ ลักษณะสมจริงของการทดสอบ (Authenticity) ลักษณะสมจริงในที่นี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ลักษณะสมจริงด้านสถานการณ์ (Situational authenticity)
2. ลักษณะสมจริงด้านปฏิสัมพันธ์ (Interactional authenticity)

1. ลักษณะสมจริงด้านสถานการณ์ หมายถึง สภาวะที่ระเบียบวิธีในการทดสอบมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ ในการใช้ภาษาเป้าหมาย เช่น ในประเด็นของการทดสอบคำศัพท์ หากผู้สอบเป็นวิศวกร คำศัพท์ที่จะนำมาทดสอบก็ควรจะมาจกแวดวงเดียวกัน บาคแมนเน้นว่าในการสร้างแบบสอบให้มีลักษณะสมจริงประเภทนี้ควรจะออกแบบกิจกรรมในการทดสอบให้คล้ายคลึงกับกิจกรรมในการใช้ภาษาจริงของผู้สอบให้มากที่สุด ดังนั้น ในการสร้างกิจกรรมในการทดสอบควรจะได้มีการปรึกษากับผู้สอบด้วย เช่น ในการทดสอบความสามารถในการอ่าน ควรจะเลือกความเรียงที่มีหัวเรื่อง และรูปแบบการเขียนที่ตรงกับหัวเรื่อง และรูปแบบการเขียนซึ่งผู้สอบจะได้พบนอกสถานการณ์การทดสอบ เป็นต้น

2. ลักษณะสมจริงด้านปฏิสัมพันธ์ หมายถึง สภาวะที่ความสามารถในการใช้ภาษาของผู้สอบเข้า ไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการทดสอบจนบรรลุผลสำเร็จ คำว่าปฏิสัมพันธ์ในที่นี้จึงหมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอบกับกิจกรรมในการทดสอบ ในการเพิ่มลักษณะสมจริงประเภทนี้ให้แก่การทดสอบ ควรจะสร้างแบบสอบที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 หากต้องการทดสอบองค์ประกอบ หรือกลวิธีใดในความสามารถทางภาษา ก็ให้สร้างกิจกรรมการทดสอบ ที่ผู้สอบต้องอาศัยความรู้และความสามารถเกี่ยวกับ องค์ประกอบ และกลวิธีเหล่านั้น

2.2 เปิดโอกาสให้ผู้สอบได้ใช้ความสามารถทางภาษาอย่างเต็มที่ เช่น ให้เวลาในการสอบอย่างเพียงพอ และให้ข้อมูลที่จำเป็น เป็นต้น

2.3 ปรับให้แบบสอบมีความยากพอเหมาะกับระดับความสามารถทางภาษาของผู้สอบ

2.4 สร้างแบบสอบที่มีความน่าสนใจ ทางหนึ่งที่จะช่วยให้แบบสอบน่าสนใจก็คือ การเพิ่มลักษณะสมจริงด้านสถานการณ์

บาร์คแมน ได้เสนอแผนภูมิเพื่อใช้ในการตรวจสอบ ลักษณะสมจริงของการทดสอบไว้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบลักษณะสมจริงของการทดสอบ

	ต่ำ	ความสมจริงด้านปฏิสัมพันธ์	สูง
สูง	1		4
ความสมจริงด้าน สถานการณ์			
ต่ำ	3		2

ตัวอย่างเช่น ในการเปรียบเทียบวิธีการทดสอบเพื่อคัดเลือกพนักงานพิมพ์ดีด หากกำหนดให้ผู้สอบพิมพ์ข้อความจากเอกสารภาษาอังกฤษ ผู้สอบอาจพิมพ์ภาษาอังกฤษได้ดี แม้ว่าความสามารถทางภาษาของเขาจะไม่ดีนัก การทดสอบลักษณะนี้มีความสมจริงด้านปฏิสัมพันธ์ต่ำ เพราะผู้สอบอาจไม่เข้าใจเนื้อหาที่พิมพ์มากนัก แต่ความสมจริงด้านสถานการณ์สูง เพราะตรงกับงานที่ผู้สอบต้องทำ

แต่หากทดสอบผู้สอบกลุ่มเดิมด้วยการสัมภาษณ์เป็นภาษาอังกฤษ และใช้คะแนนจากการสัมภาษณ์ในการคัดเลือกพนักงานพิมพ์ดีด จะเห็นว่ากิจกรรมนี้มีความสมจริงด้านสถานการณ์ต่ำ และมีความสมจริงด้านปฏิสัมพันธ์สูง

หรือ ในการทดสอบคำศัพท์ หากให้ผู้สอบจับคู่คำศัพท์ในคอลัมน์ A เข้ากับความหมายในคอลัมน์ B ก็คงถือว่าแบบสอบลักษณะนี้ มีความสมจริงด้านสถานการณ์ และความสมจริงด้านปฏิสัมพันธ์ต่ำ เพราะแม้ว่าผู้สอบจะเลือกความหมายถูกต้องก็ได้ประกันว่าผู้สอบจะสามารถใช้ภาษาในสถานการณ์จริงได้

อาจสรุปได้ว่า ในการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น สามารถทดสอบได้โดยการทดสอบความสามารถทางภาษาแบบรวม โดยใช้แบบสอบโคลซ แบบสอบซี และการเขียนตามคำบอกเป็นต้น หรืออาจใช้การทดสอบความสามารถทางภาษาแบบจุลย่อยๆ ได้แก่ การทดสอบความสามารถทางภาษาคามองค์ประกอบของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และการทดสอบความสามารถทางภาษาคามทักษะภาษา อย่างไรก็ตามภาษาที่นำมาทดสอบควรเป็นภาษาที่ใช้ในสภาพความเป็นจริงที่ใช้ในการสื่อสาร คือ อยู่ในระดับที่มีข้อความสมบูรณ์ในตัวเอง เป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้ มีความเป็นธรรมชาติ สมเหตุสมผล และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ส่วนวัตถุประสงค์ในการวัดตรวจสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนและตรงกับความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาของข้อสอบอาจนำมาจากภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ในการศึกษาและในการประกอบอาชีพ ซึ่งรายละเอียดในแต่ละด้านขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เรียนแต่ละระดับ และวัตถุประสงค์การเรียนภาษาเชิงปฏิบัติของแต่ละกลุ่มควรได้มาจากการสำรวจความต้องการของผู้เรียน ในการออกข้อสอบควรคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย และการตัดสินความสามารถของผู้เข้าสอบควรพิจารณาจากเกณฑ์ที่กำหนดว่าบรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องใด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปงานวิจัยเป็น 4 หัวข้อ คือ งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1. งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

อุไรวรรณ ศฤงคารนันต์ (2526: 96-98) ได้ทำวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา เกี่ยวกับแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร" ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาในสวนกลางและส่วนภูมิภาคจำนวนทั้งสิ้น 900 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ครูภาษาอังกฤษส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในระดับมากกว่า แนวการสอนเพื่อการสื่อสารเหมาะกับสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย แนวการสอนเพื่อการสื่อสารช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสม และกล้าแสดงออกในการพูดและโต้ตอบเป็นภาษาอังกฤษ และสามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้ในชีวิตประจำวันในการประกอบอาชีพและในการศึกษาต่อ แนวการสอนเพื่อการสื่อสารเป็นการสอนภาษาโดยยึดหลักการเรียนรู้และการรับรู้ตามธรรมชาติ ครูภาษาอังกฤษส่วนใหญ่มีความเห็นในระดับมากกว่าแนวการสอนเพื่อการสื่อสารไม่เหมาะกับชั้นเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากเกินไป แนวการสอนเพื่อการสื่อสารทำให้นักเรียนขาดความมั่นใจในด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ แนวการสอนเพื่อการสื่อสารต้องใช้ทั้งกิจกรรมและการสร้างสถานการณ์ทำให้ครูต้องเสียเวลามาก ครูภาษาอังกฤษเองยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสารดีพอที่จะจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นครูยังมีชั่วโมงสอนมากทำให้ไม่มีเวลาจัดเตรียมกิจกรรมตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร และแนวการสอนเพื่อการสื่อสารเหมาะสำหรับนักเรียนเก่ง

2. เกี่ยวกับระดับชั้นที่ควรเริ่มใช้แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ครูภาษาอังกฤษส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในระดับมากกว่า ควรเริ่มใช้แนวการสอนเพื่อการสื่อสารในระดับประถมศึกษา เนื่องจากเป็นระดับเริ่มแรกของการเรียนภาษาอังกฤษ นักเรียนจึงควรเริ่มพัฒนาทักษะการใช้ภาษาตั้งแต่ต้น นอกจากนั้นนักเรียนในวัยนี้มักเกิดความเพลิดเพลินกับการเรียนที่มีโอกาสร่วมทำกิจกรรมมาก

3. เกี่ยวกับความสอดคล้องของแนวการสอนเพื่อการสื่อสารกับหลักสูตรแบบเรียนและการประเมินผลการเรียนภาษาอังกฤษ ครูภาษาอังกฤษส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในระดับมากกว่า แนวการสอนเพื่อการสื่อสารสอดคล้องกับหลักสูตรภาษาอังกฤษในปัจจุบัน จุดประสงค์ของหลักสูตรเน้นการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของนักเรียน แบบเรียนภาษาอังกฤษมีความสอดคล้องกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร และภาษาที่ใช้ในแบบเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ได้จริงในการสื่อสาร อย่างไรก็ตามการประเมินผลการเรียนภาษาอังกฤษยังไม่สอดคล้องกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนัก

4. ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษในส่วนกลาง และภาคต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาคเกี่ยวกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร พบว่า ครูภาษาอังกฤษในส่วนกลางและทุก ๆ ภาคในส่วนภูมิภาคมีความเห็นเกี่ยวกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสารไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

5. เกี่ยวกับความเข้าใจในแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร สรุปได้ว่าครูภาษาอังกฤษในส่วนกลางและภาคต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาคมีความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนเพื่อการสื่อสารในด้านทฤษฎีตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร การเรียนการสอน แบบเรียน และการประเมินผลตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารในระดับปานกลาง

รัตนา ลักษณะโกเศศ (2530: 91-97) ทำการวิจัยเรื่อง "การจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษตามการรับรู้ของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร" ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูภาษาอังกฤษที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนมัธยมศึกษา 34 โรงเรียน จำนวน 398 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และปัญหาในการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยสรุปได้ว่าครูภาษาอังกฤษโดยส่วนรวมเห็นว่า มีการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ฝึกผู้เรียนให้ใช้ความสามารถในการใช้ภาษาทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนน้อย และมีการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ผู้เรียนต้องใช้ภาษาเพื่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนน้อยที่สุด เกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ครูภาษาอังกฤษโดยส่วนรวมเห็นว่ามีปัญหาในการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอันเนื่องมาจากการบริหารงานของโรงเรียน และจากตัวครูภาษาอังกฤษน้อย แต่มีปัญหานี้เนื่องมาจากสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนมาก สำหรับปัญหานี้เนื่องมาจากนักเรียนนั้นครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยส่วนรวมรับรู้ว่ามีปัญหาน้อย แต่ครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยส่วนรวมรับรู้ว่ามีปัญหามาก

วสันต์ วันสทเวทวิสิฐ (2530: 84-86) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ปัญหาของครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน เขตการศึกษา 2" ตัวอย่างประชากรเป็นครูภาษาอังกฤษที่สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ 1-6 (อ 411 - อ 616) ในโรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 2 จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาของครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูภาษาอังกฤษมีปัญหาในการสอนเนื้อหาตามจุดประสงค์รายวิชาของหลักสูตร โดยเฉลี่ยในระดับน้อยทุกทักษะ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูภาษาอังกฤษมีปัญหาในระดับมาก ในเรื่องของการสอนเนื้อหาตามจุดประสงค์รายวิชาของหลักสูตรในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ทักษะการฟัง พูด ได้แก่ การฟังเพื่อจับใจความสำคัญจากข้อความ บทสนทนาเรื่องราวที่มีความยาวพอสมควร การเล่าประสบการณ์ส่วนตัวหรือเรื่องที่อ่านด้วยคำศัพท์และสำนวนที่เรียนมาแล้ว และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่กำลังเป็นที่สนใจ ทักษะการอ่าน ได้แก่ การอ่านแล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความหรือเรื่องที่อ่าน การอ่านบทร้อยกรอง และการอ่านหนังสือที่กำหนดให้และหนังสือประกอบอื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฯลฯ ทักษะการเขียน ได้แก่ การเขียนจดหมายส่วนตัว และจดหมายธุรกิจ และการเขียนเรียงความหรือรายงานตามแนวที่กำหนดให้โดยใช้เครื่องหมายวรรคตอนและถ้อยคำสำนวนให้ถูกต้อง นอกจากนี้ครูภาษาอังกฤษยังมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูภาษาอังกฤษยังมีปัญหาดังนี้ คือ ด้านหลักสูตร ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร ด้านการเตรียมการสอน ได้แก่ การจัดทำแผนการสอนระยะยาวให้สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา ด้านการดำเนินการสอน ได้แก่ การเชื่อมโยงบทเรียนให้สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียน การจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบทักษะสัมพันธ์ การใช้สื่อประเภทต่าง ๆ เช่น สไลด์ วิดิทัศน์ การสร้างแบบฝึกทักษะการฟัง - การพูด - การเขียน ด้านการวัดผลและประเมินผล ได้แก่ การสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถในการฟังและการพูด และการวิเคราะห์ข้อสอบในการทดสอบไม่สอดคล้องกับการตั้งจุดมุ่งหมายในการสอบ จำนวนข้อสอบและคะแนนของทักษะการฟังจะมีสัดส่วนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทักษะอื่น ๆ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับความคิดเห็นในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สรุปได้ว่า ครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนในประเทศไทยเพราะช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม กล่าวแสดงออกในการพูดและโต้ตอบเป็นภาษาอังกฤษ แต่เป็นแนวการสอนที่ไม่เหมาะสมกับชั้นเรียนที่นักเรียนเรียนจำนวนมากเกินไป เพราะต้องใช้กิจกรรมและการสร้างสถานการณ์ นอกจากนี้ยังเห็นว่าแนวการสอนนี้เหมาะสมสำหรับนักเรียนเก่งเท่านั้น และควรมีการสนับสนุนให้ใช้แนวการสอนเพื่อการสื่อสารกับนักเรียนใน

ระดับประถมศึกษา เพื่อนักเรียนจะได้พัฒนาทักษะการใช้ภาษาตั้งแต่เริ่มเรียน ในด้านการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายนั้นครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีภารกิจให้ผู้เรียนใช้ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนในระดับน้อย เนื่องจากมีปัญหาเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน และปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระดับมัธยมศึกษา ครูในโรงเรียนรัฐบาลมีปัญหในการสอนทักษะฟัง โดยเฉพาะการสอนฟังเพื่อจับใจความสำคัญ ในด้านการสอนทักษะการอ่านมีปัญหในเรื่องการอ่านแล้วแสดงความคิดเห็น ด้านการสอนทักษะการเขียนมีปัญหในเรื่องการเขียนจดหมาย และการเขียนเรียงความตามแนวที่กำหนดให้ ในส่วนของปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ครูมีปัญหในเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตร การดำเนินการสอนที่เชื่อมบทเรียนให้สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียน และการจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ปัญหาการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การสร้างแบบฝึกหัด การฟัง พูด และเขียน ตลอดจนปัญหาในการสร้างแบบสอบวัดความสามารถด้านการฟัง-พูด และการวิเคราะห์ข้อสอบ

2. งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ประภาภรณ์ เคารพรัตน์ (2529: 46-48) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ประสิทธิผลของการสอนภาษาอังกฤษตามจุดประสงค์เชิงหน้าที่ของภาษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1" กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน กลุ่มทดลอง 30 คน คือ นักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานทางภาษามาก่อนสอนโดยใช้จุดประสงค์เชิงหน้าที่ของภาษา จำนวน 8 หน่วย และกลุ่มควบคุม 30 คน คือ นักเรียนที่เคยเรียนภาษาอังกฤษมาแล้ว 2 ปีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สอนโดยใช้แผนการสอนที่เน้นจุดประสงค์เชิงโครงสร้าง จากการทำแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ผลการทดลองสรุปได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยจุดประสงค์เชิงโครงสร้าง

อรสา บุระะกิจ (2530: 36-39) ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการสอนวิชาภาษาอังกฤษหลักในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารเสริมบทเรียนกับการสอนตามปกติ" กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2530 จำนวน 100 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 50 คน และกลุ่มควบคุม 50 คน สำหรับกลุ่มทดลองผู้วิจัยสอนโดยเสริมกิจกรรมเพื่อการสื่อสารตอนท้ายคาบเรียนแต่ละคาบ ขณะที่กลุ่มควบคุมผู้วิจัยสอนตามปกติ จากนั้นเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา นำแบบสอบวัดความสามารถด้านการสื่อสารมาทดสอบนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ผลปรากฏ

ว่า นักเรียนที่เรียนโดยมีการเสริมกิจกรรมเพื่อการสื่อสารมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการสื่อสารสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พันธวิทย์ ๗ ตะกั่วทุ่ง (2531: 91) ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความสามารถในการเรียน เจตคติ และความคงทนในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการสอนตามแนวหน้าที่ของภาษาเพื่อสื่อความหมาย และการสอนตามคู่มือครู" โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน จากโรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา จังหวัดพังงา ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้นสามสัปดาห์ และจากการให้นักเรียนทำแบบวัดเจตคติและความคงทนในการเรียนภาษาอังกฤษ ผลปรากฏว่า เจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนตามแนวหน้าที่ของภาษาเพื่อสื่อความหมายสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

พิทยา ฉั่นไพศาล (2532: 48-52) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนทุกสาขาวิชา (Immersion program) และนักศึกษาที่เรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ (Non-Immersion program) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ" กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2532-2533 คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 50 คน โดยแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ นักศึกษาที่เรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนทุกวิชา 25 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักศึกษาที่เรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ 25 คน เป็นกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองได้คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่า และยังพบว่า เจตคติ และแรงจูงใจของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบสอบถามสูงกว่า เช่นกัน

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สรุปได้ว่า การสอนภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีสอนแบบเน้นจุดประสงค์เชิงหน้าที่ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารให้ผลดีเหนือกว่าวิธีสอนที่เน้นจุดประสงค์เชิงโครงสร้าง การสอนโดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารเสริมบทเรียนส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการสื่อสารสูงกว่าการสอนด้วยวิธีสอนตามปกติที่ไม่มีกิจกรรม นอกจากนี้ยังพบว่าเจตคติและความคงทนในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามแนวหน้าที่ของภาษาเพื่อสื่อความหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้คู่มือครู และนักศึกษาที่เรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการ

สอนทุกวิชา มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ

3. งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โพลันท์ ประเสริฐสังข์ (2526 : 41-42) ได้ทำวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจโครงสร้างกับความสามารถในการใช้ภาษาด้านการเขียนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย" ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัยจำนวน 216 คน แบบทดสอบประกอบด้วยข้อทดสอบวัดความเข้าใจโครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษ ซึ่งชนิดของข้อทดสอบเป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ และข้อทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาด้านการเขียนเพื่อการสื่อสาร ซึ่งลักษณะของข้อสอบเป็นแบบเขียนตอบสั้น ๆ การเขียนจดหมายและเรียงความ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ความเข้าใจโครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษาด้านการเขียนเพื่อการสื่อสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย ส่วนใหญ่มีความเข้าใจโครงสร้างไวยากรณ์อยู่ในระดับอ่อน คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนเท่ากับร้อยละ 40.88 และนักเรียนร้อยละ 75.46 ได้คะแนนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย ส่วนใหญ่มีความสามารถในการเขียนเพื่อการสื่อสารในระดับอ่อนมาก กล่าวคือ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนเท่ากับร้อยละ 12.49 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้คะแนนอยู่ในระดับปานกลางลงมาถึงยังใช้ไม่ได้

ศิริมน ศรีนพรัตน์ (2529: 41-43) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางโครงสร้างกับความสามารถในการใช้ไวยากรณ์เพื่อติดต่อสื่อสารในเรื่อง "กาล" ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร" กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางกะปิ จำนวน 207 คน ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบ 2 ชุด คือ แบบทดสอบวัดความสามารถทางโครงสร้าง และแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษ เพื่อการติดต่อสื่อสารเรื่อง "กาล" ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างประชากร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความสามารถทางโครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษกับความสามารถในการใช้อังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารในเรื่อง "กาล" มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้ .50 แสดงว่าถ้านักเรียนมีความสามารถทางโครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษก็จะมีสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารด้วย นอกจากนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรมีความสามารถในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย 30.75 (ร้อยละ 48.80) และมีความสามารถในการใช้โครง

สร้างไวยากรณ์อังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย 32.06 (ร้อยละ 50.86)

โสภณ มงคลศิริเกียรติ (2529: 51) ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถวิสัยในการสื่อความหมายทางภาษากับความสามารถในการสื่อและรับสารภาษา โดยทักษะมาลาทางตัวอักษร" กลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 1 วิชาเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสมรรถวิสัยในการสื่อความหมายทางภาษา ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านและการเขียน สามารถทำนายได้โดยองค์ประกอบของสมรรถวิสัยในการสื่อความหมายทางภาษา ได้แก่ ความรู้ระเบียบวิธีของภาษา ความรู้กฎเกณฑ์การใช้ภาษาในสังคม และตามสถานการณ์ต่าง ๆ ความรู้กฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างประโยค และความรู้กลวิธีของการสื่อความหมาย โดยที่องค์ประกอบที่สำคัญที่สุด คือ ความรู้ในกฎเกณฑ์การใช้ภาษาตามหลักภาษา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้พบว่า จากการวิเคราะห์ปัจจัยคุณลักษณะของสมรรถวิสัยในการสื่อความหมายทางภาษาและทักษะมาลาทางตัวอักษรเป็นปัจจัยรวม ผู้วิจัยจึงเสนอว่า ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาเพื่อสื่อความหมายจึงไม่ควรแยกสมรรถวิสัยดังกล่าวออกจากการฝึกทักษะการอ่านและการเขียน ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนองค์ประกอบทั้งหมดไปพร้อม ๆ กัน

นาคยา วงศ์รัศมิตร (2529: 59) ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถวิสัยในการสื่อความหมายทางภาษากับความสามารถในการสื่อและรับสารภาษา โดยทักษะมาลาทางเสียง" กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 1 วิชาเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 100 คน เพื่อหาระดับความสามารถในการสื่อความหมายทางทักษะมาลาทางเสียงของนักศึกษา และเพื่อศึกษาคุณลักษณะของสมรรถวิสัยในการสื่อความหมายและทักษะมาลาทางเสียงว่า เป็นปัจจัยรวมหรือเป็นปัจจัยเฉพาะหลาย ๆ ปัจจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสมรรถวิสัยในการสื่อความหมายทางภาษา ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาในกลุ่มประชากรมีสมรรถวิสัยในการสื่อความหมายทางทักษะมาลาทางเสียงโดยสามารถฟังภาษาอังกฤษอยู่ในระดับใช้การได้ และดีกว่าทักษะการพูด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น และคุณลักษณะองค์ประกอบสมรรถวิสัยในการสื่อความหมาย และทักษะมาลาทางเสียงเป็นปัจจัยรวม ส่วนองค์ประกอบของสมรรถวิสัยการสื่อความหมายที่สามารถทำนายความสามารถในการฟัง-พูด ได้มากที่สุด คือ กลวิธีการสื่อความหมาย รอง ๆ ลงมา คือ สมรรถวิสัย กฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างประโยค สมรรถวิสัยกฎเกณฑ์การใช้ภาษาในแต่ละสังคมและสถานการณ์ และต่ำสุดคือ สมรรถวิสัยกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อความหมายทางเสียง ไม่ควรแยกออกจากองค์ประกอบของสมรรถวิสัยในการสื่อความหมายออกจากทักษะการฟังและพูด

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สรุปได้ว่า ในระดับมัธยมศึกษาความเข้าใจโครงสร้างไวยากรณ์ ภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษาในการเขียนเพื่อการสื่อสาร นอกจากนี้ ความสามารถทางโครงสร้างยังมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ไวยากรณ์ เพื่อการติดต่อสื่อสารในเรื่อง "กาล" และจากการศึกษาองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อความหมายอัน ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้กฎเกณฑ์การใช้ภาษาตามหลักภาษา ความรู้กฎเกณฑ์ภาษาที่ใช้ในแต่ละสังคมและสถานการณ์ ความรู้กฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างประโยค และความรู้ด้านกลวิธีของการสื่อความหมาย ปรากฏว่า ความรู้กฎเกณฑ์การใช้ภาษาตามหลักภาษามีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่านและเขียนสูงสุด ส่วนความรู้ด้านกลวิธีของการสื่อความหมายมีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟังและพูดสูงสุด

4. งานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

วิไลวรรณ วรณวิสุทธิ์ (2526: 50) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนประจำจังหวัดร้อยเอ็ด" ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนประจำจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 221 คน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วยการวัดทักษะการฟัง 4 ตอน คือ การเก็บใจความสำคัญของข้อความ ความเข้าใจข้อความ ความเข้าใจคำบอกเล่าเพื่อเก็บรายละเอียด และการถ่ายทอดข้อความต่อได้ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานการวัดผลของกระทรวงศึกษาธิการเป็นเกณฑ์ในการวัดผล ผลการวิจัยสรุปได้ว่านักเรียนมีความสามารถในการฟังเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับค่อนข้างอ่อน โดยที่ความเข้าใจข้อความและการถ่ายทอดความต่อ ได้อยู่ในระดับค่อนข้างอ่อนและอ่อนมาก

นอกจากนี้ ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถวิสัยในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการฟังเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในท้องที่การศึกษา 1-3 กรุงเทพมหานคร จำนวนตัวอย่างประชากรในแต่ละท้องที่การศึกษามีดังนี้

ท้องที่การศึกษา 1	จำนวน	421 คน
ท้องที่การศึกษา 2	จำนวน	318 คน
ท้องที่การศึกษา 3	จำนวน	315 คน

ผู้วิจัย 3 คนได้ร่วมกันสร้างแบบสอบถามจำนวน 50 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ความเข้าใจการตอบคำถาม ความเข้าใจข้อความ ความเข้าใจบทสนทนา และความเข้าใจเรื่องราว ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ระดับการแสดงออก 9 ระดับของ เบรินแดน แคร็วอล (Brendan Carroll) ในการประเมินผลการวิจัยของผู้วิจัยทั้ง 3 คน มีดังนี้

วังลิต เชียงวราช (2527: 45-48) ทำการวิจัยในท้องที่การศึกษา 1 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรมีสมรรถวิสัยในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการฟังเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับค่อนข้างอ่อน โดยความเข้าใจในการตอบคำถาม ความเข้าใจข้อความ และความเข้าใจบทสนทนาอยู่ในระดับค่อนข้างอ่อน ส่วนความเข้าใจเรื่องราวจะอยู่ในระดับเกือบพอใช้ และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างประชากรมีสมรรถวิสัยในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการฟังเพื่อการสื่อสารในแต่ละระดับชั้นดังนี้ คือ ชั้นการถ่ายโอนและชั้นการวิเคราะห์ห้วงจาวณ์อยู่ในระดับค่อนข้างอ่อน และชั้นการสื่อสารอยู่ในระดับเกือบพอใช้

ลำควน ทองพรม (2527: 58) ทำการวิจัยในท้องที่การศึกษา 2 แต่ใช้เกณฑ์การประเมิน 5 ระดับของกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างประชากรมีสมรรถวิสัยในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการฟังเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ (0) คะแนนเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ระดับการถ่ายโอน ระดับการสื่อสาร และระดับการวิเคราะห์ห้วงจาวณ์

จรรยา มโนรส (2527: 51) ทำการวิจัยในท้องที่การศึกษา 3 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างประชากรมีสมรรถวิสัยในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการฟังเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับพอใช้ โดยที่ชั้นการถ่ายโอนและชั้นการสื่อสารอยู่ในระดับพอใช้ ชั้นการวิเคราะห์ห้วงจาวณ์อยู่ในระดับเกือบพอใช้ ความเข้าใจการตอบคำถาม ความเข้าใจบทสนทนาสั้น ๆ มีปัญหาน้อยกว่าการเข้าใจข้อความ

ชลาลัย คงแก้ว (2527: 43) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อเดียวกันกับผู้วิจัยทั้ง 3 คน ที่ได้กล่าวข้างต้น แต่ใช้แบบสอบที่แตกต่างกันและใช้เกณฑ์ 5 ระดับของกระทรวงศึกษาธิการ ในการประเมินผล ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนประจำจังหวัดในเขตการศึกษา 9 จำนวน 254 คน แบบสอบมีจำนวน 50 ข้อ โดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ ความเข้าใจข้อความสั้น ๆ ความเข้าใจเรื่องสั้น ความเข้าใจบทสนทนา ความเข้าใจข้อความทางโทรศัพท์ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างประชากรในโรงเรียนประจำจังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ (0) นักเรียนสามารถผ่านเกณฑ์เพียงขั้นเดียว คือ ชั้นการถ่ายถอดข้อความซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความเข้าใจในข้อความอยู่ในระดับค่อนข้างอ่อน ส่วนชั้นการจับใจความสำคัญของข้อความ ชั้นการวิเคราะห์ห้วงจาวณ์ และชั้นการเก็บรายละเอียดจากการบอกเล่าอยู่ในระดับอ่อนมาก

สุภา บุครนาค (2527: 56-57) ทำการวิจัยเรื่อง "สมรรถวิสัยในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการฟังเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ท้องที่การศึกษา 4 กรุงเทพฯ

มหานคร" ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 241 คน จากโรงเรียนในท้องที่การศึกษา 4 กรุงเทพมหานคร แบบทดสอบสมรรถวิสัยในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการฟังเพื่อการสื่อสารเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ แบ่งเป็น 4 ตอน คือ 1) ความเข้าใจการตอบคำถาม 2) ความเข้าใจข้อความ 3) ความเข้าใจบทสนทนา และ 4) ความเข้าใจเรื่องราวสั้น ๆ เกณฑ์สมรรถวิสัยในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการฟังเพื่อการสื่อสาร คือ ร้อยละ 60 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนโดยส่วนรวม สมรรถวิสัยในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการฟังเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ท้องที่การศึกษา 4 กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับอ่อนมาก มีปัญหาทุกทักษะย่อยและทุกระดับของการฟัง สมรรถวิสัยด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนแต่ละโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนแต่ละโรงเรียนแต่ละทักษะย่อย นักเรียนโรงเรียนศึกษานารีผ่านเกณฑ์สมรรถวิสัยด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในทักษะความเข้าใจการตอบคำถาม และทักษะความเข้าใจบทสนทนา แต่มีปัญหาในทักษะความเข้าใจข้อความและทักษะความเข้าใจเรื่องราวสั้น ๆ ส่วนนักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ มีปัญหาในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทุกทักษะย่อย

ทมะนียา เลิศลาย (2528: 84-85) ทำการวิจัยเรื่อง "สมรรถวิสัยด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสะเดา "ธรรม์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์" อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา" ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนการเรียนภาษาอังกฤษโรงเรียนสะเดา "ธรรม์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์" อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา จำนวน 89 คน แบบทดสอบเป็นแบบปรนัยแบ่งออกเป็น 8 ตอน ตอนละ 9 ข้อ รวม 72 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 1 ถึงข้อ 9 ของทุกตอนจะเป็นคำถามที่มีตัวเลือกให้นักเรียนเลือกตอบ คำถามมี 9 ประเภทดังต่อไปนี้

1. สถานที่ของการสนทนา (Setting)
2. หัวข้อสนทนา (Topic)
3. จุดประสงค์ของการสนทนา (Function)
4. รูปแบบของภาษาที่นิยมใช้ในแต่ละสถานการณ์ (Modality)
5. การคาดคะเนจุดมุ่งหมายของการสนทนา (Pre-supposition)
6. บทบาทของกลุ่มสนทนา (Role)
7. ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการสนทนา (Formality)
8. สถานะทางสังคมของกลุ่มสนทนา (Status)
9. อารมณ์ของกลุ่มสนทนา (Mood)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ โรงเรียนสะเดา "ธรรม์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์" อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา มีสมรรถภาพด้านการฟังภาษา

อังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับอ่อนมาก หรือยังใช้ประโยชน์ไม่ได้ กล่าวคือ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนเท่ากับร้อยละ 36.06 แสดงว่านักเรียนทั้งหมดมีปัญหาในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างมาก นอกจากนี้สมรรถภาพด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในลักษณะสำคัญของการสื่อสารประเภทที่ 1 สถานที่ของการสนทนา (Setting) ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ แต่ในลักษณะสำคัญของการสื่อสารประเภทที่ 2 - ประเภทที่ 9 คือ หัวข้อสนทนา (Topic) จุดประสงค์ของการสนทนา (Function) รูปแบบของภาษาที่นิยมใช้ในแต่ละสถานการณ์ (Modality) การคาดคะเนจุดมุ่งหมายของการสนทนา (Pre-supposition) บทบาทของคู่สนทนา (Role) ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการสนทนา (Formality) สถานะทางสังคมของคู่สนทนา (Status) อารมณ์ของคู่สนทนา (Mood) ไม่ถึงเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

ในปี พ.ศ. 2528 ได้มีการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถและหาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถวิสัยในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจากการทดสอบโดยตรง และ โดยอ้อม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในท้องที่การศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ดังนี้

ท้องที่การศึกษา 1	จำนวน 320 คน
ท้องที่การศึกษา 2	จำนวน 370 คน
ท้องที่การศึกษา 6	จำนวน 324 คน
ท้องที่การศึกษา 7	จำนวน 277 คน
ท้องที่การศึกษา 8	จำนวน 316 คน

ผู้วิจัย 5 คน ได้สร้างแบบทดสอบขึ้นเพื่อใช้ในท้องที่การศึกษาที่ผู้วิจัยได้ไปทำการศึกษา 2 ฉบับ โดยเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษโดยตรง โดยที่นักเรียนจะได้ฟังเนื้อหาและคำถามจากเครื่องบันทึกเสียง และแบบทดสอบโดยอ้อมซึ่งมีเนื้อหาเดียวกับแบบทดสอบโดยตรง แต่นักเรียนจะเป็นผู้อ่านเนื้อหาและคำถามจากแบบทดสอบเอง แบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับนี้เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ศุภร คงชนะ (2528: 44-47) พบว่า ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจากการทดสอบโดยตรงและโดยอ้อมของนักเรียนในท้องที่การศึกษา 1 อยู่ในระดับอ่อนมากเมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากแบบทดสอบโดยตรง และความสามารถของนักเรียนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากแบบทดสอบโดยอ้อม คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ โดยตรงและโดยอ้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ โดยอ้อมวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นมิใช่คะแนนสมรรถวิสัยการฟังที่แท้จริง นอกจากนี้ผลสอบโดยตรงและโดยอ้อมที่วัดความสามารถการฟังเพื่อการสื่อสารของนักเรียนท้องที่การศึกษา 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มัทนา มณีกุล (2528: 41-43) พบว่า ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจากการทดสอบโดยตรงและโดยอ้อมของนักเรียนในท้องที่การศึกษา 2 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าคะแนนที่ได้จากการทดสอบโดยอ้อม ไม่ใช่คะแนนความสามารถในการฟังที่แท้จริงของนักเรียน แบบทดสอบโดยตรงและโดยอ้อมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .56 ซึ่งแสดงว่าแบบทดสอบทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

สมพร ไบลัยะคุปต์ (2528: 45-48) พบว่า ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจากการทดสอบโดยตรงและโดยอ้อมของนักเรียนในท้องที่การศึกษา 6 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการฟังของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบโดยตรงค่อนข้างอ่อน ส่วนความสามารถในการฟังของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบโดยอ้อมอยู่ในระดับดี คะแนนจากแบบทดสอบโดยตรงและโดยอ้อมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไอริสา อยู่อุดมสุข (2529: 47-50) พบว่า ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนในท้องที่การศึกษา 7 เมื่อวัดโดยแบบทดสอบโดยตรงอยู่ในระดับอ่อนมาก แต่เมื่อวัดโดยแบบทดสอบโดยอ้อมอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนที่ได้จากการทดสอบโดยตรงและโดยอ้อมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสอบโดยตรงและโดยอ้อมที่วัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชนภา ห่มพวง (2528: 52-55) พบว่าความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนในท้องที่การศึกษา 8 อยู่ในระดับค่อนข้างอ่อนเมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากแบบทดสอบโดยตรง และอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากแบบทดสอบโดยอ้อม ความสามารถในการฟังจากแบบทดสอบโดยตรงและโดยอ้อมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนจากการทดสอบโดยตรงและโดยอ้อมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .75

สรุปได้ว่า แบบทดสอบทางตรงและแบบทดสอบทางอ้อมที่สร้างขึ้น อาจนำมาใช้แทนกันได้ เนื่องจากแบบทดสอบทั้ง 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้น สัมฤทธิ์ผล ในด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จากการทดสอบโดยตรงและโดยอ้อมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทัศนารี เทียมศิริ (2531: 55-58) ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์สมรรถวิสัยในการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามลักษณะการใช้จริงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระราชราษฎร์อุปถัมภ์" ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 148 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามลักษณะการใช้จริง เมื่อนำแบบสอบนี้ไปทดสอบกลุ่มตัวอย่างประชากร ผลปรากฏว่า นักเรียนได้คะแนนสมรรถวิสัยในการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารผ่านเกณฑ์ 50% คิดเป็นร้อยละ 88.51 และนักเรียนที่เรียนอยู่ในโปรแกรมต่างกัน ได้แก่ โปรแกรมอังกฤษ-ฝรั่งเศส โปรแกรมวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ โปรแกรมอังกฤษ-สังคมศึกษา และ โปรแกรมอังกฤษ-สังคมศึกษา-คณิตศาสตร์ ได้คะแนนความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วันดี สีทับทิม (2528: 96-97) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร" ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล 6 โรงเรียน จำนวน 180 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเอกชน 6 โรงเรียน จำนวน 180 คน แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนี้ประกอบด้วยทักษะฟัง-พูด อ่านและเขียน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตของความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารรวมทุกทักษะสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม และเมื่อพิจารณาในแต่ละทักษะพบว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของนักเรียนทั้งสองกลุ่มสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มด้วย นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรได้คะแนนสูงสุดในทักษะเขียน รองลงมาคือ ทักษะฟัง-พูด และทักษะอ่านตามลำดับ แต่นักเรียนโรงเรียนเอกชนได้คะแนนสูงสุดในทักษะอ่าน รองลงมาคือทักษะเขียน และทักษะฟัง-พูด ตามลำดับ
2. ในการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตรวมทุกทักษะและในทักษะฟัง-พูดและทักษะเขียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ค่ามัชฌิมเลขคณิตทักษะอ่านของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สรุปได้ว่า ในด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการ

ฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ค่อนข้างอ่อน สำหรับด้านการเขียน เมื่อศึกษาเฉพาะโรงเรียนพระราชราษฎร์อุปถัมภ์ ปรากฏว่าความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามลักษณะการใช้จริงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในเกณฑ์ใช้การได้ ส่วนความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทั้ง 4 ทักษะของนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีค่ามัธยฐานและอันดับของความสามารถทางภาษารวมทุกทักษะสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม และเมื่อพิจารณาแยกแต่ละทักษะค่ามัธยฐานและอันดับของนักเรียนทั้งสองกลุ่มสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มด้วย

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปงานวิจัยเป็น 2 หัวข้อ คือ งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

1. งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

เฮนเค เอสโคลา อีวอนเน (Henke Escola Yvonne, 1980: 1985-1986 -A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารที่มีต่อพัฒนาการของทักษะฟัง-พูด นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายเยอรมันที่ศึกษาอยู่ในระดับเตรียมอุดมศึกษา ในรัฐแมริแลนด์ จำนวน 60 คน โดยผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน โดยกำหนดให้กลุ่มทดลองได้รับการฝึกทักษะฟัง-พูด โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบเดิม ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะฟัง-พูดมากขึ้น

เอลิซาเบท การ์เนอร์ จอยเนอร์ (Elizabeth Garner Joiner, 1974: 2838) แห่งมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ ได้ทำวิจัยเพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพระหว่างวิธีการฝึกพูดที่เน้นการสื่อสารกับวิธีการฝึกพูดที่ไม่เน้นการสื่อสารของผู้เรียนภาษาฝรั่งเศส นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงประสิทธิภาพของวิธีการทั้งสองที่มีต่อทักษะทางภาษาทุกด้าน และทัศนคติของผู้เรียนด้วย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 1 จำนวน 54 คน ซึ่งเคยเรียนภาษาฝรั่งเศสมาก่อนแต่ต้องเริ่มเรียนภาษาฝรั่งเศสใหม่ เพราะคะแนนที่ได้จากการสอบเพื่อจัดลำดับต่ำมาก นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 ชั้นเรียน ได้รับการสอนโดยครูผู้สอน 3 คน ซึ่งแต่ละคนจะสอนโดยวิธีต่างกัน นักศึกษาในกลุ่มทดลองมารับการฝึกโดยวิธีฝึกพูดที่เน้นการสื่อสาร ส่วนนักศึกษาที่ได้รับการฝึกโดยวิธีการฝึกพูดที่ไม่เน้นการสื่อสารจะได้รับการฝึกหลายแบบทั้งในการฝึกกระสวนต่าง ๆ การโต้ตอบทสนทนาที่ตรงไปตรงมา และในรูปถามตอบซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ไม่เป็นไป

ตามสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มก่อนการสอนด้วยข้อสอบ The Modern Language Aptitude Test และข้อสอบ Verb Form B. ของ Torrence Test of Creative Thinking และหลังจากสอนไปจนจบภาคเรียนแล้ว ผู้วิจัยได้ทดสอบการฟัง การอ่าน การเขียน การพูดที่ถูกต้องและสมรรถภาพในการติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้ผู้วิจัยยังให้นักศึกษากรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติอีกด้วย

ผลการวิจัยปรากฏว่าประสิทธิภาพของทั้งสองวิธีไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการฝึกโดยวิธีการฝึกพูดที่เน้นการสื่อสารสามารถทำคะแนนในข้อสอบที่เกี่ยวกับสมรรถภาพในการติดต่อสื่อสารได้ดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกโดยวิธีพูดที่ไม่เน้นการสื่อสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า วิธีการฝึกพูดที่เน้นการสื่อสารสามารถใช้ได้ผลในการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถภาพในการติดต่อสื่อสาร และผลจากการค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยกล่าวว่า สามารถนำไปอ้างอิงได้เฉพาะนักศึกษาที่เริ่มเรียนวิชาภาษาฝรั่งเศส โดยมีประสบการณ์ในการเรียนภาษานั้นมาก่อนแล้วเท่านั้น

แม้นมาศ ลิสัตยกุล (Mantmart Leesatayakun, 1988: 449-450-A) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย โดยศึกษาว่า ความผิดพลาดในการใช้แนวการสอนดังกล่าวมาน้อยเพียงใด ตัวอย่างประชากรเป็นครู 3 คน และผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 3 ห้องเรียน ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พิจารณาเห็นว่า เป็นชั้นเรียนที่ใช้แนวการสอนแบบนี้อยู่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสังเกตการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อเรื่อง ประเภทของกิจกรรม การจัดกลุ่มผู้เรียน ทักษะทางภาษา เนื้อหาทางภาษาสื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ ผู้วิจัยทำการบันทึกเสียงการสอนด้วยเพื่อนำมาวิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้ภาษาเป้าหมาย การถามตอบเพื่อหาข้อมูล การพูดอย่างต่อเนื่อง และการพูดโต้ตอบของอีกฝ่ายหนึ่ง ผู้วิจัยสังเกตการเรียนการสอนทั้ง 3 ห้องเรียน ๆ ละ 16 คาบ ผลการวิจัยทั้ง 3 ห้องเรียนที่ทำการสังเกตมีความแตกต่างกันในด้านประเภทของกิจกรรม การจัดกลุ่มผู้เรียน ทักษะทางภาษาที่ฝึก และเนื้อหาของภาษาที่ครูเน้น แต่ไม่มีความแตกต่างในเรื่องสื่อการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ทางวาจาระหว่างครูกับผู้เรียนพบว่า ทั้ง 3 ห้องเรียน มีความแตกต่างกันในด้านการใช้ภาษาเป้าหมาย การถามตอบเพื่อหาข้อมูล และการพูดโต้ตอบของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการพูดอย่างต่อเนื่อง จากผลการวิจัยนี้สรุปได้ว่า การใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในประเทศไทย ความผิดพลาดในการสอนที่แตกต่างกันไปบ้าง แม้ว่าจะใช้แนวการสอนเดียวกันก็ตาม

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับวิธีสอน และเทคนิคการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร สรุปได้ว่า ในการเรียนการสอนภาษาหากใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารเสริมในบทเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะฟัง-พูดมากขึ้น นอกจากนี้การสอนด้วยวิธีการฝึกพูดที่

เน้นการสื่อสารยังช่วยพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนได้อีกด้วย และในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรมีพฤติกรรมการสอนที่แตกต่างกันไปบ้างในด้านประเภทของกิจกรรม การจัดกลุ่มผู้เรียน ทักษะทางภาษาที่ฝึก และเนื้อหาทางภาษาที่ครูเน้น

2. งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทวี ฮิกส์ และ อาร์ คลิฟฟอร์ด (T.V. Higgs & R. Clifford, 1982: 69-71) ซึ่งอยู่ในคณะกรรมการวิจัยของ Interagency Language Roundtable ได้วิเคราะห์ปัจจัยโดยแยกตามองค์ประกอบของภาษา ได้แก่ คำศัพท์ ไวยากรณ์ ความชัดเจนในการออกเสียง ความคล่องในการพูด และความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม โดยตั้งสมมุติฐานว่า ผู้ที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำ หรือระดับ 0-1 ตามเกณฑ์ของ FSI (Foreign Service Institute) จะใช้ปัจจัยของศัพท์และไวยากรณ์มากที่สุด แต่สำหรับผู้ที่มีความสามารถเทียบเคียงได้กับเจ้าของภาษาและผู้ได้รับการศึกษาคี หรือผู้ที่มีความสามารถในระดับ 5 องค์ประกอบย่อยทั้ง 5 ข้างต้นจะสามารถอธิบายสมรรถวิสัยทางการใช้ภาษาในปริมาณได้เล็กน้อยเพื่อเป็นการพิสูจน์สมมุติฐานข้างต้น คณะผู้วิจัยได้ให้ครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ 17 ภาษาของโรงเรียนภาษาอังกฤษการซี ไอ เอ ผู้คุ้นเคยกับระดับภาษาของ FSI คี จำนวน 50 คน ประเมินความสำคัญขององค์ประกอบทางภาษาตามระดับความสามารถ 0-5 ของ FSI โดยที่ความสำคัญถูกแปลงเป็นค่าร้อยละ

สรุปผลได้ว่า ผู้สอนภาษามีความเชื่อว่าองค์ประกอบของภาษาจะถดถอย (Regress) มามีปริมาณเดียวกัน สำหรับผู้ที่มีความสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในระดับสูงจะถดถอยเป็นปริมาณร้อยละ 25 เท่า ๆ กัน ยกเว้น องค์ประกอบทางสังคม-วัฒนธรรม ซึ่งจะลดลงมาเหลือประมาณร้อยละ 15 ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงยอมรับ สมมุติฐานที่ว่าองค์ประกอบทางภาษาเพื่อการสื่อสารจะมีคุณลักษณะรวมมากกว่าเดี่ยว สำหรับผู้ที่มีความสามารถใช้ภาษาในระดับดีก็ได้รับการยืนยันจากการประเมินอิทธิพลขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยให้ครูผู้ชำนาญและคุ้นเคยกับวิธีการประเมินเป็นผู้กำหนด

อีเลน โคลเคอร์ ฮอร์วิทซ์ (Elaine Kolker Horwitz, 1981: 4627-A) แห่งมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ที่เออร์บานา แชมเปญ ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสมองกับพัฒนาการของความสามารถในการสื่อสารภาษาฝรั่งเศส ผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสมองซึ่งเป็นตัวแปรทางสติปัญญาและความสามารถทางการสื่อสารในภาษาที่สอง ความสามารถทางสมอง หมายถึง ความซับซ้อนทางสติปัญญาและวุฒิภาวะของแต่ละคน และมักจะเกี่ยวข้องกับความสามารถในการสื่อสารในภาษาที่หนึ่ง ความสามารถในการสื่อสารในภาษาที่สอง หมายถึง ความสามารถในการนำภาษาไปใช้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานว่าความสามารถทางสมองเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร และ

ความสามารถทางภาษาต่างประเทศเกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา ตัวอย่างประชากร ได้แก่ นักเรียนหญิงที่เรียนภาษาฝรั่งเศสปีสองระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 61 คน การทดสอบความสามารถทางสมอง ความสามารถในภาษาต่างประเทศและความสามารถเกี่ยวกับภาษากระทำ โดยให้นักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรเติมคำลงในเนื้อเรื่องแบบทดสอบความสามารถทางภาษาสมัยใหม่ และแบบสอบการเรียนภาษาฝรั่งเศสของทิมสเลอร์ตามลำดับ สำหรับความสามารถในการสื่อสารประเมินจากการให้นักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรพูดเล่าเนื้อความที่ได้ฟัง พูดเกี่ยวกับภาพและเข้ารับการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยปรากฏว่า ความสามารถทางสมองเกี่ยวข้องกับความสามารถในการสื่อสารและความรู้เกี่ยวกับภาษา (ค่า $r = .54, p < .001, r = .48, p < .001$) และเกี่ยวข้องกับความสามารถในภาษาต่างประเทศเช่นกัน (ค่า $r = .40, P < .01, r = .41, p < .01$) อย่างไรก็ตามความสามารถในภาษาต่างประเทศพบว่าไม่เกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับภาษา เมื่อความสามารถทางสมองถูกควบคุมทางสถิติ ($r = .20, p < .135$) ในทางตรงข้ามพบว่า ความสามารถทางสมองเกี่ยวข้องกับความสามารถในการสื่อสาร เมื่อความสามารถในภาษาต่างประเทศถูกควบคุมทางสถิติ ($r = .42, p < .01$) แสดงให้เห็นว่าความสามารถทางสมองสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในการเรียนภาษาที่สอง

วิลเลียม คอนราด ฮาร์ชบาร์เกอร์ (William Conrad Harshbarger, 1981: 1374-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ทางสังคมนับกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนภาษาที่สองกับความรู้ทางสังคม ซึ่งเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของความสามารถในการสื่อสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการสื่อสารซึ่งได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับภาษา ความรู้ทางภาษาศาสตร์สังคม การใช้ภาษาตามหน้าที่และวาทศิลป์ในการใช้ภาษา (Rhetorical) ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความรู้ทางสังคมไปทดสอบนักเรียนผู้ป้อนที่เริ่มเรียนโปรแกรมภาษาอังกฤษในสหรัฐอเมริกาแบบเข้มข้น จำนวน 48 คน แล้วนำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับคะแนนที่ได้จากแบบสอบความชำนาญทางภาษาอังกฤษมาตรฐานเพื่อหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โปรดัก โมเมนต์ โดยตั้งสมมุติฐานว่าความรู้ทางสังคมจะสัมพันธ์กับความชำนาญทางภาษาอย่างมีนัยสำคัญ ผลปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ความรู้ทางสังคมสัมพันธ์กับความสามารถในการเรียนรู้ภาษาที่สองอย่างไม่มีนัยสำคัญ นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสนับสนุนความคิดที่ว่า ความสามารถในการสื่อสารเป็นการรวมความสามารถทั้งด้านคำพูดและที่ไม่ใช่คำพูดและทัศนคติซึ่งจะแสดงให้เห็นได้ในภาษาที่สองและ โปรแกรมการฝึกภาษาเพื่อการสื่อสาร

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สรุปได้ว่า ครูผู้สอนภาษาต่างประเทศมีความเห็นว่าองค์ประกอบของความสามารถทางภาษาเพื่อการสื่อสาร อันได้แก่ คำศัพท์ ไวยากรณ์ ความชัดเจนใน

การออกเสียง ความคล่องในการพูด และความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศของผู้เรียนระดับสูงในปริมาณไล่เลี่ยกัน นอกจากนี้ ความสามารถทางสมองยังมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในภาษาต่างประเทศ และความสามารถในการสื่อสารนับรวมเอาความสามารถทั้งทางด้านคำพูดและไม่ใช้คำพูดไว้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย